

MJESEČNA REVIIJA HRVATSKE MATICE ISELJENIKA
MONTHLY MAGAZINE OF THE CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

BROJ / NO. 3
OŽUJAK / MARCH 2016.

65
GODINA

MATICA

Šolta

Dobro je činiti dobro

Srećan Uskrs!

9 771330 214009

MATICA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXVI
Broj / No. 3/2016

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Marin Knezović

Rukovoditeljica Odjela nakladništva /
Head of Publishing Department
Vesna Kukavica

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print
Znanje, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:

Panorama Maslinica i uvala Šešula
(izvor TZO Šolta; foto: Ivo Pervan)

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Web stranice
HMI čitaju se diljem
svijeta, dostupne su na tri
jezika (hrvatski, engleski,
španjolski) i bilježe stalan
porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

**Oglašavajte na web portalu
Hrvatske matice iseljenika!**

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matiss.hr

5 General Šundov načelnik Glavnoga stožera	12 Dokumentarac o francuskom dragovoljcu	18 Hommage skladatelju Jakovu Gotovcu
6 Predstavljen Hrvatski iseljenički zbornik 2016	14 U spomen: James Patrick Mackley	20 Hrvati u Paragvaju
9 SAD: Preminuo fra Častimir Majić	17 Dani pučkog teatra u Hercegovcu	22 Otočac: Gačanski park hrvatske memorije
		24 Intervju: Šimun Šito Ćorić
		28 Zagreb: Izložba Ivice Šiška
		29 Stepinčevo u Melbourneu
		30 Argentina: Projekt HOLA
		33 Zbornik o Tihomilu Rađi
		34 Otok Šolta
		39 Matičin vremeplov
		40 Muške nošnje zapadne Slavonije
		47 Koncert hrvatskih folklorša iz Duisburga
		49 Mljetska fešta u New Yorku
		53 Australija: Turneja Gazde
		60 Obljetnica primabalerine Mije Ćorak Slavenske
		65 Ludwigshafen: Mladi hrvatski nogometaši

KOLUMNNE

11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica) | 42
Naši gradovi
(Zvonko Ranogajec) | 45
(S)kretanja
(Šimun Šito Ćorić) | 50
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac) | 55
Djelovanje hrvatskih sestara u inozemstvu
(Jozo Župić) | 61
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić) |
|--|---|--|--|--|---|

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

PREDSJEDNICA GRABAR KITAROVIĆ OBILJEŽILA GODINU DANA MANDATA

ZAGREB - Prvu godinu mandata predsjednica Republike Kolinda Grabar Kitarović obilježila je 20. veljače Danom otvorenih vrata u Uredu predsjednice i svečanim otkrivanjem biste prvoga hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana, a tom je prigodom istaknula kako je glavna zadaća hrvatskih političara i svih u zemlji omogućiti blagostanje hrvatskim građanima.

Obraćajući se na Pantovčaku pred 200-tinjak građana iz svih dijelova Hrvatske, predsjednica Republike naglasila je kako je dužnost državnika i političara biti što više među građanima jer im oni daju svoje viđenje života u zemlji, ocjenjuju njihov rad i svoja stajališta o tome što još mogu napraviti. "Ovakvi mi susreti daju ohrabrenje i snagu raditi na dobrobit Hrvatske", dodala je. Istaknula je kako je današnji dan, uz obilježavanje prvih godinu dana njezina predsjedničkog mandata, poseban i po otkrivanju poprsja prvoga hrvatskog predsjednika i utemeljitelja Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana. "Ako je itko zaslužio da njegova bista bude ovdje, u ovoj kući na Pantovčaku, jest prvi hrvatski predsjednik Franjo Tuđman, koji je ovdje donosio ključne odluke za budućnost naše Hrvatske u najtežim vremenima", naglasila je Grabar Kitarović. Tuđmanova je politika bila politika pomirbe hrvatskoga naroda, bez koje bismo teško oslobodili i izgradili samostalnu Hrvatsku", podsjetila je Grabar Kitarović. "A sada je na nama kao novoj generaciji da je povedemo dalje, u bolji život za sve nas u Hrvatskoj. I zbog toga je upravo politika zajedništva, koja se nastavlja na politiku pomirbe, o kojoj govorim neprestance tijekom ovih godinu dana, iznimno bitna", poručila je predsjednica države. (Hina)

PREDAJA ZAHTJEVA ZA ČLANSTVO BIH U EU

BRUXELLES - Predsjednik Predsjedništva BiH Dragan Čović, koji je 15. veljače predao zahtjev za članstvo svoje zemlje u EU, izjavio je kako već za nekoliko mjeseci očekuje pozitivno mišljenje Europske komisije, a sljedeće godine kandidatski status za BiH. "Vjerujem da ćemo u sljedećih par mjeseci dobiti pozitivno mišljenje Bruxellesa i s pravom planirati sljedeće godine naš kandidatski status", rekao je Čović nakon predaje zahtjeva za članstvo nizozemskome ministru vanjskih poslova Bertu Koendersu, čija zemlja predsjedava EU-om u ovome polugodištu. To su vrlo ambiciozni planovi ako se uzme u obzir da je Hrvatska od podnošenja zahtjeva na mišljenje (avis) Europske komisije čekala punih 14 mjeseci, a kandidatski status dobila je 16 mjeseci nakon toga i to u okolnostima kada je raspoloženje u Europskoj uniji prema proširenju bilo daleko povoljnije nego danas.

Kao sljedeći korak BiH u euroatlantskim integracijama Čović očekuje da će u lipnju njegova zemlja dobiti poziv NATO-a za aktiviranje Akcijskoga plana za članstvo (MAP). "Danas sam siguran da nema povratka natrag, BiH mora stići svoje susjede na europskome putu. Uvjeren sam da će sljedeći korak biti već u lipnju kada se očekuje poziv za aktiviranje MAP-a za NATO, što će poslati još jednu dodatnu poruku", rekao je Čović.

Što se tiče izbornog zakonodavstva, Čović je rekao kako očekuje da se to dovrši u sljedećih mjesec dana. Podsjetio je da se to pitanje dugo pokušavalo riješiti uz pomoć međunarodne zajednice, ali bez uspjeha, a sada kaže kako je uvjeren da će oni sami u BiH to riješiti. (Hina)

Prožeti domoljubljem i pobjedničkim duhom

Na svečanosti u Ministarstvu obrane general Lovrić simbolično je predao zastavu Glavnoga stožera OS RH predsjednici države, koja ju je zatim predala novome načelniku Glavnoga stožera OS RH, generalu Šundovu

Tekst: **Uredništvo** Foto: **Hina**

Oružanim snagama Republike Hrvatske od 1. ožujka zapovijeda novi načelnik Glavnoga stožera Oružanih snaga RH, general Mirko Šundov, koji je na prigodnoj svečanosti 1. ožujka preuzeo dužnost od generala Drage Lovrića, u nazočnosti predsjednice Republike i vrhovne zapovjednice OS RH Kolinde Grabar Kitarović, predsjednika Hrvatskoga sabora Željka Rečinera, ministra obrane Josipa Buljevića te mnogobrojnih javnih i političkih dužnosnika i visokih vojnih časnika OS RH te stranih vojski.

Na svečanosti u Ministarstvu obrane general Lovrić simbolično je predao zastavu Glavnoga stožera OS RH predsjednici države, koja ju je zatim predala novome načelniku Glavnoga stožera OS RH, generalu Šundovu.

Predsjednica Republike i vrhovna zapovjednica OS RH Grabar Kitarović rekla je da je general Lovrić tijekom svoje uspješne karijere dao veliki doprinos u

stvaranju i razvoju OS RH. Naglasila je uspješno provedene procese modernizacije i opremanja Oružanih snaga RH novijim borbenim sustavima, održavanje ključnih vojnih sposobnosti i kapaciteta te integraciju Hrvatskoga vojnog učilišta (HVU) u sveučilišnu zajednicu.

General Lovrić, opraštajući se od dužnosti načelnika Glavnog stožera OS RH i svojih suradnika izrazio je ponos svojim radom u OS RH i svojim sudjelovanjem u Domovinskom ratu kao dragovoljac. Naglasio je da su se svi hrvatski vojnici vodili mišlju prvoga hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana, "Sve za Hrvatsku - Hrvatsku ni za što".

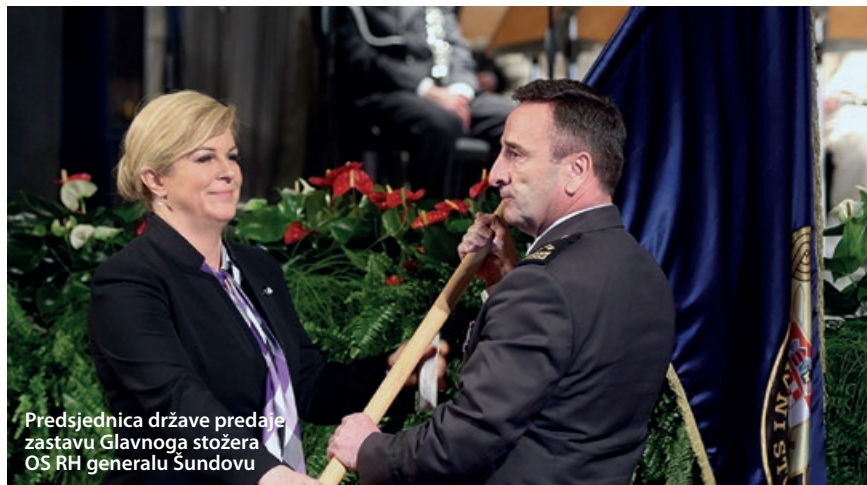
Zahvalivši na iskazanom povjerenju, novi načelnik Glavnoga stožera OS RH general Mirko Šundov rekao je kako je biti na čelu Hrvatske vojske, koja se stvarala s hrvatskim braniteljima, iznimna čast i odgovornost. "Oružane snage RH nastaviti će se razvijati u skladu s načelima modernih vojnih organizacija, prožete domoljubljem i pobjedničkim duhom, kao važan sastavni element ukupnih potencijala države", dodao je. ■

Životopis generala Šundova

Novi načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH, general pukovnik Mirko Šundov rođen je 1962. u Bračeviću, Općina Muć u Splitsko-dalmatinskoj županiji, oženjen je i otac dvoje djece, a na dužnost načelnika GS OS RH dolazi s dužnosti glavnog inspektora obrane. Diplomirao je na Fakultetu političkih znanosti 1986. godine, a na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (znanstveno polje geoznanosti, znanstvena grana fizička geografija) magistrirao je 1999. godine, te doktorirao 2007. godine. General Mirko Šundov dragovoljac je i sudionik Domovinskog rata od 1991. godine.

U Oružanim snagama RH obnašao je niz zapovjednih i drugih odgovornih dužnosti, među kojima dužnost zapovjednika 4. gardijske brigade Zbora narodne garde (ZNG), zamjenika zapovjednika Zbornog područja Split, zapovjednika Zbornog područja Knin, zapovjednika Zapovjedništva za obuku OS RH, zapovjednika Ratne škole "Ban Josip Jelačić", zapovjednika Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski", zapovjednika i ravnatelja Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" te Vojnog predstavnika Republike Hrvatske u NATO-u i EU.

Predsjednica države predaje zastavu Glavnoga stožera OS RH generalu Šundovu

Otisak kulturnoga identiteta hrvatske dijaspore u kiberprostoru

Novi svezak Hrvatskoga iseljeničkog zbornika donosi 32 samostalna autorska priloga koja pretežno opisuju kulturno stvaralaštvo naše dijaspore u suvremenome kiberprostoru

Tekst: **Dubravka Grbić** Foto: **Snježana Radoš**

Socijalne mreže današnjice, odraz informacijsko-tehnološkoga napretka koji se ne može zaustaviti, Hrvatskoj matici iseljenika otvorile su nove stvaralačke izazove između internetske komunikacije i one u stvarnome svijetu - vidljivo je u cjelokupnome sadržaju novoga sveska Matičina godišnjaka, istaknuo je komunikolog prof. dr. sc. Božo Skoko na promociji održanoj u Zagrebu 12. veljače 2016. Svečanoj promociji tiskanog i elektroničkog izdanja *Hrvatskoga iseljeničkog zbornika* na tri jezika (hrvatskom, engleskom i španjolskom) odazvali su se mnogobrojni uglednici iz javnog i akademskog života grada Zagreba, među kojima je bio i predsjednik saborskoga Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske Božo Ljubić, kao i predstavnici Državnoga ureda za Hrvate izvan RH. Svečanost je održana prigodom 65. obljetnice osnutka Hrvatske matice iseljenika. Nakon prigodnoga govora ravnatelja HMI-ja Marina Knezovića, o pojedinim studijama iz Zbornika, uz komunikologa Skoka, govorile su doc. dr. sc. Marijeta Rajković Iveta, mag. etn. Paula Gadže (Argentina), te urednica Vesna Kukavica. Voditeljica promocije bila je Lada Kanajet Šimić, prof. Prigodni glazbeni program izvela je operna solistica Barbara Othman.

Lada Kanajet Šimić (za govornicom), Božo Skoko, Marijeta Rajković Iveta, Marin Knezović, Paula Gadže i Vesna Kukavica

VIRTUALNE DIJASPORSKE ZAJEDNICE

Izvorni znanstveni članak dr. sc. Marine Perić Kaselj, usredotočen je na nove oblike društvenih zajednica i kolektivnih identiteta: virtualne hrvatske dijasporске zajednice Latinske Amerike. Najaktivnija je s 1.700 članova virtualna zajednica u Magallanesu, okupljajući sva hrvatska društva te čileanske pokrajine. S druge strane, u Argen-

tini se ističe kvalitetan web portal 55-godišnjeg časopisa na španjolskome jeziku *Studije Croatice*, koji uređuje Joza Vrljić. Hrvatski internetski tečaj (HIT-1) obradila je u Matičinu godišnjaku Marija Bošnjak, opisujući ga kao suvremeni projekt HMI-ja, koji ima izvrsnu perspektivu u očuvanju nacionalnoga i kulturnoga identiteta te promicanju hrvatskoga jezika i kulture u inozemstvu. Od proljeća 2011. do jeseni 2015. održano je deset semestara, a nastavu su pohađali polaznici iz 26 zemalja s različitih kontinenata. Također, svim hrvatskim iseljenicima koji žele dobiti hrvatsko državljanstvo,

Najaktivnija je s 1.700 članova virtualna zajednica u Magallanesu, koja okuplja sva hrvatska društva te čileanske pokrajine.

Mladi suradnici HIZ-a: Paula Gadže i Damjan Mamić iz Argentine s prijateljima na promociji

Urednica Glasa hrvatske HRT Daria Marjanović i urednica HIZ-a Vesna Kukavica

e-tečaj pomaže da ovladaju osnovama hrvatskoga jezika te tako lakše svladaju zahtjeve nužne za njegovo dobivanje.

Sažeto, Hrvatski iseljenički zbornik 2016. ima osam tematskih cjelina – naslovljenih *Znaci vremena*, *Kroatistički obzori*, *Baština*, *Mostovi*, *Povjesnica*, *Duhovnost*, *Znanost te Nove knjige* – koje se sastoje od 32 samostalna autorska priloga. Građa je raspoređena na 356 stranica i ilustrirana sa 65 fotografija, zrcaleći autentično iseljeničko stvaralaštvo 21. stoljeća, oblikovano u višejezičnim i više-kulturnim sredinama razvijenoga svijeta.

ETNOKULINARSKI IDENTITET ARGENTINSKIH HRVATA

Tematska cjelina posvećena hrvatskoj znanstvenoj dijaspori donosi više tekstova Tanje Rudež. Predstavljen je rođeni Zagrepčanin iz Edinburga, znanstvenik

Autori zastupljeni u HIZ-u 2016. su: Božo Skoko, Željko Holjevac, Marina Perić Kaselj, Marija Bošnjak, August Kovačec, Željka Lovrenčić, Vesna Kukavica, Milan Bošnjak, Aleksandra Šćukanec, Maja Đurinović, Gea Vlahović, Ivana Sardelić, Paula Gadže, Marijeta Rajković Iveta, Marin Sopota, Robert Skenderović, Vedran Iskra, Gojko Borić, Walter F. Lalich, Davorin Rudolf, Tatjana Šarić, Ivan Čizmić, Iva Buljan, Stjepan Damjanović, Tihomir Nuić, Tanja Rudež, Franjo Jović, Helena Sablić Tomić, Ivana Mance, Drago Šaravanja, Ivan Hrštić, Neven Ferencić i Darko Mažuranić.

Igor Rudan, redoviti profesor i direktor Centra za globalno zdravlje na tamošnjem škotskom Sveučilištu. Stalni je savjetnik Svjetske zdravstvene organizacije, UNICEF-a i Svjetske banke za pitanja planetarnog zdravlja. Projekt biobanke, popularno nazvan 10.001 Dalmatinac, tijekom proteklih 15 godina nametnuo se kao najuspješniji znanstveni pothvat Rudanova tima u novijoj povijesti Hrvatske, ali i EU. Cilj Rudanovih istraživača iz Splita, Rijeke, Zagreba i Osijeka je prikupiti podatke o 10.001 Dalmatin-

cu, čime Hrvatska postaje zastupljena u znanstvenoj revoluciji koju je potaknuo završetak projekta humanoga genoma. Opisana je, također, karijera znanstvenice mlađe generacije iz Kumrovcu Tanje Bosak koja je izvanredna profesorica genomikologije (Hayes Career Development Associate Professor of Geobiology) i direktorica Laboratorija za geomikrobiologiju i mikrobnu sedimentologiju na američkome MIT-u, uglednome sveučilištu koje je dosad dalo čak 84 nobelovca.

U tematskoj cjelini *Mostovi* Paula Gadže i Marijeta Rajković Iveta pišu izvorni znanstveni članak o etnokulinarском identitetu Hrvata iz Argentine. Diplomirana etnologinja i kuharica međunarodne kuhinje, Hrvatica koja je djetinjstvo i školovanje završila u Argentini, a posljednjih pet godina živi u Hrvatskoj – Paula Gadže, i docentica s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskoga fakulteta u Zagrebu M. Rajković Iveta, čitateljima HIZ-a govore o

Promociju HIZ-a 2016. pratili su uglednici iz javnog života Zagreba

Cilj Rudanovih istraživača je prikupiti podatke o 10.001 Dalmatincu, čime Hrvatska postaje zastupljena u znanstvenoj revoluciji koju je potaknuo završetak projekta humanoga genoma.

važnosti tradicionalne domaće hrane u Hrvata u Argentini. Istražuju povijest recepta i kuharica, hranu i okuse kao lijek protiv nostalgije te ulogu hrane u iskazivanju etnokulturnog identiteta. Donose podatke o druženjima uz hranu u obitelji i u hrvatskoj iseljeničkoj zajednici te o tečajevima hrvatske kuhinje u Buenos Airesu. Osvrću se na obiteljske proslave rođendana i godišnjih običaja, primjerice Uskrsa. Pišu o predmetima iz Hrvatske u iseljeničkim domovima te o hrani koja putuje u putničkim torbama iz Hrvatske za Argentinu.

HRVATSKI ZAROBLJENICI U AUSTRALIJI

U tematskoj cjelini *Povjesnica* redovito se svake godine objavljuju izvorni znanstveni radovi koji rasvjetljavaju pojedine dijelove hrvatske iseljeničke povijesti, kao i kulturne povijesti hrvatske dijas-pore, uz prikaze znanstvenih monogra-fija i memoaristike naših egzilanata i di-sidenata 20. stoljeća.

Tako je osobite zanimljivosti izvorni znanstveni članak dr. sc. Waltera F. Lali-cha sa Sveučilišta Macquarie iz Sydneya pod naslovom *Hrvatski zarobljenici u Australiji u doba Velikoga rata*. Autor je, potaknut životnom traumom Anke Roki s otoka Visa, koja nikad nije doži-vjela očev povratak iz daleke Australi-je, i to u prigodi stote obljetnice zatoče-ništva mnogobrojnih Dalmatinaca pod Južnim križem, cjelovito istražio taj bol-ni isječak australske i hrvatske transna-

Dr. sc. Igoru Rudanu u HIZ-u posvećena je tematska cjelina o znanosti

cionalne iseljeničke povijesti iz Prvoga svjetskog rata. Nedužni zatočeni Dalmatinci u ondašnjim australskim koncentracijskim logorima zaslužuju istovjetni pijetet koji se iskazuje ostalim austral-skim i novozelandskim veteranima uz Anzac Day, kojim se svakog 25. IV. od davne 1915. obilježava žrtva na Galipo-lju. Naziv Anzac danas simbolizira vrline poput hrabrosti, prijateljstva, žrtve - što zaslužuju i naši nekoć zatočeni ekonom-ski migranti. Ime Petra Rokija, Ankina oca, Lalich je otkrio na spomeniku rat-nim stradalnicima na najvećem groblju u Sydneyu. Autor, profesor s CSC Sveučilišta Macquarie, nastavlja seriju čla-naka u HIZ-u koji rasvjetljavaju našu prošlost na australskom tlu - čije su pos-ljedice nadmašile lokalne granice, odra-zivši se i na živote mnogih naših obitelji na jadranskoj obali.

PROJEKT POSVEĆEN ISELJENIŠTVU

Dr. sc. Tatjana Šarić opisuje u pregled-noj studiji *Hrvatsko iseljeničtvo kroz fon-dove i zbirke Hrvatskog državnog arhiva*. Ta naša baštinska ustanova čuva cjelo-kupnu arhivsku građu nacionalne važ-nosti pa je u njoj nedavno ostvaren tro-godišnji projekt posvećen iseljeništvu. Među rezultatima ističe se nakladnički

Prigodni glazbeni program na promociji izvela je operna solistica Barbara Othman

projekt *Vodič o hrvatskom iseljeništvu u fondovima i zbirkama HDA* u kojem se, uz kratki opis i upute, navode svi fon-dovi i zbirke koje sadržavaju autentične informacije, a čuvaju se u Hrvatskome državnom arhivu u Zagrebu.

Urednica Hrvatskoga iseljeničkog zbornika Vesna Kukavica zahvalila je vrijednim suradnicima, istaknuvši: "Dok naraštaj doktora Ivana Čizmića (i Rogića) podvlači crtu na iseljenički opus, zagovarajući novu medijsku paradigmu o hrvatskoj dijaspori, osobito u fasci-nantnom djelu *Modernizacija i odselid-ba*, oko Hrvatskoga iseljeničkog zborni-ka stvorili smo novi naraštaj publicista poput doktorica Perić Kaselj, Bošnjak, Mance, Šćukanec, Šarić, Tomić Sablić, Rajković Iveta, doktora Hrštića, Sken-derovića i dr. Sve mlađi publicisti, svje-sni su značaja i klasičnog i elektroničkog izdanja Zbornika. U Zbornik je utkana i stvaralačka energija svih naraštaja Ma-tičinih djelatnika. Hvala vam poštova-ni suradnici što ste kreativnim napo-rom stvorili moderni narativ o Hrvatima izvan Republike Hrvatske. Taj moderni narativ u 21. stoljeću odlikuje jezgrovi-tost i slikovitost iskaza, koji nam kao u Facebook poruci živopisno predočava današnjeg iseljenika - građanina svijeta i poliglota, nerijetko dvostruke pripad-nosti, s jasnim patriotskim osjećajima. U tom iseljeničkom narativu prepoznaju se fina tkanja razmjene međuljudskih vr-lina karakterističnih za kanadski ili au-stralski multikulturalizam - u kakvom se formira čestitost hrvatskih ljudi o ko-jima pišu autori zastupljeni u Matičinu Zborniku." ■

"Taj moderni narativ u 21. stoljeću odlikuje jezgrovitost i slikovitost iskaza, koji nam kao u Facebook poruci živopisno predočava današnjeg iseljenika."

Trojezična serijska publikacija *Hrvatski iseljenički zbornik* u tiskanom i elektroničkom izdanju dosegla je 25.000 stranica u 60 svezaka

ENG The latest volume of the *Croatian Emigrant Almanac*, recently promoted at the CHF, offers thirty-two independent contributions that focus largely on the creativity of our Diaspora in modern cyberspace.

Filozof i teolog koji je ostavio primjetan trag u životu američkih Hrvata

Fra Častimir neumorno se zalagao za slobodu Hrvatske te je djelovao u najutjecajnijim i najmnogoljudnijim hrvatskim emigrantskim asocijacijama 20. stoljeća, i to *Ujedinjenim Hrvatima Amerike* i *Hrvatskome narodnom vijeću*. Bio je i aktivni suradnik Hrvatske akademije Amerike

Fra Častimir Majić, 1950-ih godina u Chicagu

Tekst: Fra Jozo Grbeš

U srijedu, 3. veljače 2016., na blagdan sv. Blaža, blago je u Gospodinu preminuo fra Častimir (Ivan) Majić u 102. godini života.

Fra Častimir je rođen 9. siječnja 1914. godine u Vitini, u Hercegovini. Osnovnu školu je završio u rodnome mjestu, a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Širokome Brijegu. Franjevcem je postao u franjevačkome samostanu na Humcu 1933. godine. Filozofsko-teološki studij pohađao je u Mostaru i Rimu. Svećenik je postao 4. lipnja 1939. u Mostaru. Godine 1941. napušta domovinu i odlazi u Njemačku na Sveučilište u Freiburg, na studij germanistike. U vrijeme studija pastoralno se brinuo za slovenske i hr-

vatske iseljenike u više njemačkih gradova. Na spomenutom sveučilištu postigao je dva akademska naslova: doktorat iz filozofije (1946.) i doktorat iz teologije (1951.). Bio je student tada najpoznatijih filozofa i teologa: Martina Heideggera i Hansa Ursa von Balthasara.

UREDNIK LISTA 'DANICA'

Braća franjevci šalju ga u Ameriku. Putovao je 12 dana iz njemačke luke Bremerhaven na ratnome brodu koji se zvao Bretchford. Na brodu je bilo 1.305 putnika, a svi su imali brojeve umjesto imena. Među njima su bila, kako je fra Častimir često govorio, i trojica Hrvata: Naglič, Maras i fra Častimir. Nakon dolaska u New York putovao je vlakom do Chicaga, gdje je stigao na Veliki četvrtak, 22. ožujka 1951. godine. Iste godine

kada je stigao u SAD, 1951., imenovan je urednikom lista 'Danica'. Ovaj ugledni list uređivao je deset godina.

Kao pomoćnik djeluje u hrvatskim župama: sv. Josipa u St. Louisu (1961. - 1963.) i sv. Ćirila i Metoda u New Yorku (1963. - 1967.), a onda kao župnik u župi Srca Isusova u Milwaukeeju (1967. - 1979.). Istodobno obavlja i službu kustosa Franjevačke kustodije (1973. - 1976.). Šest godina obavlja je službu gvardijana samostana sv. Ante u Chicagu. Ponovno je imenovan urednikom Danice (1978. - 1988.). Od 1992. urednik je dvaju vrijednih glasila: Hrvatskoga katoličkoga glasnika (1992. - 1994.) i Hrvatskog kalendara (1994. - 1996.).

Filozof i teolog fra Častimir ostavio je primjetan trag i u hrvatskome nacionalnom životu američkih Hrvata. Obav-

Fra Častimir (u sredini) sa subraćom tijekom misnog slavlja

Dugi hod desetljećima i kontinentima, pun iskustava zapisanih i ispričanih, podataka enciklopedijskih i imena nikada zaboravljenih, satkanih svi u jedno ime: fra Častimir!

Prigodom jednog
od posljednjih
rođendana

Ijao je dužnost predsjednika Saveza hrvatskih svećenika Amerike i Kanade 11 godina (1979. - 1990.) i tajnika tog saveza punih 20 godina te urednika glasila Saveza *Viniculum Caritatis*. Jedan je od osnivača Hrvatskoga etničkog instituta u Chicagu koji već više od 40 godina vode hrvatski franjevci. Fra Častimir je bio i izvršni član *Katoličke konferencije za etničke probleme Amerike* te je zbog toga ušao u knjigu na engleskome jeziku *Društveni vođe i znameniti ljudi Amerike*.

ZA SLOBODU HRVATSKE

Zalagao se neumorno za slobodu Hrvatske te je djelovao u najutjecajnijim i najmnogoljudnijim hrvatskim emigrantskim asocijacijama 20. stoljeća - *Ujedinjenim Hrvatima Amerike* i *Hrvatskome narodnom vijeću*. Bio je član i sabornik *Hrvatskoga narodnog vijeća* od osnut-

ka, 1974. godine. Bio je aktivni suradnik *Hrvatske akademije Amerike*. Fra Častimir jedan je od urednika knjige *O 50. obljetnici Hrvatske franjevačke kustodije sv. Obitelji* (Chicago, 1976.). Pisac je svoje knjige sjećanja na godine iseljništva *Životne uspomene prošlosti* (1999.) te sjećanja na 66 poginulih franjevaca u knjizi *U nebo zagledani* (2011.). Većina njih bili su doktori znanosti, fra Častimirovi profesori. Ovom knjigom fra Častimir je postao i najstariji autor jedne knjige u našim zajednicama.

Proslavio je svoju stogodišnjicu 9. siječnja 2014. Čestitke su mu uputili papa Franjo, hrvatski kardinal Josip Bozanić, kardinal Chicaga Francis George, general franjevačkog reda fra Michael Perry, provincijal fra Miljenko Šteko i drugi. Posebne čestitke uputio je gradonačelnik Chicaga Rahm Emanuel koji je izdao posebnu proklamaciju proglašivši 9. siječnja danom fra Majića za grad Chicaga. Prema izvješću generala franjevaca, Michaela Perryja, bio je jedan od samo

petnaest franjevaca u cijelom svijetu koji se nalazio u toj visokoj životnoj dobi. Njegova intelektualna aktivnost tijekom desetljeća ostala je dosljedna, memorija istančana i um oštar. Fra Častimir je bio i ostao jedinstvena osobnost hrvatskoga franjevačkog svijeta.

POKOPAN U CHICAGU

Dugi hod desetljećima i kontinentima, pun iskustava zapisanih i ispričanih, podataka enciklopedijskih i imena nikada zaboravljenih, satkanih svi u jedno ime: fra Častimir!

Do svojih posljednjih dana zanimao se za stanje u domovini. Redovito je pratio vijesti. Isto tako redovito je odlazio glasovati u Generalni konzulat RH u Chicagu. Zadnji put je išao u Konzulat kada je bilo glasovanje za predsjednika Hrvatske.

Nakon 37.280 dana (102 godine i 25 dana) fra Častimir je tiho otišao Gospodinu. Pokopan je 9. veljače na groblju hrvatskih franjevaca u Chicagu. ■

ENG Friar Častimir (Ivan) Majić passed away in peace in Chicago on the 3rd of February in his 102nd year. A philosopher, theologian, writer and a great Croatian patriot, he left a deep trace in the life of the American Croatian community.

DOMOVINSKA VIJEST

ZAGREBAČKA ZRAČNA LUKA DOBIVA IME 'FRANJO TUĐMAN'

ZAGREB - Vlada je 25. veljače donijela odluku o promjeni naziva zagrebačke zračne luke koja se od sada zove po prvome hrvatskom predsjedniku - „Zračna luka Franjo Tuđman“. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture za imenovanje je dobilo i potporu obitelji Tuđman, a pozitivna mišljenja dali su i gradovi Zagreb te Velika Gorica i Zagrebačka županija. Ministar pomorstva, prometa i infrastrukture Oleg Butković rekao je da radovi na izgradnji novoga putničkog terminala idu dobro te da bi

u funkciji trebao biti za godinu dana. - Ovo što smo vidjeli zaista je impresivno, zadovoljan sam. Ovo je definitivno jedan od najvećih infrastrukturnih projekata danas u Hrvatskoj - rekao je prilikom obilaska ministar Butković. - *Veseli me što će zračna luka u Zagrebu biti nova, reprezentativna i što se nećemo imati razloga sramiti kada primamo ljude iz cijeloga svijeta*. Ovo su vrata Hrvatske u svijet i u tom smislu će se promijeniti slika glavnoga grada i Hrvatske - dodao je.

Novi terminal, vrijedan 313 milijuna eura, proteže se na 65.000 četvornih metara na četiri razine, s tim da će se prve dvije koristiti za dolaske, a druge dvije za odlaske. Nova zgrada u prvoj fazi moći će primiti 5 milijuna putnika, a kada se broj putnika poveća iznad toga broja kapacitet će se povećati na 8 milijuna putnika. U prvoj fazi bit će dostupno 30 šaltera za registraciju putnika s tri trake za preuzimanje prtljage, a novi terminal imat će i osam aviomostova za izravan ulazak u zrakoplove i izlazak.

NAJBOLJI AMERIČKI DIREKTOR FOTOGRAFIJE

U povodu nagrade *American Society of Cinematographers*, koju je ovih dana primio kao najbolji direktor fotografije u kategoriji televizijske serije, Vanja Černjul nastupio je u rodnome Zagrebu na konferenciji za medije u organizaciji *Hrvatskog audiovizualnog centra*

Laureat *American Society of Cinematographers* (ASC) Vanja Černjul ocijenio je na konferenciji za medije, održanoj 24. veljače u Festivalskome centru *ZagrebDoxa* u Centru *Kaptol* našega glavnoga grada, kako je Hrvatska oduvijek imala jaku tradiciju dobrih snimatelja. Ocjena mu zvuči uvjerljivom budući da se on već dva desetljeća u SAD-u dokazao inovativnošću u audiovizualnoj industriji, živeti – kako je rekao – na tri kontinenta, od Amerike preko Europe do Azije, gdje su zbog profitabilnosti premješteni studiji globalnih igrača. Hvalio je svoje učitelje, osnivača Odsjeka za fotografiju na zagrebačkoj Akademiji dramskih umjetnosti Nikolu Tanhofera. Uz Tanhofera razvio se kao vrsni snimatelj Goran Trbuljak, kojeg laureat američke ugledne snimateljske nagrade Černjul doživljava kao umjetničkog uzora još od vremena dok mu je bio profesor. Černjul je nagrađen za rad na epizodi *The Fourth Step* u Netflixovu planetarno slavnome televizijskom serijalu *Marco Polo*. Kao što je poznato, 30. dodjela nagrada *ASC-a* održala se 14. veljače u Los Angelesu. Černjulu je nagradu uručio producent Derek Waters, a naš je snimatelj zahvalio "svima iz Netflix-a, *ASC-u* i čovjeku koji mu nedostaje", tj. pokojnome direktoru fotografije Haskellu Wexleru koji je devedesetih napisao za njega pismo preporuke za postdiplomski program Sveučilišta u New Yorku, promijenivši mu time život.

Černjul je diplomirao na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu, nakon čega 1996. godine odlazi u SAD. Međunarodno je prepoznatljiv po svome radu na popularnim američkim TV-serijama kao što su *Ružna Betty*, *Televizijska posla*, *Sestra Jackie*, *Bored to Death* i *Orange is the New Black*, te filmovima *Pizzerija Kamikaze*, *City Island* i *The English Teacher*. Za rad na serijama *Televizijska po-*

Piše: Vesna Kukavica

sla i *Sestra Jackie* bio je nominiran za nagradu *Emmy* u kategoriji za najboljega snimatelja polusatnoga TV-serijala. Černjul potpisuje i kameru na nagrađivanim hrvatskim filmovima *Majka asfalta*, *Majstori* i *Čaća* u režiji Dalibora Matanića. Za film *Čaća* osvojio je *Zlatnu arenu* za najbolju fotografiju na renomiranome domaćem festivalu u Puli

2011. godine. Uz Černjula, na seriji *Marco Polo* radio je još jedan Hrvat, scenograf Nenad Pečur.

Dok vi razabirete vlastite favorite nakon ovogodišnje 88. dodjele *Oscara* američke Akademije filmskih umjetnosti, kada je kipić u kategoriji najbolje fotografije dobio Emmanuel Lubezki (film *Povratnik*) u odnosu na konkurente kakvi su Ed Lachman, Robert Richardson, John Seale i Roger Deakins - mi u domovini još slavimo laureata *ACS-a*, našega Vanju Černjula.

Ravnatelj *Hrvatskog audiovizualnog centra* Hrvoje Hribar, koji je organizirao Černjulovu konferenciju za medije, nije skrivao zadovoljstvo uspjesima naših filmskih umjetnika u svijetu, podsjetivši nazočne novinare da je u SAD-u i vrhunski snimatelj Igor Martinović koji je za Netflix snimao seriju *Kuća od karata*. Černjul i Hribar zaključili su u razgovoru pred novinarima da su hrvatski snimatelji vidljivi poput mađarskih 1970-ih ili poljskih 1990-ih, koji danas dominiraju američkom kinematografijom. Vanju Černjula i Igora Martinovića tom je laskavom ocjenom počastila dvostruka *oskarovka* Jodie Foster kada su našijenci s njom snimali *Orange is the new Black* i *Kuću od karata*.

Hribar i Černjul su se dotaknuli i fenomena Netflix-a te prelaska filmskih redatelja na televizijski format. "U zadnjih

deset godina televizori su tehnološki napredovali; oni sada mogu podnijeti široke planove, koji traže zanimljiviji način pričanja priče, pa su se i filmski redatelji angažirali u televizijskim projektima. U toj klimi povratka redatelja na televiziju zanimljiva postaje i kamera, tako da je to samo jedan razlog zbog kojeg je moguće raditi ovako interesantne projekte", objasnio je Černjul. Hribar je kao dobar poznavatelj audiovizualne industrije istaknuo da je Netflix globalni operater koji ima drukčiji model financiranja i eksploatairanja svojih proizvoda, što otvara pitanja o budućnosti tradicionalnih modela, bilo u Europi ili Hollywoodu. "Ta dva modela su našla sklad, a onda se pojavio treći predator, servis Silicijske doline, *online* provideri koji uspostavljaju novi model koji nas vodi u fantastične izazove", rekao je Hribar, dok je Černjul posvjedočio kako je ta promjena nezaustavljiva.

I filmska branša u domovini pati od iseljavanja mladih i sposobnih. Trenutačno je u Kanadu otišla snimateljica Tamara Cesarec – iako ovdje potpisuje jedan od domaćih najgledanijih filmova.

S druge strane, *Hrvatski audiovizualni centar* kao središnje mjesto filmske industrije u Hrvata ubrzano se prilagođava suvremenim tendencijama pa se njegov agilni ravnatelj Hribar pohvalio da će se nastavak globalno popularne filmske franšize *Ratovi zvijezda* snimati od 9. ožujka u Dubrovniku. Hribar drži kako je odluka da se takav projekt snima u Hrvatskoj posljedica dosadašnjih uspješnih međunarodnih suradnji poput *Igara prijestolja*, čije je snimanje Hrvatskoj donijelo skoro sto milijuna kuna i niz važnih poslova. Hribar kaže kako je riječ o industriji koja unosi u hrvatski državni proračun više nego što se za nju izdvaja. Ostaje nam jedino nada da će na tim snimanjima biti zaposleno više domaćih filmaša – kako ne bi odlazili u pećalbare. ■

ENG Vanja Černjul picked up the *ASC award* for best TV series cinematography at a ceremony in Los Angeles. The award was presented for his work on episode *The Fourth Step* in Netflix's *Marco Polo* series. He spoke with reporters in Zagreb, noting that Croatian cinematographers are well regarded in the audio-visual industry.

"Sve je bio dobar san"

Potresan, intiman i dirljiv dokumentarac "Sve je bio dobar san" tematizira dolazak mladoga francuskog dragovoljca Jean-Michela Nicoliera (1966. - 1991.) u Hrvatsku, njegovu borbu za slobodu i neovisnost Hrvatske

Tekst: Uredništvo (izvor Hina) Foto: Hina

Dokumentarni film redatelja Branka Ištvančića "Sve je bio dobar san" ("Le Frenchie de Vukovar") o hrvatskome dragovoljcu Francuzu Jean-Michelu Nicolieru, kojeg su srpske paravojne postrojbe nakon odvođenja iz vukovarske Ratne bolnice smaknuli 1991. godine na masovnom stratištu Ovčari, premijerno je prikazan 17. veljače u prepunome zagrebačkom kinu Europa.

Potresan, intiman i dirljiv dokumentarac "Sve je bio dobar san" bavi se događajima iz razdoblja velikosrpske agresije na Hrvatskoj u jesen 1991. godine, a tematizira dolazak mladoga francuskog dragovoljca Jean-Michela Nicoliera (1966. - 1991.) u Hrvatsku, njegovu borbu za slobodu i neovisnost Republike Hrvatske, tragiku obrane grada Vukovara od jugosrpskih agresora, kao i mučeničku smrt na Ovčari. Ištvančić je događaje prikazao kroz emotivnu vizuru Jean-Michelove majke Lyliane Fournier koja u filmu traga za informacijama kako bi došla do posmrtnih ostataka svoga sina te ga dostojno pokopala. Neutješna, ali ponosna majka prisjeća se svoga sina i nje-

Branko Ištvančić, Lyliane Fournier i ministar kulture Zlatko Hasanbegović

gove mladosti, pokušava otkriti razloge zbog kojih je otišao iz rodnoga Vesoula na hrvatsko ratište.

POTRAGA ZA ISTINOM

Gospođa Fournier sa svojim drugim sinom Paulom odlazi u Vukovar u potragu za istinom o posljednjim danima života njezina sina, kojeg su tzv. JNA i srp-

ske paravojne postrojbe izvukle iz Ratne bolnice, zatočile u hangaru na Ovčari i pogubile.

U filmu se pojavljuje očevdac mučenja Dragutin Berghofer - Beli, pukovnik Ivan Grujić koji forenzički analizira posmrtnu ostatke nepoznatih osoba ubijenih za vrijeme Domovinskoga rata, Josip Račić koji je s Jean-Michelom ležao u razorenoj vukovarskoj bolnici, dr. Vesna Bosanac, ravnateljica Ratne bolnice, nekadašnji hrvatski veleposlanik u Vatikanu Ive Livjanić te književnica Nevenka Nekić, autorica romana o mladome Jean-Michelu "Jean ili miris smrti".

Premijeri 90-minutnoga filma "Sve je bio dobar san" nazočili su autorska ekipa dokumentarca te Jean-Michelova majka, glavna protagonistica filma Lyliane Fournier, potpredsjednik Hrvatskoga sabora Ivan Tepeš, hrvatski ministar kulture dr. Zlatko Hasanbegović, ministrica Bernadica Juretić, saborski zastupnici, izaslanik zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića Nedjeljko Pintarić te predstavnici diplomatskoga kora.

Gospođa Fournier odlazi u Vukovar u potragu za istinom o posljednjim danima života njezina sina, kojeg su srpske postrojbe izvukle iz Ratne bolnice, zatočile u hangaru na Ovčari i pogubile.

Jean-Michel Nicolier bio je jedan od 481 stranog dragovoljca Domovinskoga rata iz 35 zemalja koji su branili Republiku Hrvatsku. Iako Francuz po nacionalnosti, krajem kolovoza 1991. godine dolazi u Zagreb, pristupio je redovima HOS-a u Mejaškom Selu pokraj Duge Rese s kojima je kasnije dragovoljno otišao braniti Hrvatsku u Vukovar. Iako mlad i neiskusn u ratovanju, njegovi suborci ističu da se pokazao vrlo dobrim i hrabrim braniteljem koji nije odstupao u borbi te je ostao do kraja u Vukovaru. Jean-Michel ratovao je na vukovarskom Sajmištu, a ranjen je 9. studenoga te je morao ostati u bolnici.

POGUBLJEN JE NA OVČARI

Nakon pada Vukovara i ulaska Jugoslavenske vojske u bolnicu (iako je JNA potpisala sporazum s hrvatskom stranom da neće ulaziti u bolnicu) odveden je zajedno s ostalim ranjenicima, bolesnicima, medicinskim osobljem i civilima. Pogubljen je na Ovčari u noći s 20. na 21. studenoga 1991. godine.

U podrumu vukovarske Ratne bolnice, nekoliko sati pred smrt, Jean-Michel Nicolier u kratkome intervjuu francuskim reporterima rekao je: "Izgubio sam previše prijatelja, vidio sam previše ljudi kako plaču, previše patnji. Više su mi puta pred-

ložili da izađem iz Vukovara i vratim se u Francusku, ali ja sam ostao. Izgubili smo. Znao sam da će biti teško, ali nisam mislio da će biti tako strašno, osobito za civile. Ja sam kao dragovoljac došao u Vukovar. To je moj izbor, i u dobru i u zlu. Zašto kao dragovoljac? Jer mislim da im treba pomoći. Zbog

toga sam izabrao njihovu stranu." Na pitanje što za njega zapravo simbolizira Vukovar, odgovorio je: "Klaonicu. Klaonicu."

Branko Ištvančić (1967.) je hrvatski filmski redatelj, rodom iz Subotice, koji živi i radi u Zagrebu. Godine 1999. diplomirao je filmsku i TV-režiju na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. ■

ENG Director Branko Ištvančić's documentary film *'Twas All a Pleasant Dream (Sve je bio dobar san)* saw its premiere screening in Zagreb. The movie tells the story of Frenchman Jean-Michel Nicolier, a volunteer in the defence of Croatia executed by Serbian troops in Vukovar in 1991.

Premинуo Slobodan Lang, hrvatski političar i liječnik

Slobodan Lang rođen je u uglednoj obitelji hrvatskih Židova 1945. u Zagrebu, gdje je pohađao osnovnu i srednju školu, a zatim završio i Medicinski fakultet. Predavao je kao profesor u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, na Medicinske fakultetu u Mostaru te kao gostujući profesor na Harvardu u SAD-u. Pokrenuo je Prvi hrvatski kongres preventivne medicine. Osnovao je Hrvatski časopis za javno zdravstvo, koji je i uređivao. Njegovim radom grad Zagreb došao je na čelno mjesto svjetskoga pokreta 'Zdravih gradova'. Inicirao je i osnivanje Medicinskoga fakulteta u Mostaru. Objavio je više od 200 znanstvenih i stručnih radova. Obnašao je mnoge visoke političke dužnosti. Bio je član Izvršnog vijeća grada Zagreba, sekretar Sekretarijata za zdravstvo, glavni nositelj skrbi za zdravlje svih sudionika Univerzijade u Zagrebu, posebni savjetnik predsjednika RH Franje Tuđmana za humanitarna pitanja, zastupnik u Županijskome domu Sabora RH, veleposlanik u Ministarstvu vanjskih poslova RH. Humanitarni rad je nezaobilazan dio njegova životopisa. Ističe se njegova pomoć kosovskim rudarima kad su 1989. štrajkali glađu (Stari Trg). Radio je u predraću na tome da se spriječe sukobi u Hrvatskoj i drugim jugoslavenskim republikama. Suorganizator je konvoja Libertasa kojim se u listopadu 1991. pomoglo odsječenom Dubrovniku, organizirao je zaštitu za prognanike i izbjeglice u Hrvatskoj, organizirao i predvodio (zajedno s Hermanom Vukušićem) humanitarni *Bijeli put* pomoći za bolnicu u Novoj Bili te mnogobrojne druge akcije.

Redatelj i scenarist Branko Ištvančić i majka dragovoljca Jean Michela Nicoliera, Lyliane Fournier

Neispričana priča o Amerikancu – heroju Domovinskoga rata

Pat se ubraja u onu kategoriju slabo poznatih ili bolje rečeno nepoznatih osoba koje su svojim znanjem i angažmanom iznimno pridonijele da se istina o agresiji na Hrvatsku, a zatim i na BiH, prenese u svijet

Washington, 1994. McCloskey, Roy Gutman, Pat Mackley, Dragan Ložanić, Richard Goldstone i Graham Blewitt, predaju fotografije masakra u Škabrnji

Tekst: **Mirko Volarević**

Kad me je zajednički prijatelj prije desetak dana obavijestio da je umro Pat Mackley prvo što sam pomislio je da je otišao još jedan veliki prijatelj Hrvatske, a da mu nismo ni pošteno zahvalili za ono što je učinio za Hrvatsku tijekom Domovinskoga rata. Pat se ubraja u onu kategoriju slabo poznatih ili bolje rečeno nepoznatih osoba koje su svojim znanjem i angažmanom iznimno pridonijele da se istina o agresiji na Hrvatsku, a zatim i na BiH, pre-

nese u svijet. Ovdje ne mislim samo na medijsku sliku, puno važnije bilo je lobiranje među njegovim američkim prijateljima političarima, dužnosnicima, novinarima i vojnicima. Mnoge od njih je i doveo u Hrvatsku na početku rata, a njihove posjete iskoristio da oni osobno prenesu svoje viđenje ratnih događaja u Hrvatskoj svojim prijateljima i široj američkoj javnosti.

Već je poznato koliko je njegov bivši (a i budući) šef kongresmen Frank McCloskey učinio da bi istina o masakru u Voćinu prodrla u svijet, kada su se nakon oslobođenja Voćina zatekli tamo i

fotografski dokumentirali više od 40 izmasakriranih mještana, žrtava četničkih "Bijelih orlova". Kongresmen McCloskey bio je prvi koji je javno upotrijebio riječ genocid za zločine koje su činile srpske paravojske postrojbe u Hrvatskoj. Sjećam se kad je u ratni Osijek doveo suca Vrhovnoga suda iz Teksasa Billa Bassa i tada su osobno doživjeli žestoko srpsko granatiranje grada. Nakon toga sudac Bass uletio je u Međunarodni press centar u Osijeku te krenuo nazivati desetke američkih kongresmena i senatora kako bi ih onako ogorčen i ljutit upozorio da prestanu zatvarati oči pred očitim srpskom agresijom na Hrvatsku i da je vrijeme za konkretne poteze.

PROMJENA AMERIČKE POLITIKE

Pat Mackley je još jedan nepoznati heroj Domovinskoga rata, samo što u ovome slučaju nije riječ o branitelju i hrvatskom državljaninu, već o bivšem američkom časniku koji se zalaganjem američkih Hrvata našao u Hrvatskoj i tu odigrao iznimno značajnu ulogu koja je

Bivši hrvatski ministar informiranja Branko Salaj (lijevo) s lokalnim župnikom i Jamesom Patrickom Mackleyom (desno) u Voćinu 2002. godine.

Pata je angažirao *Croatian American Association* da pomogne u medijskoj deblokadi istine o ratu u Hrvatskoj.

James Patrick Mackley, Pat, preminuo je u Vancouveru, 21. veljače. Rođen je 1947. u Grand Junctionu, u Koloradu. Iza njega je ostalo četvero sinova: James, Micheal, Thomas i David, bivša žena Kathleen Douglas i sestra Arlene Mackley. Pat je služio u američkoj vojsci u Vijetnamu 1966. – 1968. godine te je za tu službu odlikovan američkim vojnim odlikovanjem *Grimizno srce*.

dovela do promjene američke politike i omogućila Bljesak i Oluju te završetak rata Daytonskim sporazumom. Pata je angažirao *Croatian American Association* (CAA) da pomogne u medijskoj deblokadi istine o ratu u Hrvatskoj, a sa svojim vojničkim i novinarskim 'backgroundom' pokazao se odličnim izborom.

Nakon što je prvi put stigao u Hrvatsku i osobno obišao nekoliko najugroženijih gradova i prve linije fronte, Pat je brzo shvatio da je istina naše najjače oružje. Trebalo je omogućiti stranim novinarima odlazak na bojišnicu, pružiti im svu potrebnu logistiku i sigurnost, koliko god je to bilo moguće, te na taj način najbolje neutralizirati jugopropagandu o građanskome ratu. Pat je iznio svoj prijedlog prijateljima u CAA, a oni su se potrudili o tome prvo izvijestiti predsjednika Tuđmana, a zatim i ministre Šuška i Salaja, kao i Antu Belju, tada pomoćnika ministra informiranja, a poslije voditelja Hrvatskoga informativnog centra (HIC) i ravnatelja HMI-ja. Rezultat toga bilo je osnivanje *Foreign Press Bureau* (FPB), iza kojeg je službeno stajao CAA, što mu je omogućilo da prema stranim novinarima nastupi kao nezavisna volonterska organizacija. Uskoro je osim u Zagrebu otvorena cijela mreža ureda po Hr-

vatskoj: u Zadru, Splitu, Sisku, Slavonskome Brodu, Imotskome i Dubrovniku, a umrežen je i već otvoreni Međunarodni press centar u Osijeku.

MLADI HRVATI IZ DIJASPORE

Kroz FPB prošlo je stotinjak mladih Hrvata i Hrvatica iz cijele Hrvatske, ali najviše iz iseljništva. Prednjačili su mladi iz SAD-a, Kanade i Australije. Bilo je to šaroliko društvo, od srednjoškolaca pa sve do studenata i mladih stručnjaka raznih profila. Sve njih povezivala je velika ljubav i želja da na taj način pomognu u borbi za nezavisnost i slobodu svoje domovine. Ta hrvatska mladost, uz Patovo vođenje i koordinaciju, dobila je medijski rat s jugoslavenskim tajnim i agitpropovskim službama.

Među prvim je shvatio da će se nakon ratnih događaja u Hrvatskoj sve to prenijeti i na susjednu Bosnu i Herce-

Pat je radio iz sjene, nikad se nije gurao u prvi plan te je zbog toga i ostao nepoznat hrvatskoj javnosti.

govinu. Djelatnici FPB-a od početka su odlazili sa stranim novinarima i na ratišta u BiH, a nekoliko mladih Hrvata iz dijaspora koji su bili podrijetlom iz BiH čitavo vrijeme su bili tamo i pomagali hrvatskim političarima i HVO-u. Nakon ureda FPB-a po Hrvatskoj, uskoro su otvoreni i uredi po Bosni i Hercegovini tako da je FPB imao kraće ili duže vrijeme urede u Sarajevu, Kiseljaku, Mostaru i Međugorju. Početkom 1993. pokazala se potreba da se osnaži uloga ureda u Međugorju. Pat me već tada nagovarao da nakon Osijeka i Slavonskoga Broda preuzmem vođenje i ovog ureda, ali meni se nije odlazilo iz Slavonije i odbijao sam te njegove prijedloge. Međutim, kad se politička i vojna situacija u BiH dodatno zakomplicirala, Pat se iz Zagreba automobilom zaputio put Neretve, pronašao me u mom rodnom selu Prudu pokraj Metkovića i nagovorio da preuzmem FPB Međugorje. Baš ova epizoda vezana uz moj odlazak u Međugorje puno govori o tome na koji je način Pat radio i zašto danas o njemu toliko govorimo.

Mara Letica (CAA): "Pat Mackley angažiran je sa zatom da nađe način kako osigurati stranim novinarima neposredni (bez filtra) uvid u to što se događa na terenu u Hrvatskoj te uvid iz hrvatske perspektive. FPB je osigurao prevoditelje i terenske vodiče, a Mackley je svojim vojnim i novinarskim iskustvom uvježbao te mlade volontere za učinkovit rad s novinarima, ali također – i najvažnije – kako na siguran način pružiti logističku potporu vodiča u opasnim područjima. Mackley je pomogao da budu sigurni u trenucima kada su bili izloženi neprijateljskim snagama.

Pat je bio moj prijatelj i suradnik više od dvadeset godina i čast mi je smatrati se njegovom prijateljicom. Bila sam s Patom i njegovim sinom Jamesom u Bolnici za veterane (*Veterans Hospital*) tijekom vikenda kada je preminuo. Nikada više neću biti u prilici upoznati čovjeka takve veličine. Bio je častan i plemenit – čovjek koji se držao svojih načela."

Ante Beljo: "Početkom agresije na Hrvatsku i na BiH sve poluge moći, kako vojne tako i informativne, bile su skoncentrirane u Beogradu i u rukama jednoga naroda. Monstruozne laži o Hrvatima kao genocidnom narodu, kojima su se nastojali opravdati zločini i sačuvati Jugoslavija, munjevitom su brzinom kružile svijetom. Strani novinari koji su tada počeli dolaziti u Hrvatsku već su unaprijed od svojih medijskih kuća imali zadane okvire o onome što trebaju napisati, samo im je bila potrebna 'slika' koja bi odgovarala tom okviru. Pat Mackley bio je ključna i jedna od najsajnijih spojnica u ovome lancu sprječavanja laži i trujuma istinom o Hrvatskoj, hrvatskome narodu u svijetu i dolaženjem priznanju samostalnosti Hrvatske i BiH. Svima nama koji smo radili s Patom ostat će vječno u dragoj uspomeni, a Hrvatska i BiH, kao i sve žrtve jugokomunističke i velikosrpske agresije i njihova pokoljenja, bit će mu neizmjereno zahvalne za toliko učinjenog dobra."

Krštenje u Rami 1994.: P. Peter Freemont Smith, James Patrick Mackley, Dragan Lozančić i Thomas

Fra Mijo Džolan: "Na Uskrs 1994. dobijem kao tadašnji gvardijan franjevačkog samostana Rama - Ščit i župnik župe Uznesenja Bl. Dj. Marije u Rami od fratara iz Međugorja upit mogu li organizirati na uskršni ponedjeljak, 4. travnja, krštenje jednoga odraslog Amerikanca, koji je pripremljen za sakrament krštenja i želio bi se krstiti upravo u Rami. Krštenje je obavljeno u kasnim noćnim satima jer se putovanje iz Međugorja preko Posušja i Vran-planine tzv. putem spasa i ovoga puta pokazalo pravom avanturom. Krsni kum bio je Dragan Lozančić. Taj izvanredni noćni obred krštenja, u kojem su sudjelovala sva braća i sestre našeg samostana u Rami, čak je s. Matilda svirala na orguljama, bio je prepun novih koraka i značenja, što se kasnije pokazalo. Pat je u 47. godini života 'prohoda' kao kršćanin. Te noći uz čašu vina objašnjavao je kako je bio u raznim misijama u svijetu u kojima je računao na moć, snagu, pamet, logistiku, a sada je u misiji pravednog mira za RH i BiH, koja ga je ponukala da traži pomoć i od Krista Gospodina jer je samo Njegov mir pravedni mir.

Kad je vidio da ga upisujemo u Maticu krštenih, u niz s djecom od nekoliko mjeseci, postao je djetinje razdragan te nekoliko puta ponavljao zavjet: ovo je od sada moja crkva i bit će mi obveza pomagati je, kao instituciju i kao zajednicu živih ljudi. Patrick je ispunio svoj zavjet: uputio nam je Don McClanena, koji je s grupom američkih kršćana bitno financijski pridonio izgradnji Kuće mira u starome oronulom dijelu ramskoga samostana. U nekoliko kasnijih susreta iskreno se radovao napredovanju projekta Kuće mira u Rami, kao i šire kuće mira u RH i BiH.

James Patrick Mackley umro je 21. veljače 2016., a Don McClanen 16. veljače 2016. Nadamo se i vjerujemo da ih je obojicu put preko Rame, RH i BiH odveo u susret s vječnim izvorom mira."

POZNATI SAMO USKOM KRUGU LJUDI

Iznimno ga je pogađao hrvatsko-bošnjački sukob u BiH te se aktivno uključio u njegovo zaustavljanje. Tijekom 1993. i 1994. ponovno se zaposlio u uredu kongresmena Franka McCloskeya kao savjetnik za vanjsku politiku. To svoje radno mjesto maksimalno je koristio za lobiranje u Washingtonu kako bi se zaustavio rat u BiH, a nastavio je raditi i na zaštiti prava hrvatskoga naroda u BiH. Pat je kongresmena McCloskeya doveo u BiH nekoliko puta, nakon čega se kongresmen angažirao u pritisku na Kongres i predsjednika Clintona da se aktivnije uključe u događaje u BiH. Kad je vidio da službeni Washington ne poduzima ništa, nije se libio napustiti Demokratsku stranku i zatražiti od W. Christophera da odstupi s funkcije državnoga tajnika. U znak zahvalnosti za njegovu pomoć u ratu, jedan od sarajevskih mostova nazvan je po ovome američkom

Iznimno ga je pogađao hrvatsko-bošnjački sukob u BiH te se aktivno uključio u njegovo zaustavljanje.

kongresmenu. Na žalost, koliko mi je poznato, ni kongresmen McCloskey ni Pat Mackley za svoju pomoć Hrvatskoj tijekom ratnih godina nisu nagrađeni ni na koji način.

FPB i Pat na neki su način doživjeli sličnu sudbinu, njihova uloga i značaj u Domovinskome ratu poznati su samo uskom krugu ljudi, naš rad je više bio prepoznat i cijenjen među strancima nego u Hrvatskoj. Možda je sad trenutak da pokrenemo službenu inicijativu za Patovo posmrtno odlikovanje kako bismo pokazali da ipak nismo zaboravili na njegovu pomoć kad nam je bila najpotrebnija.

Pat je radio iz sjene, nikad se nije gurao u prvi plan te je zbog toga i ostao nepoznat hrvatskoj javnosti. Za nas koji smo s njim surađivali i koji smo imali čast i zadovoljstvo poznavati tog velikog čovjeka, uspomena na Pata Mackleya živjet će vječno, njegov veseli osmijeh i brk ostat će nam u trajnom sjećanju. Na žalost, nismo se mogli osobno oprostiti od Pata na pogrebu u SAD-u, ali s ostalim prijateljima iz FPB-a organizirat ćemo misu za dušnicu i još jednom svi skupa reći mu: HVALA TI, PAT! BILA JE ČAST I ZADOVOLJSTVO POZNAVATI TE! POČIVAO U MIRU BOŽJEM! ■

Predsjednik Tuđman je 10. prosinca 1991. u Predsjedničkim dvorima organizirao prijam za osoblje FPB-a i zahvalio im na radu i borbi za istinu

ENG James Patrick Mackley has passed away. He was an American lobbyist that led foreign press bureaus in Croatia and Bosnia-Herzegovina during the war for independence and helped get the news of Croatia's plight out to the international press. He also assisted the Croatian political leadership in Bosnia-Herzegovina in the post-war period.

Svetkovina kazališnog amaterizma

Ovo su dani ljubavi, zajedništva i trajnih prijateljstava, gdje se uz čarobnu kazališnu igru vraćamo sebi i svojim korijenima i to baš u našem malome moslavačkom selu, na ponos svih mještana

HKC Bunjevačko kolo iz Subotice

Tekst: **Zrinka Cjetojević**

Posljednjeg vikenda u veljači u Hercegovcu su održani XXII. dani hrvatskoga pučkog teatra. Riječ je o hvaljevrijednoj manifestaciji, festivalu kazališnog amaterizma koji okuplja hrvatske družine iz susjednih zemalja i domovine, a cilj mu je očuvanje zajedničke hrvatske riječi, kulture i tradicije. Glavni organizator i domaćin je Hrvatska čitaonica Hercegovac, kulturno-umjetnička udruga osnovana davne 1921. godine. Pod vodstvom predsjednice Zrinke Cjetojević u organizaciji sudjeluje veliki broj marljivih članova čitaonice, mještani i druge hercegovčanske udruge. Punu potporu za održavanje Dana hrvatskoga pučkog teatra dali su pokrovitelji - Ministarstvo kulture RH, Bjelovarsko-bilogorska županija i Općina Hercegovac. Suorganizator je Hrvatska matica iseljenika. Svatko je na svoj način dao doprinos da Dani hrvatskoga pučkog teatra postanu tradicionalna manifestacija po kojoj je Hercegovac poznat ne samo u Hrvatskoj, nego i izvan državnih granica.

Na ovoj svetkovini amaterizma nastupili su kazalištarci iz četiri zemlje: Bosne i Hercegovine, Srbije, Makedonije i Hrvatske. Na žalost, zbog težih zdravstvenih problema, Igrokazačko društvo iz Petrova Sela nije uspjelo doći na Festival. Tijekom svečanosti otvorenja nastupila je pjevačka skupina Hrvatske čitaonice, a mnogobrojnu publiku prvo je pozdravila predsjednica Hrvatske čitaonice Zrinka Cjetojević, zatim načelnik Općine Hercegovac Boro Bašljan. Za našu Općinu veljača ima poseban značaj zbog mnogobrojnih događaja koja započinju Danom Općine Hercegovac, a završavaju Pučkim teatrom. U

ime Hrvatske matice iseljenika govorio je zamjenik ravnatelja Željko Rupić, a Festival je otvorio župan Bjelovarsko-bilogorske županije Damir Bajs.

Prva je nastupila domaća Pučka scena koja je na kazališnim daskama od 1984. godine. Redatelj je prvo bio profesor Stjepan Banas, ujedno i utemeljitelj ovoga kulturnog događaja, a nakon toga redateljsku palicu preuzeo je Ivan Bratković. *Motel Mrak* je Ivanovo 15. redateljsko ostvarenje. *Piccolo Teatar* iz Staroga Grada s otoka Hvara nasmejalo nas je *Savršenom svadbom*, a Gradsko kazalište mladih iz Viteza sa Šmizlama su zatvorili prvu večer ovog događaja i osvojili sve simpatije publike. Subota je započela kazališnim radionicama za sve sudionike koje je vodio profesor Stjepan Pepelnjak. Nakon toga nastupio je HKC Bunjevačko kolo iz Subotice, koje je nakon višegodišnje stanke ponovno oformio dramski odjel, a posljednju predstavu Festivala odigrao je KIK Novaci, MHD - HKC Marko Marulić iz Bitole.

Domaćini i organizatori svima su zahvalili na još jednim uspješnim Danima hrvatskoga pučkog teatra i dodijelili prigodna priznanja. Druženje i zabava trajali su do ranih jutarnjih sati, a dogovorena su mnoga gostovanja i razvijanje suradnje. Ovo su dani ljubavi, zajedništva i trajnih prijateljstava, gdje se uz čarobnu kazališnu igru vraćamo sebi i svojim korijenima i to baš u našem malome moslavačkom selu, na ponos svih mještana. ■

MHD - HKC Marko Marulić iz Bitole, prvi puta na daskama i to u Hercegovcu

ENG The 22nd Days of Croatian Folk Theatre were staged in the town of Hercegovac on the last weekend in February. The event featured performances by amateur theatre troupes from Bosnia-Herzegovina, Serbia, Macedonia and Croatia.

Neprolazna ljepota glazbe Jakova Gotovca

U povodu 120. obljetnice rođenja skladatelja Jakova Gotovca i 80. obljetnice praizvedbe najizvođenije hrvatske opere *Ero s onoga svijeta* u Zagrebu je 20. veljače održan svečani koncert u palači HAZU-a u izvedbi Zbora HRT-a

Tekst: Vesna Kukavica

Svojim djelom inspiriranim narodnim izričajem, Jakov Gotovac je oblikovao hrvatski glazbeno-umjetnički nacionalni identitet, prije svega sa svojih osam velikih opera od kojih je najpoznatija *Ero s onoga svijeta*, velebno glazbeno djelo usporedivo s *Prodanom nevjestom* Bedřicha Smetane, skladano na libreto Milana Begovića, koje je diljem svijeta izvedeno više od 3.000 puta. S tom operom prepjevanom na devet jezika Hrvati su mogli ući na svjetsku pozornicu jer je riječ

o jednoj od najboljih slavenskih komičnih opera kojom je Gotovac pozicionirao Hrvatsku u sam svjetski estetski vrh. Dijelovi iz opere *Ero s onoga svijeta* najizvođenija su djela hrvatske glazbe nakon nacionalne himne. Tim riječima obratio se mnogobrojnoj publici 20. veljače u palači Akademije u središtu Zagreba na svečanom koncertu posvećenom dvjema Gotovčevim

obljetnicama predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Zvonko Kusić. Hvalio je i ostala Gotovčeva djela, poput *Simfonijskoga kola* i magične *Himne slobodi* koju je skladao

u svojim tridesetim godinama na Gundulićeve stihove. Dojmljivom je ocijenio i Gotovčevu muzičku dramu *Mila Gojsalića*.

JEDAN OD NAJDOMINANTNIJIH ČLANOVA AKADEMIJE

U svome obraćanju Kusić je maestro Gotovca nazvao jednim od najdominantnijih članova Akademije, čiji se značaj zbog uloge u izgradnji hrvatskoga identiteta može usporediti s nobelovcima Lavoslavom Ružičkom i Vladimirom Prelogom, Nikolom Teslom, Miroslavom Krležom, Ivom Andrićem, Vlahom Bukvcem i Ivanom Meštrovićem ili s najistaknutijim Akademijinim predsjednicima Franjom Račkim, Tadijom Smičiklasom, Andrijom Štamparom, Grgom Novakom, Ivanom Supekom i Ivom Padovanom.

Na koncertu je nastupio Zbor Hrvatske radiotelevizije pod ravnanjem diri-

Obitelj J. Gotovca

Iako se nije bavio politikom, politika se u komunizmu bavila njegovim stvaralaštvom. Gotovcu su dva puta "napakirali", kada nisu ništa drugo mogli, negativne ocjene o glazbi.

Gotovac 1919.

Svečanim koncertom HAZU je proslavio obljetnicu Jakova Gotovca

Gotovac 1980.

genta Tončija Bilića koji je u pratnji Instrumentalnog ansambla izvrsno izveo Gotovčeve skladbe neprolazne ljepote kao što su *Zvonimirova lađa*, tri narodne pjesme iz Dalmacije (*O, more duboko, Marjane, Marjane* i *Omili mi u selu divojka*), *Jadovanka za teletom*, *Dobra večer*, *uzorita* i fascinantni narodni obred u pet dijelova za muški zbor i instrumentalni sastav - *Koleda*.

Hrvatski skladatelj akademik Jakov Gotovac (Split, 11. X. 1895. - Zagreb, 16. X. 1982.) školovao se u Splitu i Zagrebu, gdje je studirao pravo po očevoj želji, ali i učio glazbu kod Antuna Dobronića i Josipa Hatzea. Usavršavao se na Muzičkoj akademiji u Beču (1920. - 1921.) kod glasovitoga skladatelja Josepha Marxa. Glazbenu karijeru započeo je organizirajući orkestralnu i zborsku sekciju Filharmonijskog društva u Šibeniku. Uz plodan skladateljski rad dug pet desetljeća djelovao je od 1923. do 1958. g. kao operni dirigent u Hrvatskome narodnom kazalištu (HNK) u Zagrebu. Iako se nije bavio politikom, politika se u komunizmu bavila njegovim stvaralaštvom. Gotovcu su dva puta "napakirali", kada nisu ništa drugo mogli, negativne ocjene o glazbi. Takva je zapravo bila klasifikacija opera *Kamenik* (1947.) i *Petar Svačić* (1971.), podsjetila je svojedobno na vrijeme glazbene cenzure muzikologinja Jagoda Martinčević. Prvo djelo nakon treće izvedbe skinuto je s repertoara, a drugo

o zadnjem hrvatskom kralju nakon prvih pokusa te nije za Gotovčeva života ni izvedeno - jer bi takav potez tijekom hrvatskog proljeća još više provocirao ondašnju jugoslavensku histeriju.

JUNACI IZ NAŠEGA NARODA

Među sadržajnim motivima Gotovčevih djela ističu se junaci iz našega naroda, ljubavna lirika i humor. Gotovčeve su najuspjelije skladbe djelo za zbor *Koleda*, orkestralno *Simfonijsko kolo* i opera *Ero s onoga svijeta*, naglasio je tajnik Razreda za glazbenu umjetnost HAZU-a akademik Frano Parać, koji je uz predsjednika HAZU-a Z. Kusića govorio prije početka koncerta, dodavši da je Gotovac uz vršnjaka Krešimira Baranovića i nešto starijega Frana Lhotku najizrazitiji predstavnik glavne struje nacionalnoga glazbenoga smjera u Hrvatskoj. Osnovne značajke te struje, oslanjanje na folklor u okvirima kasnoromantične i neokla-

sicističke estetike, Gotovac je najuspjelije ostvario u domeni glazbenog kazališta, orkestralnog i zborskog žanra, rekao je akademik Parać, istaknuvši da je bio iskreni skladatelj golemog talenta.

Na koncertu su uz članove HAZU-a bili i sin Jakova Gotovca skladatelj Pero Gotovac, predsjednica Odbora za znanost, obrazovanje i kulturu Hrvatskoga sabora prof. dr. sc. Gordana Rusak, zamjenica gradonačelnika Grada Zagreba Vesna Kusin, biskupski vikar za kulturu mons. Nedjeljko Pintarić, rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damir Boras i mnogobrojni drugi predstavnici javnoga života.

ZAPAŽENA PRIZNANJA U INOZEMSTVU

Gotovčeva komična opera *Ero s onoga svijeta* od praizvedbe u Zagrebu u HNK 2. studenoga 1935. gotovo ne silazi s repertoara svih nacionalnih ka-

Među mnogobrojnim inscenacijama Gotovčeva *Ere* ambijentalna je izvedba splitskoga HNK pod vedrim nebom na izvornome mjestu radnje na česmi u Vrlici. Vrlika je rodno mjesto autora libreta književnoga klasika Milana Begovića, koji je ondje crpio inspiraciju. U strukturu opere utkano je *vrličko kolo* uz autentične napjeve toga kraja koji su bili osnova nadahnuća skladatelju Gotovcu. U ulozi seljaka Miće istaknuo se, uz naše poznate operne prvake, i tenor Miljenko Đuran, a u ulozi Đule sopranistica Valentina Fijačko. Ta se vrlička izvedba HNK iz Splita, pod ravnanjem I. Lipanovića i u režiji K. Dolenčića, izvodi već dulje od desetljeća u sklopu *Splitskog ljeta* - očaravši domaćine i stotine tisuća turista željnih kulturnoga turizma Dalmatinske zagore nadomak žarkoga Mediterana.

HNK Split *Ero s onoga svijeta*

Gotovčeva komična opera *Ero s onoga svijeta* od praižvedbe u Zagrebu u HNK 2. studenoga 1935. gotovo ne silazi s repertoara svih nacionalnih kazališnih kuća.

zališnih kuća. Početkom ove godine, točnije 16. siječnja 2016., dogodila se pod ravnanjem maestra Nikše Bareze, u sjajnoj režiji Krešimira Dolenčića, sedamstota izvedba samo u zagrebačkoj Operi, što svjedoči o zanimljivosti djela koje u kontinuitetu potvrđuje svoju vrijednost, stvorivši trajan odnos s publikom i stručnim ocjenjivačima u zemlji, ali i svijetu. Gotovac je među rijetkim hrvatskim skladateljima koji je uz sjajne uspjehe u domovini postigao i zapažena priznanja na više od sto međunarodnih opernih scena. Mnogobrojni osvrti o predstavama postavljenim na stranim pozornicama ocjenjuju *Eru* zaštitnim znakom hrvatske opere koji prenosi melodije, ritmove, pjesme i plesove svoje domovine u svijet, pri čemu su dramska riječ i glazba idealno isprepletene. Hvale tu bujnu orkestraciju, živahne ritmove, pjevne vokalne linije koje neprekidno izviru

iz Begovićeva libreta, prepunog duhovitih stihova. "Držim da taj narodni izraz koji se pojavljuje u mojoj glazbi, biološki, iskonski nosim u sebi... Povremeno sam uzimao kakvu temu iz nekih zbirki, ali sam komponirao u narodnom duhu, iz vlastitoga ja", tim je mislima Gotovac objašnjavao podrijetlo narodnoga duha u svojim djelima.

ODA PUČKOME STILU ŽIVOTA

Glavni lik opere *Ero s onoga svijeta* je Mićo, mladić iz bogate seoske obitelji Dalmatinske zagore. Dok pokušava u susjednom selu pronaći djevojku kojom bi se oženio, na majčin savjet prikazuje se kao siromah. Predstavlja se kao *Ero s onoga svijeta* i želi biti siguran da ga izabranica Đula iskreno voli. Uvjjerivši mnoge kako je on *Ero*, za svakoga ima poneku priču *s onoga svijeta*. Iako je mnoge prevario, na kraju mu sve oproste i on dobije djevojku koju ljubi. Fascinantan plesni finale opere, *vrličko kolo* furioznog tempa, svojevrsna je oda pučkome stilu života u kojemu glazba prožeta etosom dalmatinskog zaleđa plijeni dušu gledatelja. Do zadnje inscenacije prije desetak godina u režiji Krešimira Dolenčića, *Ero* je u Zagrebu doživio 12 premijernih izvedbi, a u njima su sudjelovale generacije najboljih zagrebačkih opernih i plesnih umjetnika. ■

ENG A gala concert was staged in Zagreb on the 20th of February to mark the 120th anniversary of the birth of composer Jakov Gotovac and the 80th anniversary of the premiere of the most performed Croatian opera *Ero the Joker*.

Tekst: Uredništvo/narod.hr

Foto: Paragvajska udruga Hrvata

Paragvajska udruga Hrvata osnovana je 17. listopada 2015. godine na inicijativu njihova današnjega predsjednika, Huga Estigarribija, podrijetlom Hrvata koji je živio neko vrijeme u Hrvatskoj gdje je studirao hrvatski jezik na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Diplomirao je međunarodne odnose na Sveučilištu u Paragvaju, danas podučava hrvatski jezik u Asuncionu i predstavnik je Hrvatskoga svjetskog kongresa u Paragvaju. Ističe kako mnogi tamošnji Hrvati nastavom hrvatskoga jezika i kulture žele zaštititi i očuvati hrvatski identitet jer su ga naslijedili od predaka.

"Cilj Udruge je promicanje kulture i prijateljstva među ljudima Paragvaja i hrvatskoga naroda i još više među hrvatskim potomcima u Paragvaju i to razvojem kulturnih, društvenih, umjetničkih i sportskih aktivnosti. Također, namjeravamo promicati učenje hrvatskoga jezika u Paragvaju, kao i kulturu i mnoge druge aktivnosti važne za održavanje i očuvanje identiteta svakom od njegovih potomaka", istaknuo je Hugo.

UČENJE HRVATSKOGA JEZIKA

"Želimo promicati zajedništvo među hrvatskim iseljeništvom u Paragvaju. U našoj Udruzi Hrvata u Paragvaju želimo stvarati prijateljstva i solidarnost", rekao je dodavši kako trenutno Paragvajska udruga Hrvata ima gotovo 50 aktivnih članova. S obzirom na to da su krenuli s radom nedavno, taj broj smatraju vrlo pozitivnim.

Kao udruga imaju redovite sastanke, održavaju nastavu jezika i hrvatske kul-

Hugo Estigarribia Villasant, predsjednik i Liz Yakisich, potpredsjednica Paragvajske udruge Hrvata

Svi mi želimo upoznati svoje hrvatske korijene

"Cilj Udruge je promicanje kulture i prijateljstva među ljudima Paragvaja i hrvatskoga naroda i još više među hrvatskim potomcima u Paragvaju i to razvojem kulturnih, društvenih, umjetničkih i sportskih aktivnosti"

Liz Yakisich, Mateo Talia i Ceci Talia

Tamošnji Hrvati nastavom hrvatskoga jezika i kulture žele zaštititi i očuvati hrvatski identitet jer su ga naslijedili od svojih predaka

Članovi Paragvajse udruge Hrvata s fra Zlatkom Špeharom

ture, kao i zajedničku rekreaciju i razonodu prilikom raznih druženja. "Prije nekoliko tjedana sudjelovali smo u akciji skupljanja pomoći za žrtve poplava koje su nedavno pogodile velike dijelove Paragvaja", objasnio je Hugo te dodao kako prije svega svojom misijom i trenutno najvećim ciljem smatraju ujedinjenje svih hrvatskih potomaka u Paragvaju. Također, žele postići službeno priznanje svoje udruge u Republici Hrvatskoj.

"Uvijek u nama postoji želja da posjetimo Hrvatsku. Naši članovi potječu iz različitih gradova, poput Opuzena, Dubrovnika, Zagreba, s Brača, iz Splita, Rijeke, Karlovca itd. Svi mi imamo želju upoznati svoje hrvatske korijene", nagla-

sio je te dodao: "Pred nama je dug put i puno posla ovdje u Paragvaju. Željeli bismo povezati ljude, stvarati susrete, pa čak i aktivnosti preko društvenih mreža s drugim udrugama i zajednicama iz Hrvatske i svijeta. Postoje različite mogućnosti suradnje s hrvatskim skupinama. Dugoročni nam je cilj da postanemo službeni dio institucija Republike Hrvatske."

"U Paragvaju živi oko 5.000 hrvatskih potomaka. Mi ih pokušavamo sve ujediniti u sklopu naše udruge. Šaljemo pozivnice za nastavu hrvatskoga jezika i kulture. Već drugu godinu zaredom provodimo program u našem glavnom gradu. Za uspjeh naših akcija važne su bile društvene mreže. Uskoro ćemo imati spreman kalendar aktivnosti naše udruge", zaključio je Hugo. ■

"U Paragvaju živi oko 5.000 hrvatskih potomaka. Mi ih pokušavamo sve ujediniti u sklopu naše udruge."

Kao udruga imaju redovite sastanke, održavaju nastavu jezika i hrvatske kulture, kao i zajedničku rekreaciju i razonodu prilikom raznih druženja

ENG The Paraguayan Association of Croats was founded on 17 October 2015 at the initiative of its current president, Hugo Estigarribia, who lived in Zagreb for a time to learn the Croatian language.

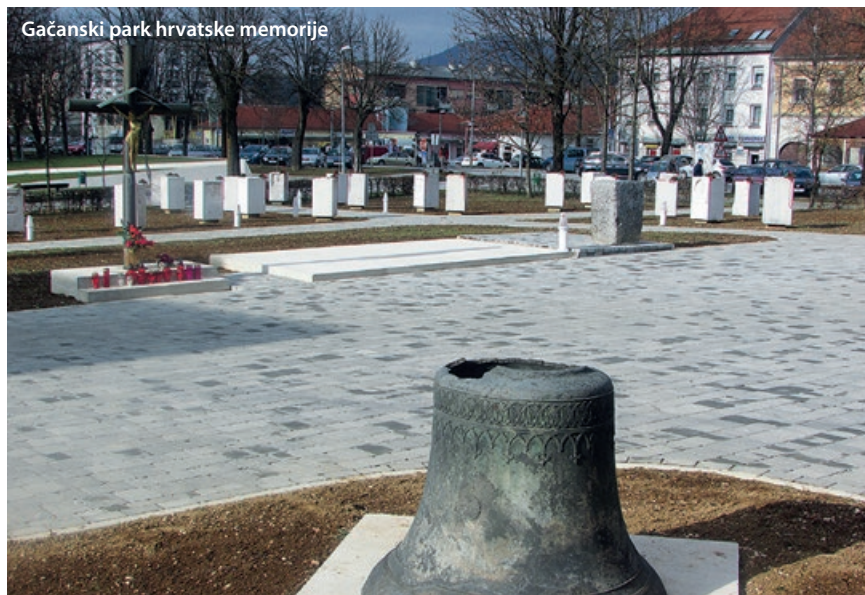
Dvanaest stoljeća hoda hrvatske povijesti

Podizanjem parka u središtu Otočca željelo se na trideset kamenih kubusa predstaviti značajne osobe iz povijesti Otočca i Gacke od 8. do 21. stoljeća koje su svojim djelovanjem zadužile i Hrvatsku

Tekst: Zvonko Ranogajec

Foto: Z. Ranogajec, arhiva HMI-ja

U srijedu 20. siječnja u Otočcu je održana svečanost proslave zaštitnika Gacke doline Fabijanova i tom je prilikom otvoren i blagoslovljen Gačanski park hrvatske memorije, rijedak projekt Katedre čakavskog sabora pokrajine Gacke i župe Presvetog Trojstva u Otočcu. Podizanjem parka na crkvenome terenu u središtu drevnoga grada Otočca pokraj župne crkve kao rezultat održavanja višegodišnjih međunarodnih kiparskih kolonija željelo se na trideset kubusa koji simboliziraju glagoljska slova predstaviti isto toliko (naknadno dodana još dva kubusa) značajnih osoba iz povijesti Otočca i Gacke

od 8. do 21. stoljeća koje su svojim djelovanjem zadužile i Hrvatsku.

Prilikom blagoslova Gačanskog parka hrvatske memorije gospičko-senjski biskup Mile Bogović istaknuo je kratku povijest Otočca čiji su počeci znanstveno dokazani. Otočac je nastao kao opatija na otoku rijeke Gacke u današnjem Donjem gradu kao molitvena i radna cjelina. U vremenu kneza Borne ovdje se uz pomoć Crkve i monaštva rađala hrvatska država. O tome je zapisano i na Baščanskoj ploči gdje se spominje opatija sv. Mikule. Godine 1540. Otočac je postao biskupijsko središte koje se seli u Gornji grad gradnjom nove crkve Presvetog Trojstva. Gačanski park hrvatske memorije s 32 spomen-obilježja podi-

gnut je zahvaljujući Katedri čakavskog sabora pokrajine Gacke, župi Presvetog Trojstva, gradu Otočcu i Pazinskome kamenolomu. Istra, koja je u najtežim trenucima Domovinskoga rata primila naše prognanike, pomogla je i u izgradnji ovoga parka tako da je ovdje danas i biskup iz Istre mons. Milovan. Zatim je riječki nadbiskup i metropolit Ivan Devčić blagoslovio park odnosno 12 stoljeća hoda otočke i hrvatske povijesti od kneza Borne do današnjih dana.

KOLONADA NACIONALNE I ZAVIČAJNE POVIJESTI

U petak, 15. siječnja, u pastoralnome centru župe Presvetog Trojstva u Otočcu održan je znanstveni kolokvij o Ga-

Borna, knez Primorske Hrvatske

U vremenu kneza Borne ovdje se uz pomoć Crkve i monaštva rađala hrvatska država.

čanskome parku hrvatske memorije pod nazivom "Kolonada nacionalne i zavičajne povijesti od 9. do 21. stoljeća" u organizaciji Katedre čakavskoga sabora pokrajine Gacke i župe Otočac. Kolokvij je okupio mnogobrojne znanstvenike i akademike na čelu s predsjednikom Matice hrvatske Stjepanom Damjanovićem, Josipom Bratulićem te kiparom Šimom Vidulinom.

Biskup Bogović je na otvorenju znanstvenoga kolokvija istaknuo da je postavljanjem Gačanskoga parka memorije učinjena velika stvar o kojoj će se čuti u Hrvatskoj, a za čije podizanje je veliko znanje, volju i ljubav iskazao kipar Vidulin, kao i tvrtka Pazinski kamen koja je donirala materijal za izradu više od 30 kubusa s motivima osoba i događaja koji imaju nacionalni značaj. Biskup je istaknuo simboliku današnjega znanstvenog kolokvija koji se održava na dan međunarodnog priznanja Hrvatske u mjestu koje s pravom povezuje hrvatsku državnost od kneza Borne pa do aktualnog mandataru Tihomira Oreškovića, kojeg je nazvao drugim Bornom. Uz Milana Kranjčevića iz čakavske katedre i crkva je u manjoj mjeri pridodala pojedince i događaje u Gačanski park hrvatske memorije.

MEĐUNARODNA KIPARSKA KOLONIJA

Predsjednik Gospodarske komore Ličko-senjske županije Josko Jurković govorio je o ideji koja je začeta 2005. godine organizacijom međunarodne kiparske kolonije sa šest kipara iz Hrvatske (3 kipara, Šime Vidulin kao inicijator uz Sandru Nejašmić i Janka Mošnjū), BiH,

Italije i Francuske s temom vode kao izvora života. Nastavljeno je od 2006. do 2008. godine kiparskim kolonijama i podizanjem križnoga puta na brdu ponad Otočca, Fortice, čime se uz vjersku dimenziju htjela dati i turistička svrha. U protekle četiri godine završen je Gačanski park hrvatske memorije s 32 kubusa kojim se revalorizira otočka povijest postavljanjem osoba i događaja iz Gacke koji imaju nacionalni značaj. Grad Otočac i župa Presvetog Trojstva preuzeli su brigu oko uređenja prostora, a uz donaciju Kamena Pazin i

Grad Otočac i župa Presvetog Trojstva preuzeli su brigu oko uređenja prostora, a kamen je donirao Kamen Pazin, čime je došlo do spoja istarskoga i gackoga kraja.

gospodina Karmela Krebela došlo je do spoja istarske i gacke čakavštine te istarskoga i gackoga kraja.

Predsjednik Katedre čakavskoga sabora pokrajine Gacke, Milan Kranjčević, objasnio je kako park nema pretenziju biti park političke povijesti, već park osoba, činjenica i događaja od 8. do početka 21. stoljeća, u kome je mogućnost umjetničke intervencije bila dosta skućena. Umjetnički spiritus movens projekta, kipar Šime Vidulin, izrazio je zadovoljstvo kvalitetnim zajedništvom iz kojeg su proizašle mnogobrojne dobre ideje.

Na kraju je povesničar i kroničar otočke povije-

sti u knjizi "Gackom kroz povijest", dr. Željko Holjevac, dao stručni povijesni pregled gackoga kraja odnosno osoba i događaja od prapovijesti pa do Domo-vinskoga rata, istaknuvši da je Otočac 1993. godine treći put u svojoj povijesti dobio status grada.

NA 'TVRDOJ STINI'

Slijedio je okrugli stol na kojem je sudjelovao u diskusiji i biskup Bogović. "Ovdje je u 32 kamena bloka, na 'tvrdoj stini', upisana hrvatsko-gacka memorija. U kamen se ne klešu nevažne stvari, a u dvanaest stoljeća, od kneza Borne do naših dana, bilo je puno događaja na gačanskome prostoru i puno ljudi s ovoga prostora koji zaslužuju da ih pamtimo. Bili su značajni za cijelu Hrvatsku, a neki i šire, ali ovdje su im korijeni. Ovaj park će mnogima pomoći da to shvate. Suočeni smo, naime, s činjenicom da nam krađu i događaje i osobe. Za Bornu znamo da je bio vođa Gačana i da je postavio temelje hrvatske državnosti, ali neki to dovode u sumnju i premještaju ga u Dalmaciju podno starodrevnog Bribira, pokraj potoka/suvaje Guduće. To je slab dokaz za 'preseljenje' Borne iz Gacke u Dalmaciju, ali neki su u to povjerovali. Na Bašćanskoj ploči spominje se opatija sv. Nikole u Otočcu, a neki kažu da to nije naš Otočac u Gackoj, nego neka druga redovnička zajednica na sjevernojadranskom otočju. Nemaju dokaza, ali neki su i u to povjerovali. Sada su te činjenice uklesane ovdje u kamene blokove i bit će ih puno teže premjestiti na neka druga mjesta." ■

ENG The Gacka Croatian Memorial Park was opened in the town of Otočac. Thirty stone cubes in the park commemorate prominent figures from Otočac and the Gacka region from the eighth to twenty-first century that made their mark in Croatian history.

Park i župna crkva Presvetog Trojstva

Sve godine Hrvatskoga svjetskog kongresa

"Meni godi kad mi ljudi u HSK prijateljski govore da ne mogu bez mene, ali prošlu godinu sam i pismeno najavio da se na izborima 2016. ne mogu više kandidirati ni za jednu dužnost u HSK"

Fra Šimun Šito Ćorić, glasnogovornik Hrvatskoga svjetskog kongresa

Razgovarao: **Hrvoje Salopek**

Prof. dr. fra Šimun Šito Ćorić, za kojeg se često kaže da malo tko pozna dušu Hrvata izvan domovine kao on, djeluje u emigraciji u posljednjih 45 godina. Počeo je svojim dolaskom na studij u Švicarsku i nastavio u SAD-u dolaskom na studij psihologije na uglednoj Columbiji u New Yorku, koji je završio s dva magisterija. Uz njegov svećenički poziv, više je područja na kojima je djelovao. Njegova kantautorska djelatnost krajem 1970-ih i 80-ih, posebice pjesme

snimljene s poznatim glazbenicima Johnom Motleyem i Fredom Normanom, primjerice "Mi ćemo pobijediti", "Croatia", "Moj stari i ja" i druge, pobuđivala je u hrvatskim zajednicama diljem svijeta nadu za slobodom hrvatske domovine. Svojom spisateljskom djelatnošću, pod imenom ili pseudonimom, činio je isto među strancima. Posebice je bila važna

njegova knjiga na engleskom, "So Speak Croatian Dissidents" (Tako govore hrvatski disidenti), objavljena pod pseudonimom Boris Katich, koja je imala tri dotiskana izdanja, zorno je upozoravala na hrvatsku zbilju. U istome duhu se ističe i njegov "Memorandum" iz 1987. ondašnjim crkvenim i civilnim vlastima u Sarajevu i Zagrebu, koji je preveden na sve

"Inzistirao sam da se hrvatske pisce u egzilu prestane otpisivati iz hrvatske književnosti, da se prestane sumnjicati naše ljude izvan domovine kao neprijatelje"

velike jezike. Njegov govor u Europskom parlamentu u Strasbourgu o gaženju ljudskih prava hrvatskoga naroda u Jugoslaviji naišao je na vrlo dobar prijem među europskim političarima i medijima, ali i na prijeteće reakcije režimskih medija. Posebno je važan bio njegov nastup na simpoziju "Književnost između dvije domovine" 1989. kojeg su u Zagrebu organizirali Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Društvo književnika Hrvatske, Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Kršćanska sadašnjost i Matica iseljenika Hrvatske. U njegovu predavanju prvi put je u ondašnjoj državi javno upozoreno na probleme i potrebe Hrvata izvan domovine. U 1991. i 1992. sudjelovao je u ostvarivanju ideje povezivanja hrvatskog izvandomovinstva, iz čega se iznjedrio Hrvatski svjetski kongres (HSK) 1993. Tada je izabran za glavnoga tajnika, a godinu kasnije na dužnost predsjednika, koju je obavljao u tri mandata. Danas je glasnogovornik HSK. S domovinom je ostao najviše povezan predajući do danas psihologiju na nekoliko sveučilišta. U Švicarskoj je bio u dva mandata koordinator hrvatskih katoličkih misija, gdje i danas djeluje.

I na kraju, ništa manje važno, šito je vrijedan, rado čitan Matičin kolumnist izravnog i bitkog jezika.

Povezivanja Hrvata izvan domovine traju koliko i hrvatsko iseljavanje. Možete li nam reći kako je počelo s hrvatskim udruživanjem u sklopu HSK?

- To povezivanje nas izvan domovine koje je dovelo do HSK krenulo je 1991.

O HINI I JOŠ PONEČEMU

"Sa zadovoljstvom i ponosom prisjećam se vremena tijekom 70-ih i 80-ih godina prošlog stoljeća u kojemu smo nas skupina tadašnjih studenata predvođeni inicijativom i osmišljanjem Šite Čorića (i samog studenta tog vremena), uvjereni da se sudbonosni dani približavaju i da je vrijeme za temeljitu pripremu, utemeljili Savez hrvatskih studenata Amerike i Kanade... U New Yorku utemeljili smo i fizički izgradili prostorije Hrvatske knjižnice s velikim fondom povijesnih i inih knjiga i druge literature kao izvor informacija za stranu javnost o hrvatskom pitanju kad se za to ukaže potreba. Pokrenuli smo krajem 70-ih godina u New Yorku tajnu novinsku agenciju CINA/HINA, Croatian International News Agency/Hrvatska informativna novinska agencija (usputno: upravo iz toga iskustva prihvaćen je naš prijedlog od prve hrvatske vlasti da novoutemeljena hrvatska novinska agencija nosi ime HINA) za informiranje strane javnosti o prilikama i položaju hrvatskog naroda u bivšoj državi." (Josip Ante Sovulj, New York)

Baš smo se ovih dana Frano Vugdelija i ja na to prisjetili. Frano je također bio u tome značajno angažiran. Inicijatori su bili predstavnici nekih udruga iz Francuske, Švicarske, Austrije i Njemačke kao što su prof. dr. Marc Djidara, dr. Neven Šimac iz Francuske, dr. Edo Krušlin, mg. Frane Vugdelija i ja iz Švicarske, dr. Ivo Jolić iz Njemačke, dr. Marijan Brajinović iz Austrije i drugi, a dva prva sastanka održana su u Baselu i Beču.

S predsjednikom Tuđmanom prigodom susreta predstavnika HSK-a u Predsjedničkim dvorima

Zar se u sličnome smjeru nije krenulo već sa simpozijem "Književnost između dvije domovine" u Zagrebu 1989. Jeste li bili iznenađeni što je Vaše predavanje bilo jedno od najcitiranijih u ondašnjim medijima?

- Ja sam namjerno iskoristio taj nastup i pozornicu DHK da uz ono književno javno progovorim o važnim stvarima hrvatskog izvandomovinstva. Već sam tada radio na svojevrsnoj inventuri hrvatske pisane riječi izvan domovine, koja je zatim izišla u dvije knjige s gotovo tisuću stranica teksta i 105 hrvatskih pisaca izvan domovine te sam i s te strane vidio bolje tu hrvatsku problematiku. Vjerovao sam kad su me već pozvali, da neće riskirati poslati na me policiju. Meni je tada važno da to sve javno kažem jer tada nije još bilo jasno

kako i kada će završiti s Jugoslavijom. To je vrijeme kad je Washington iz petnih žila prijetio da se mora sačuvati integritet Jugoslavije, a da Sovjete, Engleze i Francuze i ne spominjem. Time su oni dali otvorene ruke Miloševiću. Da nije bilo onoga svenarodnoga državotvornog pokreta na čelu s Franjom Tuđmanom, koji se u hrvatskoj emigraciji javno podržavao još od ubojstva Radića, Hrvatska je mogla lako postati Čečenija.

Inzistirao sam da se hrvatske pisce u egzilu prestane otpisivati iz hrvatske književnosti, da se prestane sumnjičiti naše ljude izvan domovine kao neprijatelje, upozorio da jugoslavenska politička stvarnost rađa mnogobrojnim strahovima i tjeskobama, a o čemu sam se i znanstveno bavio, upozorio na neprijemljene i krivične rabote jugoslavenskih konzularnih službenika, kao i na uskraćivanje viza za domovinu iseljenicima, na ponižavajuća saslušanja s ucjenama i oduzimanje putnih isprava u domovini, zatražio da u Hrvatski sabor ulaze pred-

"Observer dokazuje da je ono što je obično kao teroristički čin pripisivano Hrvatima bilo zapravo 'beogradsko djelo' da bi se Hrvate diskreditiralo"

stavnici Hrvata izvan domovine, da se prestane s državnih razina širiti klevete o Hrvatima kao genocidnom, ustaškom i neprijateljskom narodu, da hrvatski mediji ne zaobilaze pozitivne događaje u hrvatskom izvandomovinstvu, da se ne očekuje od naših ljudi sa Zapada da "šutnjom ili aktivno podržavaju političku i ekonomsku praksu u Jugoslaviji" te zaključio da se ne smije u njoj "ustuknuti pred nasilnom praksom i moćnim ljudima, kojih ćemo se već sutra spominjati kao onih od jučer". Za prisutne novinare i novinare očito je to bilo izazovnije od književnosti i hrabro su to prenijeli, a pamtim kao dragi kompliment što mi je tada Franjo Tuđman, koji je tu bio kao slušatelj, čestitao na takvom govoru, a onda mi stisnuo mišicu i tiho rekao "Ti se dobro čuvaš".

U knjizi "Zdravo oko" Zvonka Bušića navodi se da je hrvatska župa na Manhattanu u New Yorku bila središte "hrvatske duhovne, političke, pa i revolucionarne djelatnosti", da ste župom upravljali fra Mladen Čuvalo i Vi, da su se oko vas dvojice "okupljali mladi Hrvati – svi redom spremni za borbu protiv Jugoslavije". Jeste li bili svjesni da vas prate i Udbe i američki FBI?

- Znali smo da nas prate i da su povezani, ali smo ih se u vodstvu te masovne udruge mladeži koju sam vodio uspješno čuvali. Hrvatskim medijima je promaknulo nedavno javno razotkrivanje sprege Udbe i FBI od uglednog američkog časopisa Observer. Udbaši bi bili i FBI-suradnici, a FBI bi ih pustio da rade svoje djelo, da mirno odu iz zemlje kad treba, ili bi

dali čak udbaškom ubojici "novi identitet i zaštitili ga od progona". Observer dokazuje da je ono što je obično kao teroristički čin pripisivano Hrvatima bilo zapravo "beogradsko djelo" da bi se Hrvate diskreditiralo. Ta sprega je bila i s policijama drugih zemalja, pa i s Hrvatima u slučaju "Sydneyjske šestorke", kad se sprega Udbe i australske policije pokazala "potpuno istinitom", pokazuje Observer. Kad takav časopis objavi tako opširan prilog o toj Udbinoj-FBI krvavoj ujdurmi, to znači da se sada može do svih detalja i imena.

Matica je u svoje vrijeme izdala Vašu zbirku dokumenata "S one strane granice" u kojoj se najviše vidi s čime ste se sve borili tih prvih desetak godina HSK i uvjeravanja domovine u važnost njezina iseljeničtva i povezanosti domovine i izvandomovinstva. Koliko se to prihvaćalo u domovini?

- Mislim da je potrebna svakome od onih koji su se kasnije uključili u HSK, da ne moraju izmišljati toplu vodu i da vide

što se sve već radilo, ali i svakome tko radi na učinkovitom povezivanju s Hrvatima i njihovim potomcima diljem svijeta. I danas su mnoge stvari iz nje ostale neriješene, a aktualne su. U prvih desetak godina Hrvatska je bila zauzeta obranom zemlje i učvršćivanjem države, tek 1998. vraćeno je Hrvatskoj Podunavlje, došla je i smrtna bolest predsjedniku Tuđmanu i ministru Šušku, koji su se iskreno zauzimali za nas vani. Onda je na vlast došla ljevica, koja za nas izvan RH nije pokazivala interes, uostalom kao ni sve garniture vlasti nakon nje. Medijski nas jedino časopis *Matica* nikada nije napuštao, nekad s manje, nekad s više otvorenosti. Očekujemo da sadašnja vlast konačno učini ono što druge prije nje nisu.

Poznato je da ste Vi uvijek poticali nacionalne kongrese HSK po državama, da se u HSK svim silama uključuju mlade i nove snage, a sami odavno tražite da se i za Vas osobno nađe dobra zamjena. Izgleda, nisu Vas puštali?

- Meni godi kad mi ljudi u HSK priateljski govore da ne mogu bez mene, ali prošlu godinu sam i pismeno najavio da se na izborima 2016. ne mogu više kandidirati ni za jednu dužnost u HSK. Kako nam uvijek trebaju jake snage, u isto vrijeme sam sve potaknuo i ovdje potičem da se obnovimo novim čestitim, sposobnim, općeprihvaćenim domoljubima, a ekonomski nezavisnima i širokogrudnima na čelnim mjestima. Nisam elitist, ali za HSK je nezaobilazno da Izvršni odbor, koji kao vodeće tijelo HSK ima tim od desetak ljudi, uvijek ima po sposobnosti, karakteru i domoljublju iznadprosječne nesebične osobe, one uistinu najbolje među nama. Jer ako samo jedan vuče u stranu, ne može se naprijed.

Je li teško doći do takvih dobrih kadrova?

- To je slično kao i u svim drugim službama ili dužnostima, samo je ov-

"Nakon smrti predsjednika Tuđmana na vlast je došla ljevica, koja za nas izvan RH nije pokazivala interes, uostalom kao ni sve garniture vlasti nakon nje"

dje još teže. Rasuti smo posvuda po svijetu pa nije lako znati kakav je tko. I kad su ljudi profesionalci na nekom poslu u jednoj državi, nađe se svašta, a kamo li kad dolaze iz 30 i više država, kao što je slučaj u HSK. Ipak, u HSK je kraće ili dulje djelovalo puno vrlo kvalitetnih ljudi. Tko može zaboraviti djelovanje Ante Belje, Marice Risek, Milje Radana, Franice Kos, Dese Duilo, Jurja Cvečka, Bele Tonkovića, Frane Pavića, Jure Strike, Željke Lešić i niza drugih čija imena bi jednako ovdje mogla biti nabrojena! Međutim, nađe se i onih koji misle da su sposobni, a nesposobni su, onih koji ne znaju da ne poznaju prilike u domovini i nerealno na njih gledaju, nađe se častohlepnih koji misle da prave neku karijeru u HSK, čak zaluta neki koji je računao da se može od HSK financijski okoristiti i sl. Ali, što se može, treba trenirati strpljivost, nositi se s takvima, s raznim pritiscima i slabostima. Sve spašava to što se uvijek nađe onih sjajnih i požrtvovnih pa iako ih nema puno, oni ipak sve povuku naprijed.

"Što se Hrvatskoga sabora tiče, u njemu trebaju biti predstavnici Hrvata izvan RH razmjerno broju državljana RH izvan domovine"

Postoji li opasnost da se prekine nužni kontinuitet vas koji ste tu otpočeli, koji ste sa svime najbolje upoznati i imate najbolje kontakte u domovini?

- Naravno, taj most mora biti i on je tu. Šteta da se Ante Josip Sovulj iz SAD-a, od početka najoperativniji od nas, povukao, iako obavlja neke stvari iz sjene. Tu su još oni stupovi od početka: u domovini nedovoljno iskorišten i cijenjen prof. dr. Marc Gjidara te Marko Gabrić iz Francuske, Ivan Curman iz Kanade, Dijana Vukušić iz Švedske, Davor Pavuna i Vinko Sabljio iz Švicarske, Jure Gadže iz Argentine, Michael Pack iz Engleske, Ivan Škratulja iz Australije i još drugi HSK-maratonci pa onda nove snage koje puno obećavaju kao Danijel Lučić, Niko Ereš i skupina iz Njemačke, sestre Babić iz Švicarske, cijela ekipa iz Austrije, Ante Radić iz Australije, Josip Hrgetić iz Venezuele, nova ekipa iz Argentine, neumorni fra Miljenko Stojić i iskusni Vlado Šoljić iz BiH, ravnateljica Domovinskog sjedišta Ivana Rora i oni oko nje te još niz drugih.

Koji je, po Vašemu mišljenju, bio najznačajniji susret HSK i koliko često se održavaju izbori u HSK?

- Bez dvojbe to je Osnivačka konvencija HSK 1993. i kad smo se koliko-toliko uspjeli organizirati po većini država, zatim prva Redovita konvencija HSK 1996. na Brijunima i njezine odluke. Na njoj je bilo više od četiri stotine delegata

iz cijeloga svijeta. Tada nam je iskazala posebnu čast gotovo cijela Vlada RH na čelu s predsjednikom Tuđmanom s kojom smo tamo imali i radni i prijateljski susret. Od tada se održavaju redovite konvencije HSK, s izborima svake četiri godine, a između njih izvanredne, a ponekad i Središnji odbor odlučuje o tome.

Smatrate li potrebnim osnivanje posebnog ministarstva za Hrvate izvan domovine? Koliko bi trebalo biti u Saboru hrvatskih predstavnika izvan domovine?

- Potrebno je to ministarstvo, ali odmah treba reći i ovo: nužno je postaviti u njemu takav sustav da on optimalno funkcionira bez obzira na to tko je na vlasti te drugo, ono neće biti osobito korisno ako u njemu ne budu djelovali sposobni ljudi koji imaju ljubav za hrvatskoga čovjeka i njegovo plodno povezivanje s domovinom, a ne uhljebi! Kad god kažem domovina, tu mislim i na RH i na BiH! Što se Hrvatskoga sabora tiče, u njemu trebaju biti predstavnici Hrvata izvan RH razmjerno broju državljana RH izvan domovine. Ne treba nam nikakva iznimka, nego samo da se odnose prema nama vani kao i prema svim drugim građanima u domovini, ne računajući neke povlaštene manjine. ■

ENG An interview with Friar Šimun Šito Ćorić, a Croatian writer and singer-songwriter, currently serving as spokesperson of the Croatian World Congress. As a monk he serves as a missionary to the Croatian community of Switzerland.

Čudesna svjetlost Šiškove palete sja i dalje nesmanjenim intenzitetom

"Stvaralački stapajući imaginativne i zanatske značajke autentična slikarskog djela Šiško nam predstavlja zapravo vrlo osobnu poetiku rafinirane ekspresivnosti koja ga svrstava u vrhunce suvremene, ali i svestremenske likovne umjetnosti"

Tekst: Hina/Ivan Raos Foto: Goran Vranić

Poznati hrvatski slikar i grafičar Ivica Šiško autor je slika postavljenih na izložbi "Kadrovi" koja je otvorena 28. siječnja u Studiju Moderne galerije Josip Račić u Zagrebu. Ovaj najbolji i u svijetu dokazani hrvatski umjetnik ponovno se nakon šest godina dojmljivo predstavlja Zagrepčanima s devet recentnih slika, koje primjetno obiluju poetikom profinjene ekspresivnosti i koje su slikane s autorski dobro znanim, raspoznajnim likovnim izrazom koji ovoga vrsnog umjetnika svrstava među vrhove ovdašnje i općenito likovne umjetnosti u Hrvata. Uz mnoštvo posjetitelja koji su se okupili na otvorenju, o izložbi i autoru sadržajno je govorila autorica izložbe Biserka Rauter Plančić, ravnateljica Moderne galerije.

"U novom ciklusu, u djelima *Drvo života*, *Svečana* i *Odlazak iz kadra* autor slika sučeljenu unutarnju i vanjsku stranu prirode, averse i reverse svojih lajtmotiva, rasprostirući u različitim planovima samosvojnu fantazmagorijsku ornamentiku", ocijenila je Biserka Rauter Plančić. "Stvaralački stapajući imaginativne i zanatske značajke autentičnoga slikarskog djela Šiško nam predstavlja zapravo vrlo osobnu poetiku rafinirane ekspresivnosti koja ga svrstava u vrhunce suvremene, ali i svestremenske likovne umjetnosti", ustvrdila je Rauter Plančić. Ona drži kako se tom izložbom, "komornom po broju izložaka, a velikom po razmjerima slika", željelo upozoriti da "čudesna svjetlost Šiškove palete sja i dalje nesmanjenim intenzitetom".

Ivica Šiško (Livno, 1946.) završio je Školu primijenjene umjetnosti 1965. godine u Sarajevu, a Akademiju likovnih

umjetnosti u Zagrebu 1974. na grafičkom odsjeku u klasi profesora Frane Baće. Završio je i poslijediplomski studij grafike kod istog profesora te se od 1974. do 1978. godine nastavio usavršavati kao suradnik slikarske Majstorske radionice Krste Hegedušića i Ljube Ivančića.

Od 1986. radi na zagrebačkoj Akademiji gdje je redoviti profesor grafike na Nastavničkom odsjeku. Monografije o njegovu grafičkom i slikarskom radu objavili su: Jean-Louis Depierreis, "Šiško: crtež i grafika" i Jean-Jacques Leveque "Rajski vrt".

Od 1964. godine izlaže samostalno i na mnogobrojnim skupnim izložbama u Hrvatskoj i svijetu. Za grafičko i slikarsko stvaralaštvo Ivica Šiško odlikovan je nizom uglednih nagrada. ■

ENG The work of well-known Croatian painter and printmaker Ivica Šiško (Livno, 1946) is featured at the *Scenes* exhibition opened on the 28th of January at Zagreb's Josip Račić Modern Gallery Studio.

Izložbi "Kadrovi" u Studiju Moderne galerije Josip Račić u Zagrebu

Blaženi Alojzije - hrabri svjedok vjernosti Crkvi

Spomendan smrti blaženika koji je preminuo 10. veljače 1960. okupio je mnogobrojne Hrvate koji su već u ranijim satima vrućega subotnjeg poslijepodneva ponosno stajali u dvorištu crkve, pokraj spomen-popsrja kardinala Stepinca, poklon Nadbiskupiji od hrvatske zajednice Viktorije

Svetu misu predvodio je pomoćni melbournški biskup Terence Curtin uz sudjelovanje brojnih hrvatskih svećenika

Najmlađa grupa HFA Zvonimir sa slikarom Charlesom Billichem

Tekst/foto: Suzana Fantov (Hrvatski vjesnik)

Hrvati Melbournea i okolice i ove su godine, 6. veljače, svečano obilježili Stepinčevo – sjećanje na život i smrt blaženog Alojzija Stepinca. Katolička crkva u Hrvatskoj, kao i sav hrvatski narod, ma gdje se nalazio, čuva spomen njegove svetosti te se tako u poznatoj katedrali sv. Patrika u Melbourneu okupilo mnoštvo vjernika u čijim se srcima duboko utisnulo i trajno će živjeti ime – Alojzije Stepinac.

Mladi Hrvati sa zastavom Blaženog Alojzija Stepinca ispred katedrale Sv. Patrika

Stepinčevo, spomendan smrti blaženika koji je preminuo 10. veljače 1960., okupilo je mnogobrojne Hrvate koji su već u ranijim satima vrućega subotnjeg poslijepodneva ponosno stajali u dvorištu crkve, pokraj spomen-popsrja kardinala Stepinca, poklon Nadbiskupiji od hrvatske zajednice Viktorije. Umjetničko djelo, rad Mladena Mikulina koje je otkriveno 10. veljače 2001., tihi je podsjetnik na Stepinčevo čovjekoljublje, čvrstu kršćansku savjest, istinu o Bogu te pravu svakog čovjeka da živi s Bogom.

Svetu misu predvodio je pomoćni melbournški biskup Terence Curtin uz sudjelovanje svećenika: mons. Bosiljka Raića, vlč. Ivice Zlatunića, vlč. Velimira Maglice, vlč. Josipa Vranješa, vlč. Luke Pranjica i svećenika iz domovine vlč. Đure Zrakića, fra Petra Drmića i fra Anthonyja Burnaside.

Pod ljetnom sjenom katedrale koja se prelamala preko arkada i prozora, ljepoti katedrale posebnu čar davale su boje i bogatstvo hrvatskoga folklora. Članovi FG Mladi Hrvati (Clifton Hill), FA Hrvatska Zora (Sunshine), FA Zvonimir (Springvale) i HKUD Lado (Gee-

long), u hrvatskim nošnjama dodatno su pridonijeli ovoj svečanosti na kojoj se moglo primijetiti i neke od pripadnika drugih nacija, a koji su ovom prilikom mogli doživjeti djelić hrvatske tradicije štovanja blaženika. Crkveni zborovi hrvatskih zajednica uz Gloriju Jurešić, Nediljka Buljana i Ane Erceg za orguljama, Roberta Pavlića i Nediljka Buljana (zboorovode), svojom glasovnom kvalitetom dostojanstveno su pratili misno slavlje.

Svečanom obredu Stepinčeva odazvao se i generalni konzul RH u Melbourneu, Dubravko Belavić, kao i umjetnik svjetskoga glasa, Charles Billich, koji je naslikao portret kardinala Stepinca.

O blaženom Alojziju, koji je u teškim vremenima nosio križ hrvatske nacije te postao simbolom hrvatskoga identiteta, u svome obraćanju vjernicima nadahnute riječi o njegovu životu istaknuo je i vlč. Josip Vranješ. ■

ENG The Croatians of Melbourne and its environs celebrated the life and passing of the Blessed Aloysius Stepinac on the 6th of February. Many Catholic faithful gathered at the famed St Patrick's cathedral in Melbourne for the holy mass.

"Hrvatska je zemlja u kojoj imam srce i dušu"

Projekt HOLA tradicionalni je Matičin program koji se održava u kontinuitetu od 1998., a podrazumijeva organizirane tečajeve hrvatskoga jezika i kulture u Latinskoj Americi. Do danas je u projektu sudjelovalo 56 mladih predavača iz Hrvatske

Tekst: Ivana Kos

“**H**rvatska je zemlja u kojoj imam srce i dušu” početak je sastavka koji je za domaću zadaću napisala gospođa Alicia Perdia. Neka to bude uvod u domoljublje koje sam upoznala daleko od domovine i moju priču u kojoj sam pronašla i svoj drugi dom. Odlazeći u Argentinu, mislila sam da ću ondje biti nastavnica hrvatskoga jezika koja će, kao profesorica hrvatskoga i španjolskoga jezika i književnosti, spojiti svoju strast prema putovanjima, jezicima i upoznavanju novih kultura s poslom koji će mi omogućiti i profesionalni i osobni razvoj. Prilično sam se prevarila. Nemoguće je biti samo na-

stavnik ljudima koji su mi ubrzo postali apsolutna potpora u svemu, prijatelji i obitelj, turistički vodiči, kuhari i savjetnici, a kojima sam ja bila naša draga Hrvatska, mogućnost da barem malo bolje upoznaju zemlju o kojoj sanjaju.

MOTIVACIJA I LJUBAV

Odmah nakon dolaska odlučila sam upoznati treći grad po veličini u Argentini - Rosario. Oduševio me svojim parkovima i obalom rijeke Parane, ulicama i trgovima u centru na kojima se uvijek nešto događa, bogatim kulturnim životom i izvrsnom gastronomijom. Ubrzo sam i malo bolje upoznala ljude iz Hrvatskoga kulturnog centra, a zatim je počela nastava. Moram priznati da je bio velik izazov raditi s pedesetak uče-

nika podijeljenih u petnaest grupa, od početnih do konverzijskih stupnjeva. Nastava se tri dana u tjednu održavala u Hrvatskome kulturnom centru u Rosariju, jedan dan u Alcorti, a drugi u Pergaminu. Posljednja dva mjesta specifična su po tome što su me nakon dvosatnog (ponekad i trosatnog) putovanja u svojim kućama uvijek ukusnim ručkom i toplim razgovorom dočekivale srdačne domaćice i učenice, suradnice sjedišta Centra u Rosariju.

Napomenula bih da je sat i pol nastave zapravo bio spoj hrvatskoga jezika i kulture, povijesti, zemljopisa, kulinarstva, glazbe i filma, političkog sustava i aktualnosti. Nisam mogla ni zamisliti koliko motivaciju i ljubav imaju moji učenici prema svemu što ima veze s Hrvatskom; koliko neki od njih žive sanjajući da će jednoga dana ipak posjetiti zemlju odakle potječu, vidjeti kuću svojih pradjedova, šetati se ulicama o kojima su toliko slušali, konačno upoznati svoje rođake... S njima sam ujedno počela pobliže upoznavati argentinsku kulturu

Nemoguće je biti samo nastavnik ljudima koji su mi ubrzo postali apsolutna potpora u svemu, prijatelji i obitelj, turistički vodiči, kuhari i savjetnici, a kojima sam ja bila naša draga Hrvatska.

i život, koji su me vrlo brzo osvojili. Međutim, odlučila sam se i aktivnije uključiti u ostala područja rada Centra, stoga sam u početku redovito vikendom dolazila na česta druženja i događaje koji su se ondje priređivali, ali i na ostalim lokacijama u gradu i okolici.

PRVI KORACI HRVATSKOGA FOLKLORA

Uskoro su se rodila i prva prijateljstva i ideje za suradnju, stoga je prvi projekt bio priprema s učenicima triju pjesama na hrvatskom, koje smo izveli zajedno s orkestrom Zagreb na proslavi Dana hrvatske državnosti. Budući da je izvedba bila vrlo uspješna, a usput smo se i dobro zabavili i zbližili, projekt smo ponovili na desetodnevnoj proslavi zajednica *Colectividades 2015*. Najčudnija stvar koja mi se dogodila je ta što sam prve korake hrvatskoga folklora naučila upravo u Argentini. Nakon nekoliko minuta nagovaranja voditelja folklora, folklorna skupina *Velebit* dobila je dvije nove članice – jednu članicu Centra, a sada moju vrlo dragu prijateljicu, i mene. Prvotni plan bio je naučiti jednu koreografiju i otplesati je na *Noći zajednica*, no upoznajući ostale članove skupine i

Colectividades 2015.

Nakon nastupa na glavnoj pozornici – Colectividades

San Antonio de los Cobres

družeci se s njima, plan je prerastao u mnogobrojna prijateljstva, česta neplanirana druženja, mukotrpne probe i desetak nastupa na različitim lokacijama i prigodama. Još se uvijek divim prstu sudbine (našega voditelja) da ćemo naučiti plesati najlakšu koreografiju, a to je za njega bilo Međimurje. Ovdje vam moram spomenuti da sam iz Varaždina, a radim u Čakovcu. Kad sam čula prve taktove koreografije, odmah sam prepoznala melodiju pjesme *Klinček stoji pod oblokom* i automatski je počela pjevati. Rodila se ovdje ideja i za drugi projekt – napisala sam, prevela i objasnila tekst pjesme te su je nakon nekoliko tjedana ponavljanja znali napamet svi članovi folklorne skupine.

PUNO NEZABORAVNIH TRENUTAKA

Doživjela sam zaista puno nezaboravnih trenutaka – od podizanja hrvatske zastave, recitiranja Šimićeve pjesme na predstavljanju prijevoda njegove zbirke *Preobraženja*, pripreme pisanica, kokos kiflica i 1.732 ražnjića, igranja Kaladon-

ta s učenicima u dvorištu pod zvijezdama kad je u cijelom gradu i okolici na sat vremena nestalo struje, torte iznenađenja za rođendan, slastica s *dulce de leche* (mliječnom karamel kremom) koje sam obožavala i koje bi me često čekale kao mali znakovi pažnje pa do nezao bilaznog argentinskog mesa s roštilja u dobrom društvu. Iako sam silom prilike upoznala i zdravstveni sustav zemlje, provela dva tjedna s ortopedskom čizmom i pola godine s razbijenim ekranom na računalu, uz pomoć, optimizam, snalažljivost, susretljivost i toplinu mojih Argentinaca sve je prošlo potpuno bezbolno i sad su to neke od anegdota kojih se rado prisjećam.

Osim mnogobrojnim slasticama, svoj sam boravak u Argentini začinila i pu-

Još sam uvijek iznenađena činjenicom koliko se vremena, žrtve i volje ulaže u Hrvatskome kulturnom centru u Rosariju da bi se održao hrvatski duh.

tovanjima. Upoznala sam Buenos Aires, nekoliko gradova u Urugvaju, impresivne vodopade Iguazú, provincije Salto, Jujuy, Mendoza i Córdoba, ljame, haskije i pingvine, golema nenaseljena prostranstva, Ande, Ognjenu zemlju i ledenjake; no neopisiv je osjećaj u ostvarenom snu ostvariti još jedan san: ugledati natpis *Ushuaia – grad na kraju svijeta*.

DRAGOCJENO RADNO I ŽIVOTNO ISKUSTVO

Kad malo razmislim o svemu, stekla sam vrlo dragocjeno radno iskustvo, ali i ono životno koje me promijenilo kao osobu. Zahvalna sam Hrvatskoj matici iseljenika što sam uz pomoć projekta HOLA imala priliku upoznati naše ljude u Argentini, ali i one iz drugih dijelova svijeta, koji su me zarazili svojom ljubavlju prema životu i svojim primjerom pokazali što znači živjeti punim plućima i boriti se za ono što se želi postići. Još sam uvijek iznenađena činjenicom koliko snažno hrvatski duh živi izvan Hrvatske i koliko se vremena, žrtve i volje ulaže u Hrvatskome kulturnom centru u Rosariju i ostalim mjestima da bi se to održalo. Ponosna sam i zahvalna što sam bila

Alcorta - oproštajni ručak

dijelom njihova tima. Zadnji dan u Argentini započeo je doručkom u mojem stanu na sedamnaestom katu u šest sati ujutro s nekoliko dragih ljudi koji su se došli oprostiti sa mnom. Iako ne volim

patetiku, najiskrenije što mogu napisati je to da je dio moga srca ostao ondje i da sada vjerojatno s njima dijeli mate i pokoji *alfajor* (kolačić s već spomenutom kremom). ■

ENG Ivana Kos, an instructor with the HOLA project, which aims to teach the Croatian language and its culture in Latin America, tells of her unforgettable experiences among the Croatians of Argentina's Rosario.

MANJINSKA VIJEST

MINISTAR KOVAČ POSJETIO HRVATE U CRNOJ GORI

CRNA GORA - Ministar vanjskih i europskih poslova Miro Kovač 19. ožujka sastao se u Kotoru s predstavnicima Hrvata u Crnoj Gori i kotorskim biskupom mons. Ilijom Janjićem te rekao kako su crnogorski Hrvati bogatstvo o kojem će se Hrvatska brinuti. "Naš moto će biti polako, ali sigurno mijenjajmo stvari. Ovom prilikom obećavam da ćemo

voditi računa o vama i da su Hrvati Crne Gore naše bogatstvo", rekao je Kovač na sastanku s predstavnicima Hrvata u Crnoj Gori u Kotoru.

Na sastanku su bili prisutni veleposlanica RH u Crnoj Gori Ivana Sutlić Perić, konzul u Kotoru Hrvoje Vuković, pomoćnik ministra Željko Kuprešak, predsjednik Hrvatskoga građanskog društva Mario Brguljan, biskup Ilija Janjić, urednica Hrvatskoga glasnika Tijana Petrović, prvi predsjednik HGD-a Tripo Schubert, predsjednica NVO "Napredak" Kristina Luković i član don Ivo Čorić.

Ministra je ispred kotorske katedrale dočekaو kotorski biskup mons. Ilija Janjić i upoznao ga s poviješću katedrale i životom zaštitnika grada Kotora, sv. Tripunom, nakon čega je posjetio muzej – relikvijar, koji se nalazi u sklopu katedrale. Kovač je obišao i budući Hrvatski kulturni centar "Hrvatsku kuću", palaču u staroj jezgri grada Kotora koja je u vlasništvu Hrvatske, a koju treba renovirati i staviti u funkciju. "Ova 'Hrvatska kuća' ne može profunkcionirati ako ne napravimo jednu mrežu. Ako se spojimo s Hrvatskom gospodarskom komorom, Ministarstvom turizma, Ministarstvom gospodarstva, hrvatskim tvrtkama u Crnoj Gori, znači s više institucija postići ćemo napredak, renovirat ćemo je. Mi ćemo to napraviti", zaključio je Kovač. (Hina)

Rađin portret "od krvi i mesa"

"Tihomil Rađa – društveni kontekst hrvatske liberalno-demokratske intelektualne emigracije",
Zagreb, 2016.; Institut za migracije i narodnosti & Hrvatska matica iseljenika

Tekst: **Aleksandar Vukić**

Zbornik *Tihomil Rađa – društveni kontekst hrvatske liberalno-demokratske intelektualne emigracije* kolektivno je djelo sudionika znanstvenoga skupa u Sinju posvećenog životu i radu Tihomila Rađe. Skup koji je održan u Rađinu rodnome gradu Sinju organizirala je dr. sc. Marina Perić Kaselj iz Instituta za migracije i narodnosti u Zagrebu. Na skupu u Sinju, koji je održan 11. i 12. prosinca 2012., uz hrvatske sociologe i politologe koji se bave hrvatskom dijasporom i političkom emigracijom sudjelovali su i mnogobrojni intelektualci, prijatelji i suradnici Tihomila Rađe iz njegovih emigrantskih dana. I znanstveni skup i Zbornik imaju za cilj revalorizaciju rada i djela ovoga osebujnog i samosvojnog političara, publicista i intelektualca. Jer, iako je Tihomil Rađa čovjek čiji je život i rad bio posvećen borbi za slobodnu i demokratsku Hrvatsku utemeljenu na liberalnim načelima i socijalnoj pravdi, ni on ni njegovo djelo u hrvatskome političkom sjećanju ne zauzimaju mjesto koje zaslužuju. U tom smislu jedna od nakana ovoga zbornika je da se život i djelo Tihomila Rađe, a i sam politički i intelektualni pokret kojem je pripadao, otrgne zaboravu. Tu nije riječ o stvaranju nekog kulta ili idolopokloničkog odnosa, što bi i sam Rađa prezirao, već o isticanju jednoga liberalno-demokratskog svjetonazora i političke opcije koja bolno nedostaje u hrvatskoj političkoj kulturi. Zbornik je organiziran tako da se rad i život Tihomila Rađe postavlja u širi društveno-politički i povijesni kontekst. Slijedi se logički red, od apstraktno-teorijskih radova do konkretno-povijesnih i biografskih radova.

Zbornik osim predgovora sadrži teorijske radove o političkoj kulturi, švicarskome socijalno-političkom kontekstu u kojem je Rađa desetljećima djelovao, eseje o Rađinu publicističkom i znanstvenom radu te sjećanja prijatelja i suradnika na njega

Čovjek čiji je život i rad bio posvećen borbi za slobodnu i demokratsku Hrvatsku utemeljenu na liberalnim načelima i socijalnoj pravdi.

Tihomil Rađa u društvu Bogdana Radice (dvojac u sredini)

kao čovjeka. Posljednji dio Zbornika je foto album koji ilustrira neke od glavnih etapa Rađina radnoga i životnoga puta. Na znanstvenome skupu i priložima u Zborniku sudjelovali su znanstvenici, politički suradnici i prijatelji Tihomila Rađe. Radovi znanstvenika ocrtavaju nam društveno-politički kontekst vremena u kojem je djelovao Tihomil Rađa. Ti radovi opremljeni su i znanstvenom aparaturom, a poglavito su djelo mladih hrvatskih znanstvenika. Ostali radovi u Zborniku imaju formu eseja i uglavnom su ih napisali intelektualci koji su poznavali Tihomila Rađu i s njim usko surađivali. Posebna vrijednost tih eseja je što se u njima prepliću rasprave o Rađinu djelovanju i crtice iz njegove biografije. Autori su opisali mnogobrojne susrete i druženja s Rađom i na taj način nam dali njegov portret "od krvi i mesa". ■

ENG *Tihomil Rađa – The Societal Context of Croatian Intellectual Liberal-Democratic Emigrants* is a miscellany presenting lectures given at a symposium on the Life and Work of Tihomil Rađa, a publicist and politician that spent much of his life abroad.

Dobro se dobrim vraća

Poznati portal CNN uvrstio je Šoltu 2015. među "nevjerojatne otoke i idealna mjesta za bijeg od stvarnosti". U članku se hvali kristalno čisto tirkizno more, 24 prekrasne šljunčane plaže i borove šume te crno vino i maslinovo ulje

Tekst: Ž. Makvić / D. Sule Foto: Turistička zajednica otoka Šolte / Udruga Moja Šolta

Ljepotica Šolta je otok, bolje reći uspavana ljepotica nasuprot Splitu, o kojem se zapravo jako malo zna. Najčešće se spominje kada Oliver Dragojević pjeva "S ponistre se vidi Šolta". Na Šoltu je potrebno doći kako biste izbliza vidjeli i doživjeli njezin mir, ljepotu i opuštenost te uživali u nedirnutoj prirodi. Moći ćete istraživati polja i brežuljke, pronalaziti staze do skrivenih uvala, a možda naidete i na daleko poznatu

Iz gužve velegrada vrlo brzo stižete u zdravu prirodu i opušteni boravak, zbog čega Šoltu nazivaju i "stress free" područje ili odredište za mirni odmor.

sovicu – čuvitu. Zadiviti će vas usčuvena autohtona arhitektura kamenih građevina. Vrijedi upoznati i njezine mirise poljskog cvijeća i ljekovitog bilja ili poslušati zrikavce, a noću ćukove. Ali na Šolti su ipak najzanimljiviji ljudi. Krenimo na put...

Iz Splita se na Šoltu stiže trajektima za manje od jedan sat, a katamaranom za tridesetak minuta. Ako dolazite iz nekog od europskih gradova, vaš put trajat će tek oko dva sata leta i jedan sat brzim brodićem izravno od aerodroma do otoka. Tako iz gužve velegrada vrlo brzo stižete u zdravu prirodu i opušteni boravak, zbog čega Šoltu nazivaju i "stress free" područje ili odredište za mirni odmor.

'LAKO ĆEMO, SAMO POLAKO'

Gosti posebno cijene sigurne destinacije kakva je Šolta. Došljaci se vrlo brzo priviknu na geslo "lako ćemo, samo polako".

Otok je bio naseljen već za vrijeme Ilira. Stari Rimljani znali su provoditi

odmore baš tu, nasuprot svojim boravištima na kopnu. Već je car Dioklecijan dao primjer kako se mogu iskoristiti prirodne blagodati kad je izgradio ribo-

Kuća za odmor u Donjem Selu je primjer visoke kategorije obiteljsko smještaja

Okati žutogrm
– Teloschistes
je zaštićena
svojta lišaja koja
uspijeva na Šolti

Amfiteatar baštinskog hotela
Martinis Marchi

gojilište u Piškri, a i danas ribogojilišta na otoku teže izvrsnosti.

U Nečujmu se nalazi kuća u kojoj je povremeno živio i pisao Marko Marulić, otac hrvatske književnosti. Zato se u šali kaže da je on bio prvi turist na Šolti ili barem izletnik. Petar Hektorović prijateljevaio je s Marulićem pa mu je dolazio u goste iz Staroga Grada na Hvaru. Njegove plovidbe i njihova druženja opisana su u spjevu Ribanje i ribarsko prigovaraje gdje se spominje i nadaleko čuveno šoltansko crveno vino i mir otoka na kojem su nastali neki od najljepših stihova hrvatske književnosti šesnaestog stoljeća.

Omiljeni simbol otoka je čuvita, popularni naziv ptica: maloga čuka (*otus scops*) koji se gnijezdi na otoku ili sove ušare (*bubo bubo*). Tako su i Šoltani dobili nadimak "čuvitari", koji je prije imao i pogrdno značenje, a sada je omiljen u puku.

Na Šolti živi manje od dvije tisuće ljudi, od kojih neki rade u Splitu. Spli-

Pjesma, bolje reći *pisma*, može se čuti posvuda na Šolti, a možete je i naručiti za rođendan, za svoj vlastiti gušt, vjenčanje ili prilikom nekog drugog događaja.

čani, pak, dolaze na Šoltu na odmor ili samo na vikend, bježeći od vreve grada. Zabrinjava smanjenje populacije na otoku vezano uz ograničene, uglavnom tercijarne mogućnosti zapošljavanja. Pružanjem usluga smještaja u turizmu bavi se oko četiri stotine domaćinstava, gdje postoji veliki potencijal u podizanju kvalitete i produljenju sezone.

ZANIMLJIVOSTI I IZNENAĐENJA

Najljepši dani na Šolti su u proljeće i jesen. Ljepši su i od blagih i mirnih zima i od vrućih i bučnih ljeta. Šolta se uključila u akciju *Hrvatska 365* kako bi produljila turističku sezonu. Osim prirode, kupanja i jedrenja, gostima se počinju nuditi i drugi sadržaji kao što su bicikljanje, trekking, triatlon, ronjenje, rekrea-

Potezanje Mrduje - može li se zaista otok pokrenuti snagom dobre volje?

tivne aktivnosti, raznovrsne radionice i kulturni sadržaji.

Kada govorimo o Šolti kao o otoku nedirnete prirode, moglo bi se pomisliti da ovdje nema uzbuđenja i atrakcija. Pogrešno! Na svakom koraku naći ćete zanimljivosti i iznenađenja koja ste možda i očekivali, ali i ona koja će vas sigurno iznenaditi. Pokraj Gornjeg Sela mogu vas zaskočiti nojevi čija je farma u blizini. U Stomorskoj mogli bi vas zbuniti pijevci koji zbog svoga osebnog glasanja već godinama izazivaju polemike stanovnika i turista. Pri tome ne treba zaboraviti da najveći broj turista dolazi iz gradova u kojima se ne čuju pijevci. Na Šolti ćete naći i Križice, pravu stijenu za alpsko penjanje i to uz samo more. Uživajte samo u granicama svojih mogućnosti i oprezno! Po Šolti možete voziti bicikle, trčati ili samo šetati mjestimično i po obilježenim stazama.

Najveći broj gostiju (pa i domaćih ljudi) potražiti će svoj mir na osamljenim i čistim plažama ili ploveći i peca-

Dvor Buktenica a u
unutrašnjosti galerija
Buktenica&Buktenica

Moja Šolta

Misija Udruga "Moja Šolta" je okupiti sve snage na Šolti i izvan nje kako bismo zajedno radili na očuvanju baštine i unapređenju svakidašnjice na otoku, a na dobrobit Šoltana i onih koji dolaze u ovaj raj na zemlji - raj pun potencijala i resursa za razvoj. U tome možete pomoći i vi sa svojim znanjem, iskustvom i donacijama. Pozivamo vas da nam se javite, učlanite u Udrugu i dođete na Šoltu još ovog ljeta. www.udruga-mojasolta.hr
Facebook Moja Šolta
info@udruga-mojasolta.hr

jući u čamcima.

Između Šolte i Brača nalazi se otočić Mrduja. Uz njega je vezana šaljiva legenda o svađi Bračana i Šoltana koji su se sporili čija je Mrduja pa su je i jedni i drugi vezali konopom i potezali na svoju stranu. Po uzoru na tu legendu, sredinom ljeta tradicionalni je običaj "Potezanje Mrduje", natjecanje posada Stomorske na Šolti i Milne na Braču koji privezuju otočić i pokušavaju ga privući na svoju stranu barem za koji milimetar. Uspjeli u potezanju ili ne, uživati ćete u pravoj atrakciji koju ćete dugo pamtiti i dobro zaliti.

Pjesma, bolje reći *pisma*, može se čuti posvuda na Šolti, a možete je i naručiti za rođendan, za svoj vlastiti gušt, vjenčanje ili prilikom nekoga drugog događaja. Nastupaju svi, od pojedinačnih glazbenika, klapa, vokalno-instrumentalnih sastava sve do limene glazbe *Olynta*. Nastupaju na najrazličitijim mjestima po kaletama, u konobama, u Domu kulture, u amfiteatru ili u dvorcu. Raznolikost njihovih nastupa mogla se i očekivati, ali ćete se

Osim prirode, kupanja i jedrenja, gostima se nude i drugi sadržaji kao što su bicikliziranje, trekking, triatlon, ronjenje, raznovrsne radionice, kulturni sadržaji...

vjerojatno iznenaditi kada čujete pjesme Fredyja Mercuryja u sasvim posebnim izvedbama limenih duhača.

Ženska klapa Čuvite često je nagrađivana i na međunarodnim natjecanjima. O ovoj klapi nećete puno pronaći u medijima. Više ćete pronaći u neposrednom druženju s njezinim članicama jer je ova klapa bila i ostala zagovornik druženja sa svim generacijama s kojima može *lipo zapivat* i od kojih možete naučiti nešto o bogatoj tradiciji, kako klapskog tako i pučkog pjevanja.

KAMEN, ZNAMEN – AMEN!

Živeći na otoku čovjek je morao živjeti u skladu s prirodom. Krčeći zemlju oslobođao se velikih količina kamena. Od kamena je gradio suhozide, poljske kućice i kuće za stanovanje. Kamen mu je bio osnovni građevinski materijal koji je s umijećem obrađivao i slagao.

Zadivljujuća izvornost izgradnje poljskih kućica do izražaja je dolazila upravo u izgradnji krova bez drvene građe. Kućice su mu služile za noćenje kad je radio daleko od doma, a služile su mu da se u njih skloni za nevremena. Ima ih posvuda po otoku. Šoltani namjeravaju urediti oronule kućice i ponuditi ih turistima kao posebnu atrakciju prilikom boravka na Šolti.

Paprenjak je tradicionalni aromatični kolač rustikalnoga izgleda uz male varijacije u okusu i izgledu. Stoljećima je poznat na dalmatinskim otocima. Vrijedne žene spremale su ih s ljubavlju svojim

Grožđe autohtone loze Dobričić od kojeg vrijedne ruke prave odlično vino Dobričić

'Give bees a chance' – na otoku meda

muževima pomorcima još od vremena jedrenjaka. Pomorci su zauzvrat s dalekih putovanja donosili egzotične začine (cimet, papar, klinčić, šafran itd.). Ne znajući pojedinačna imena, sve su ih nazivali papar pa otuda i naziv – paprenjaci. Paprenjak je služio i kao barometar. Kada je bio hrskav i tvrd, bio je to znak da će biti sunčano i puhati bura, a kada paprenjaci omekšaju dolazi jugo i kiša.

Bio bi grijeh doći na Šoltu i ne kušati autohtono vino Dobričić. Zanimljive su i nedovoljno istražene veze između vinskih sorti u Dalmaciji. Novija istraživanja pokazuju da je Crljenak kaštelanski predač Zinfandela te da su Zinfandel i Dobričić sa Šolte roditelji Plavca malog. Kušajući Dobričić uočava se nje-

Maslinica, baštinski hotel Martinis Marchi nekad zvan Avlija i marina

Ivanica i Ante Lukan – povratnici iz Australije u svom dvoru u Gornjem Selu

Suhozid s kamenim križem koji se postavljao na mjestima gdje je nekoga zadesila smrt

Ženska klapa Čuvite osvaja na festivalima svojom izvrsnošću

gova intenzivna boja i karakteristična oporost. Poseban šarm vinu daje decentni okus višnje.

STVARAJU, PROIZVODE, PJEVAJU, PLEŠU...

Kombinacija lokalnih proizvoda i začina daje velike mogućnosti u kreiranju ukusnih jela koja se sljubljuju s vinima i drugim pićima proizvedenima na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Vrijedni i kreativni ljudi Šolte rade džemove, namaze, pića, kekse i kolače koji su uvršteni u Registar otočnih proizvoda i dobivaju nagrade za prepoznatljive proizvode. Kao što smo već rekli, najvrjednije na Šolti su ipak ljudi koji proizvode, stvaraju, pjevaju, plešu i komuniciraju s gostima. Spomenimo samo neke.

Vice Buktenica je slikar, pjevač, graditelj brodova (jednog možete vidjeti i na krovu njegove radionice), vinar, ribar, profesionalni vozač i još puno toga.

A nadasve čovjek velikog i plemenitog srca, uvijek spreman na 'pismu' ili pomoć. Slikarske vještine naslijedio je od barbe Eugena Buktenice koji se smatra začetnikom mediteranske škole naivnog slikarstva. U novije vrijeme Vice oslikava razne predmete u apstraktnoj maniri. Njegove vesele boje našle su se na klupama po mjestima, na ulaznim vratima ugostiteljskih lokala, jedrima, pa čak i na daskama za WC.

Goran Tvrdić bavi se pčelarstvom s puno znanja i ljubavi. Kaže da ima šest milijuna zaposlenih radilica. Poziv "Give bees a chance" širi se po svijetu, a u njegovoj prezentacijskoj dvorani širi se globalizacija na šoltanski način.

Dinko Sule zaljubljenik je u Šoltu. S puno samozatajnosti i upornosti bavi se mnogim stvarima: proučava prirodu, popisuje biljne i životinjske vrste, fotografira, slika, piše pjesme, haiku. Dinko je urednik časopisa *Baščina* koji priku-

plja i objavljuje otočne kulturne, vjerske, edukativne i druge podatke važne za baštinu Šolte.

Vicko Kaštelanac sa svojom obitelji uzgaja i prerađuje masline i lozu. Na njihovu OPG-u namjernik može upoznati i aromatizirana ulja od ružmarina, češnjaka, bosiljka pa sve do origana. To je pravo mjesto za istinske hedoniste i gurmane koji žele uživati u hrani.

ISELJENICI I POVRTNICI

Na Šolti se oduvijek teško i mukotrpno živjelo. Početkom dvadesetog stoljeća bolesti bilja i osobito loze poharale su veliko polje i prisilile stanovnike da potraže kruh drugdje, čak i u prekomorskim zemljama. Tijekom Drugoga svjetskog rata većina Šoltana morala je otići u progonstvo, uglavnom u El Shatt u Egiptu. Nakon rata Šolta se polako oporavljala, a ljudi su se počeli vraćati na otok. Naselja su elektrificirana, izgrađen je vodovod, asfaltirane ceste i ostvarili su se uvjeti za početak turizma. Među mnogobrojnim Šoltanima iseljenicima neki su se vratili u rodni kraj. Spomenimo obitelj Lukan iz Srednjeg Sela koja je u dalekoj Australiji na svojoj farmi uzgajala banane i uređivala vrtove, a sada na rodnoj grudi ponovno njeguje svoje masline i vinovu lozu te od njih rade ulje i vino, sve na tradicionalan način. ■

Polje s kamenom kućicom i vrijednim ljudima u berbi ljekovitog bilja

ENG Šolta is an island in the central Dalmatia region in southern Croatia just off the coast from Split and well off the beaten path. One needs to visit it in person to experience up close its tranquillity, beauty and to relax in its pristine environment.

SEDMA HUMANITARNA DALMATINSKA VEČER U ESSLINGENU

NJEMAČKA – "Ova Dalmatinska večer okuplja svake godine sve nas da osjetimo dašak Dalmacije i mora, našeg kamena i trnja po kojem bosi možemo hodati, a da ne osjećamo bol", rekla je u svome govoru predsjednica Udruge "Dica Dalmacije" Suzana Misković te je zahvalila svim članovima svoga tima na golemom trudu, energiji i ljubavi koju iz godine u godinu pokazuju u organizaciji ove tradicionalne večeri. U programu su nastupili folklorna skupina *Dijaskorak* iz Offenbacha koji su izveli dalmatinske pjesme i plesove. Program je vodio poznati hrvatski komičar i vrhunski imitator Luka Bulić, kojeg u zadnje vrijeme pamtimo po raznim "Bullhitovima" na Anteni Zagreb. Dvorana "Neckarforum" u Esslingenu bila je prepuna, a za odličnu atmosferu

su pobrinuli su se gosti iz Šibenika – Klapa *Sebenico*, Ivana Kovač koja je uskočila umjesto Danijele Martinović te zvijezda večeri Petar Grašo. Više od 1.200 gostiju pjevalo je i plesalo do kasno u noć i može se reći da je Dalmatinska večer opet ispunila sva očekivanja, što su nam potvrdili i oduševljeni gosti s kojima smo popričali.

Prihod od Dalmatinske večeri i ove godine namijenjen je rehabilitacijskome centru "Mir" u Rudinama pokraj Kaštela, u kojem borave teško bolesna djeca. Centru "Mir" bit će doniran specijalni logopedski aparat. Sve pohvale zaslužili su organizatori koji ulažu golem trud da bi organizirali ovakvu manifestaciju kako bi pomogli onima kojima je najpotrebnije.

(Jurica Zelić)

IN MEMORIAM

U Perthu preminuo pisac i novinar George Blažević

U Perthu je 9. veljače u 64. godini života preminuo pisac i novinar George Blažević, čiji su roditelji stigli iz Hrvatske 1949. godine. Rođen je 1952. u Perthu, gdje završava katoličku školu i studij književnosti na Sveučilištu Zapadne Australije. Deset godina radio je kao novinar u lokalnim i nacionalnim novinama, a poslije i na nacionalnoj državnoj televiziji. Radio je za Ministarstvo kulture i u Ministarstvu za multikulturalne poslove, a poslije se posvetio pisanju.

Njegova drama na engleskome jeziku "Nevesinska 17" prva je koja se bavila hrvatskim temama na australskim pozornicama. Blažević je napisao obiteljsku sagu kao metaforu povijesti zemlje iz koje potječe. Premijerno je izvedena u listopadu 1996. u "Old Customs Houseu" u Fremantleu u južnom dijelu Perth. Štoviše, poznavatelji takvošnih kulturnih prilika tada su je ocijenili jednim od najznačajnijih kulturnih događaja u povijesti hrvatske zajednice u Australiji.

Drama je gostovala u mnogobrojnim hrvatskim i BiH kazalištima u sklopu australskoga kulturnoga programa 1999. Turneja australskoga teatra *Deckchair theatre* iz Perth koja je, uz Sarajevo, obuhvatila i gostovanja u Zagrebu, Osijeku, Puli i Dubrovniku ostvarena je zahvaljujući suradnji australske vlade, HMI-ja, kulturnoga centra Veleposlanstva RH u BiH i Kamernog teatra '55. Inače, u predstavi redateljice Angele Chaplin glumilo je pet vodećih perthskih glumaca, s Tomislavom Stojkovićem iz zagrebačkoga HNK u glavnoj ulozi. Autor scenografije za predstavu bio je dizajner Nick Yaksich, koji je diplomirao dizajn na Zagrebačkom sveučilištu. (dšš)

Od 1951. izlazi mjesečnik Hrvatske matice iseljenika

MATIČIN VREMEPLOV

Pronašli smo u Matici za mjesec **ožujak** godine...

Priprema: Hrvoje Salopek

1961.

Matica je nekad imala čak i svoje klubove čitatelja. Tako je, primjerice, krajem 1960. osnovan klub Matičinih suradnika i pretplatnika iz Detroita u američkoj državi Michigan. Matica navodi kako je klub, koji ima više desetaka članova, razvio vrlo lijepu djelatnost. Za predsjednika kluba izabran je Stjepan Lipak, a za potpredsjednika Andrija Matujec.

Naši prijatelji u Detroitu (s lijeva na desno): Matija Janeković, Josip Dobrinec, Stjepan Lipak, Andrija Matujec, Marija Cović i Ivan Rimac. Snimio u Hrvatskom domu P. D. Hodak. □ Our friends in Detroit (from left to right): Matija Janeković, Josip Dobrinec, Stjepan Lipak, Andrija Matujec, Marija Cović and Ivan Rimac. Photo taken by P. D. Hodak in the Croatian home. □ Nuestros amigos en Detroit (de la izquierda a la derecha): Matija Janeković, Josip Dobrinec, Stjepan Lipak, Andrija Matujec, Marija Cović y Ivan Rimac. Los ha retratado P. D. Hodak en el Hogar Croato.

Klub naših prijatelja u Detroitu

Krajem prošle godine osnovali su naši suradnici i veoma bujan, mi vjerujemo da će novoosnovani Klub prijatelja i

Momčad »Dinama« pred nastup u Melbourneu, posljednji na turneji po Australiji. U kojem je s reprezentacijom države Victoria igrala neodlučeno 1:1.

MATICA

1981.

Velik događaj za naše iseljenike u Australiji bilo je gostovanje i turneja NK Dinama početkom 1981. "U Sydneyu 15.000 gledalaca, u Canberri 12.000, u Adelaidi 8.000, u Melbourneu oko 20.000 – to su brojke koje dokazuju ogroman interes naših ljudi u dalekoj Australiji za naše nogometaše, a vjerovati je i australskim novinama koje tvrde da još nijedna strana momčad nije u četiri nastupa privukla toliki broj gledalaca – ukupno blizu 55.000!", piše Matica.

2002.

"Kuharića se često uspoređivalo sa Stepincem, za njega se tvrdilo da najbolje slijedi Stepinčev put i doista se mora priznati da Kuharić nije dopustio, i u najtežim komunističkim vremenima, da zamru vjera i nada u bolje dane koje je i dočekao u godinama stvaranja hrvatske države", piše Matica u povodu smrti kardinala Kuharića.

IN MEMORIAM KARDINALU FRANJI KUHARIĆU

Hrvatska i Stepinac bile su njegove svetinje

Nakon uhićenja Stepinca i njegove smrti, Kuharić je godinama svake 10. veljače održavao mise za Kardinala a zagrebačka katedrala nikad nije bila punija negoli tih dana. Jednostiti hrvatskog naroda ističu uporno i snijemo čak i u desetljeća vjerna i po

Vrijedan doprinos kulturološkom identitetu Hrvata zapadne Slavonije

"Kao etnologinja autorica je nastojala rekonstruirati ono što je tipično, što može i treba zainteresirati ne samo etnologe, nego i sociologe, povjesničare, psihologe, lingviste za daljnje generaliziranje specifičnih modaliteta na ovoj razmeđu Istoka i Zapada"

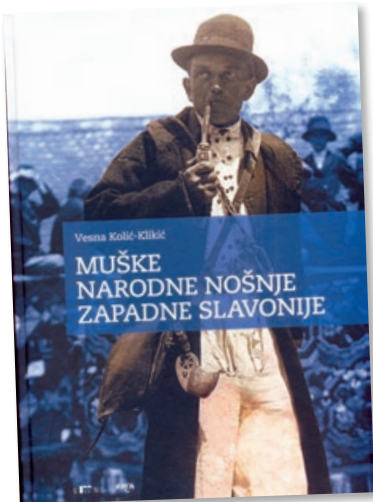
Tekst: **Uredništvo** Foto: **Muzej Nova Gradiška/monografija**

Gradski muzej iz Nove Gradiške izdao je nedavno monografiju "Muške narodne nošnje zapadne Slavonije" Požega – Pakrac – Novska - Nova Gradiška, autorice prof. Vesne Kolić Klikić, muzejske savjetnice. Monografija je drugi dio projekta "Tradicijskog odijevanja zapadne Slavonije" u sklopu kojega su istražene i obrađene ženske i muške narodne nošnje. Prvi dio realiziran

je 2007. godine kada je tiskana monografija i postavljena izložba pod naslovom "Ženske narodne nošnje zapadne Slavonije" Požega – Pakrac – Novska - Nova Gradiška.

Uvodni dio monografije objašnjava uvjete i način života na istraživanome prostoru, naseljavanje stanovništva iz različitih krajeva tijekom 18., 19. i 20. st., osnivanje novih sela i podjelu na Provincijal i Vojnu krajinu. Novogradiški, novljanski i dio pakračkog i

požeškog kraja pripadao je do razvojačenja Vojne krajine 1873. godine i njezina sjedinjenja s civilnom Hrvatskom 1881. godine prostoru na kojem su vrijedili vojni propisi. Drugi dio pakračkog i veći dio požeškog kraja nalazio se na prostoru civilne hrvatske i pripadao je povijesnoj Požeškoj županiji. Ova povijesna podjela utjecala je i na rasprostranjenost pojedinih varijanti panonskoga ruha. U ovome poglavlju nalaze se podaci o starinskoj košulji vezanoj ili kopčanoj na vratu, promjene u kroju i izgledu košulja, unos vojničkih elemenata u narodnu tradiciju i nošenje sitne zlatne naušnice za zdravlje ili kao statusni simbol.

Muške nošnje iz Prekopakre

Uvodni dio monografije objašnjava uvjete i način života na istraživanom prostoru, naseljavanje stanovništva iz različitih krajeva, osnivanje novih sela i podjelu na Provincijal i Vojnu krajinu.

dr. sc. Branko Leskovar

Dr. sc. Branko Leskovar, svjetski poznati elektrotehničar i dopisni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, umro je 19. siječnja u Kaliforniji (SAD) u Berkeleyu u 86. godini života.

Rodio se u Zagrebu 2. srpnja 1930. Diplomirao je 1954., a doktorirao 1963. na Elektrotehničkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 1954. do 1963. radio je u Institutu Ruđer Bošković gdje je sa skupinom istraživača postavio temelje razvoja i primjene suvremene elektronike i elektroničke instrumentacije u Hrvatskoj. Od 1963. do 1965. bio je izvanredni docent na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu, a od 1965. do kraja aktivne karijere (1994.) bio je istraživač na uglednome Lawrence Berkeley Laboratory Kalifornijskog sveučilišta u Berkeleyu. Dopisni je član HAZU-a u Razredu za matematičke, fizičke i kemijske znanosti od 1988. Glavna područja istraživanja dr. sc. Branka Leskovara bili su detektori zračenja za akcelerator visokih energija, sigurnost nuklearnih reaktora i razvoj spektroskopskih metoda.

Uvršten je u knjižni niz Hrvatske matice iseljenika i Hrvatsko-američkog društva *Istaknuti hrvatski znanstvenici u Americi* urednika Janka Heraka, knjiga 1., Zagreb 1997., str. 78-91. O njegovu znanstvenom doprinosu napisane su pregledne natuknice u *Hrvatskoj enciklopediji*, kao i *Leksikonu hrvatskog iseljeništva i manjina*. Uz predani pedagoški i znanstveni rad Branko Leskovar bio je više od pola stoljeća među ključnim figurama u hrvatskoj akademskoj zajednici Kalifornije, počevši od sredine šezdesetih naovamo - pridonoseći afirmaciji hrvatskih kulturnih vrijednosti u multikulturnome mozaiku Amerike, zajedno sa suprugom Emom Jelic-Leskovar, uglednom slavisticom i sveučilišnom profesoricom na Berkeleyu. (Marijan Lipovac)

Poglavlje pod nazivom "Osnovna karakteristika muškog ruha" čitatelja upoznaje sa sirovinama za izradu tkanina, načinom sastavljanja košulja i gaća, načinom i mjestom gdje se na njima izvodio ukras. U ovom poglavlju objašnjava se nošenje vratanog rupca, opasivanje tkanice, uživanje duhana i utjecaj društava Hrvatskoga sokola i Hrvatskoga katoličkog orla na mušku nošnju tijekom prvih desetljeća 20. st.

UTJECIJI NA NOŠNJU POČETKOM 20. ST.

Specifičnosti i detalji u pojedinim krajevima na sličnim ili gotovo istim varijantama nošnji nametnuli su potrebu detaljnijeg opisa nošnje svakog kraja. Upravo je zbog toga monografija podijeljena u poglavlja: "Nošnje požeškog kraja", "Nošnje pakračkog kraja", "Nošnje novljanskog kraja" i "Nošnje novogradiškog kraja". U uvodnom dijelu poglavlja dan je opširan povijesni pregled, obrađena su mjesta u prostoru, opisuje se govor stanovništva, doseljavanja i donose se stihovi koji karakteriziraju pojedine sredine. Sva su poglavlja podijeljena u

posebne cjeline. Za požeški kraj u knjizi su obrađene dvije cjeline, za pakrački četiri, novljanski dvije i novogradiški četiri. Svaka cjelina sadrži podnaslove: "Košulja", "Gaće i hlače", "Pojas", "Prsluk", "Kape", "Nakit", "Obuća", "Zimska odjeća" i "Torbe". Na kraju knjige je zaključak i popis kazivača, prijevodi sažetaka na njemački i engleski jezik, popis literature i izvori.

Recenzentica monografije dr. sc. Manda Svirac na kraju recenzije napisala je: "Kao etnologinja autorica je nastojala rekonstruirati ono što je tipično, što može i treba zainteresirati ne samo etnologue, nego i sociologe, povjesničare, psihologe, lin-

gviste za dalje generaliziranje specifičnih modaliteta na ovoj razmjeri Istoka i Zapada. Antropološkim sintetičarima svakako će ova knjiga dobro doći da otkriju i kulturološki identitet Hrvata radi učvršćivanja zajedničke hrvatske memorije."

Ova luksuzno opremljena monografija sadrži 444 tiskane stranice formata A4, a tekst je popraćen s 585 slikovnih priloga. ■

Muška nošnja iz Alilovaca

Obitelj iz Štivila, oko 1930. godine

ENG The Municipal Museum of Nova Gradiška recently published Vesna Kolić Klikić's monograph on the *Men's Folk Costumes of Western Slavonia*, covering the Požega, Pakrac, Novska and Nova Gradiška region.

Srce Turopolja

Snažniji razvoj Velike Gorice vezan je uz trgovinu, nakon što je Turopolju 1560. godine dodijeljen status Povlaštene plemenite općine u kojoj je 1610. godine sagrađen drveni dvor Plemenite općine turopoljske

Panorama Velike Gorice iz zraka

Piše: **Zvonko Ranogajec**

Velika Gorica je grad u Zagrebačkoj županiji smješten 16 kilometara jugoistočno od grada Zagreba u periurbanom prstenu hrvatske metropole. Iako je Velika Gorica smještena u sjevernome dijelu Turopolja, na kontaktu sjevernih obronaka Vukomeričkih gorica i aluvijalne ravni Save, ona se s pravom smatra središtem ove hrvatske povijesne regije. Turopolje je naziv dobilo po vrsti europskoga goveda "tur" i pašnjacima na kojima su se napasala sve do početka 19. st. kada su izumrla nestavši pred ubrzanim širenjem naselja.

Sjeverno prigorje Vukomeričkih gorica građeno je od lapora ili pješčenjaka prekrivenih naslagama gline nastale donošenjem materijala s Vukomeričkih gorica, dok je riječna terasa uz Savu odnošena erozijom same rijeke te je pro-

stor bio često poplavljen rijekom Savom i Odrom te pritokom Lomnicom. Zbog toga je zbog čestih poplava Zagreba započet projekt gradnje odteretnog kanala Sava – Odra, koji je i dalje u fazi gradnje, a čijom dosadašnjom izgradnjom su spriječene poplave u Zagrebu. Područje grada Velike Gorice sastoji se čak od 58 naselja s ukupnom površinom od 552 četvorna kilometra. Visinska razlika je od 255 metara na prostoru Vukomeričkih gorica pa do 99 metara nadmorske visine na obali Save. Velika Gorica graniči sa sedam susjednih jedinica lokalne samouprave. Na SZ je grad Zagreb, jugu općine Pisarovina, Pokupsko i Kravarsko, na istoku Rugvica i Orle, dok je na JI općina Lekenik u Sisačko-moslavačkoj županiji.

POVLAŠTENI PLEMENITI OPĆINA

Najstarije antičko nalazište šire okolice Zagreba nalazi se na prostoru Velike Gorice pokraj Šćitarjeva. To je bio municipij Andautonija, nakon Sisicije najznačajnije središte Panonije Savie od kojeg su najsačuvanije terme. Prvi pisani zapis imena Velike Gorice datira iz 1228. godine pod imenom Gorica, da bi se 1334.

godine spominjalo kao središte crkvene župe. Snažniji razvoj Velike Gorice vezan je uz trgovinu, nakon što je Turopolju 1560. godine dodijeljen status Povlaštene plemenite općine u kojoj je 1610. godine sagrađen drveni dvor Plemenite općine turopoljske. U 17. i 18. stoljeću Velika Gorica postaje snažno trgovište s razvijenim obrtom čijem razvoju pridonose mnogobrojni doseljeni obrtnici. Uz to se razvija i šumarstvo vezano uz bogatstvo hrastovih šuma na sjevernim obroncima Vukomeričkih gorica. Treba istaknuti da je prostor Velike Gorice i Turopolja štitio Zagreb od mnogobrojnih osmanlijskih prodora te je tada za potrebe obrane sagrađena utvrda Lukavec. I u Domovinskom ratu, kada je crta bojišnice bila na rijeci Kupi pokraj Pokupskog, Zagreb se štitio preko Turopolja i Velike Gorice.

Jači gospodarski razvoj Velika Gorica doživljava krajem 19. i početkom 20.

Zupna crkva Navještenja BDM sagrađena je 1894.

Najstarije antičko nalazište u široj okolici Zagreba nalazi se na prostoru Velike Gorice pokraj Šćitarjeva.

Muzej
Turopolja

Park dr. Franje Tuđmana

stoljeća kada Velika Gorica dobiva urbane konture gradnjom niza građevina oko trgova kao što su zgrade Kotarske oblasti, suda, Prve hrvatske štedionice, šumarije, škole i bolnice. Većinu zgrada sagradio je u to vrijeme arhitekt Nikola Hribar. Od središta mjesta pa do željezničke postaje i industrijskoga pogona u novoj Čiči vozio je od početka 20. stoljeća konjski tramvaj, a tada je Velika Gorica imala tisuću stanovnika.

INTENZIVNI URBANI RAZVOJ

Nakon Drugoga svjetskog rata počinje intenzivni urbani razvoj Velike Gorice koja postaje satelitski grad zagrebačkoga prstena. Od 1974. godine Velika Gorica je bila jedna od zagrebačkih općina da bi od 1993. godine ušla u sastav Zagrebačke županije i 1995. godine dobila status grada. Intenzivna stambena gradnja uz popratnu infrastrukturu počinje 1980-ih godina prošlog stoljeća tako da Velika Gorica prema zadnjem popisu ima 31.553 stanovnika, a područje lokalne samouprave 63.517 stanovnika. Naselja s više od tisuću stanovnika još su Donja Lomnica, Gradići, Kuće, Lukavec, Mičevac, Novo Čiče i Velika Mlaka. Po broju stanovnika gradsko naselje Velika Gorica je na 14. mjestu među hrvatskim gradovima.

Ipak, za razliku od ostalih gradova slične veličine, između 30 i 50 tisuća stanovnika (Karlovac, Sisak, Varaždin, Šibe-

Veći broj zaposlenih svakog dana migrira na posao u Zagreb, a domicilno mjesto im služi za stanovanje.

Trg Stjepana Radića

nik), kao i ostalih satelitskih gradova oko Zagreba, Velika Gorica ima slabije razvijenu radnu, a više izraženu stambenu komponentu. Veći broj zaposlenih svakog dana migrira na posao u Zagreb, a domicilno mjesto im služi za stanovanje. Ipak, posljednjih desetljeća snažnije se razvijaju uslužne djelatnosti, trgovina i promet uz već razvijenu poljoprivredu i malo poduzetništvo. Na području grada djeluje oko 1.500 manjih tvrtki, kao i više od 4.000 OPG-ova. Od industrija značajna je drvna koja prerađuje hrast lužnjak od kojeg se dobiva niz finalnih proizvoda, od igračaka pa do kuća. Značajne su još grafička, kožna, prehrambena, građe-

vinska industrija, kao i servisiranje vojnih i civilnih zrakoplova i helikoptera u Zrakoplovno-tehničkom zavodu.

RESPEKTABILNA HISTORICISTIČKA OBILJEŽJA

U gradu djeluje muzej Turopolja, gradska jezgra ima respektabilna historicistička obilježja, župna crkva Navještenja BDM sagrađena je 1894. u neoromaničkome stilu prema projektu Hermana Bollea, a dominira i crkva bl. A. Stepinca u modernističkome stilu. Veliko bogatstvo je drvna graditeljska baština mnogobrojnih čardaka i čak 11 kapela. Poznati Velikogoričani tijekom povijesti i danas su skladatelj Franjo Lučić, glumci Sven i Rene Medvešek, Đuro Utješanić i Rajko Bundalo, pjevači Jacques Houdek, Ivana Banfić i Ivanka Mazurkijević, nogometaši Igor Bišćan, Tomislav Butina i Mario Cvitanović, odbojkašica Barbara Jelić, pisac Božidar Prosenjak, novinari Jura Ozmec i Mislav Bago te političari Ivan Šuker i Goran Beus Richembergh. ■

Novi terminal zračne luke
bit će otvoren 2017.

ENG Velika Gorica is a town in the Turopolje region, 16 km to the south of Zagreb, with a population of about 32,000. It is part of the Zagreb greater metropolitan area lying between the Sava River and the Vukomeričke gorice hills.

Veselite se i ljetujte s nama! Dođite u Novi Vinodolski u
Malu školu hrvatskoga jezika i kulture

18. - 29. srpnja 2016.

- program za djecu i mlade
9 - 16 godina
- jezične i kreativne radionice
- sportske, rekreativne i
zabavne aktivnosti
u moru i na kopnu
- večernji program, ples,
pjesma, igre...
- iskusni i pouzdani učitelji i
voditelji
- smještaj u Odmaralištu
Crvenoga križa
- prijave do 23. svibnja 2016.

Hrvatska matica iseljenika i Sveučilište u Zagrebu pozivaju vas u
Sveučilišnu školu hrvatskoga jezika i kulture

25. lipnja – 22. srpnja 2016.

- program za osobe starije od
17 godina
- 110 sati jezične nastave
- tri razine (početna, srednja i
napredna)
- male skupine
- predavanja o hrvatskoj
kulturi i povijesti
- raznoliki kulturni program
- studijski izleti
- diploma Sveučilišne škole,
ECTS-bodovi
- prijave do 20. svibnja 2016.

Za detaljne informacije i pristupnice javite se na:
tel: (+385 1) 6115-116, e-mail: lada@matis.hr (Lada Kanajet Šimić, prof.)

Političko i vjersko sljepilo isilova duha

Strašno je kakva se sve orkestrirana haranga, laži i neutemeljene optužbe boljševičkoga duha dižu na ministra dr. Hasanbegovića. Bijesni su što je ovaj povjesničar znanstveno posložio u svojim studijama i stajalištima sva komunistička zla i zločine koje su četnici činili Hrvatima i Bošnjacima te što potiče njihovu tješnju suradnju

Piše: **dr. fra Šimun Šito Ćorić**, Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

Pomno sam pratio razočaranja hrvatskoga puka nakon ponižavanja Bleiburgom mrtvih i živih hrvatskih ljudi od nenarodne hrvatske vlasti. To se sigurno nikada više neće ponoviti! Svatko bez zlu-radosti zbog patnje našega naroda zna da je Bleiburg od početka čuvan kao stvarno i simbolično mjesto komemoracije genocidnog stradanja Hrvata od komunizma i partizana 1945. On je mjesto zarobljavanja, predavanja, prevara, mučenja, izručenja u smrt i marševe smrti. Prema dokumentima iz engleskoga Ratnog arhiva, objavljenim nakon trideset godina kao "posljednja tajna" (War Office, 170 4465) pod budnim okom njihova povjesničara N. Bethela, nalazimo i ovo u službenoj depeši zapovjedništva Saveznika na tom području: "Pokraj Bleiburga na austrijsko-jugoslavenskoj granici prema demarkacijskoj crti primicalo se ukupno dvije stotine tisuća hrvatskih vojnika... Oni su eskortirali oko pet stotina tisuća civilnog pučanstva koje se htjelo prebaciti na englesko područje, da bi se predali i stavili pod britansku zaštitu." Tu doznajemo da je jedan dio tih hrvatskih izbjeglica pao u ruke jugoslavenske vojske na prostoru Slovenije, a drugi se uspio probiti do Bleiburga, predao se britanskoj vojsci, koja ih je izručila mučiteljima i ubojicama, jugoslavenskim partizanima. Ovakvih je potvrda o događajima na Bleiburgu jako puno, a u posljednje vrijeme nismo čuli bezveznije izjave od one koja kaže da su komemoracije na Bleiburgu žaljenje za NDH. Tako mogu

govoriti oni koji slično misle kao i partizani 1945. i koji žele prikriti njihove zločine.

FLOSKULA ZA POKRIVANJE ZLOČINA

Ono za čim sigurno uvijek žalimo jest što nam je 1945. kao narodu nametnut komunizam i nasilna država, a nije nam u novome svjetskom poretku bila dopuštena slobodna vlastita država, kao što je primjerice Nijemcima i drugima po Europi. Ipak, sve brže izumire i u nas vrsta koja to užasno komunističko nasilje i borbu za vlast pokušava prikazati kao 'antifašizam'. Njihov tata Džugašvili bio je 'antifašist' koji je kao i fašisti na najokrutnije načine smaknuo milijune i milijune ljudi, a naši komunistički antifašisti u svome političkom sljepilu već u ratu počinili su u hrvatskome narodu mnogobrojne zločine, a nakon njega one koji spadaju u najveće u hrvatskoj povijesti. I zato komunistički antifašizam nije otrcana floskula, nego floskula za pokrivanje zločina!

Takvog pogubnoga političkog sljepila nikako da se riješimo. Unatoč jasnim zakonskim odredbama, u čak 70 posto ministarstava, uprava, agencija Federacije BiH uopće nema Hrvata ili su minimalno zastupljeni s jednim ili dva čovjeka, a od ukupno 85 inspektora u unutarnjoj kontroli u Federaciji samo njih 13 nisu Bošnjaci. Nadalje, u Tužiteljstvu BiH pisanje podloge za podizanje optužnice protiv hrvatskih branitelja, od generala Jelića do Mile Puljića, radi Zemir Sinanovića, osoba koja je bila obavještajac Armije BiH i iz Korpusa Armije BiH koji je bio zadužen i za zloglasnu 7. muslimansku brigadu sastavljenu od mudžahedina i drugih terorista.

RH ne zaostaje u sljepilu za BiH. Kritiku rada javne televizije, čiji program oduzima od javno izražene volje većine građana RH, predsjednik SDP-a pokušava protumačiti kao pritisak na medije. Taj slijepac zaboravlja da je dolaskom na vlast u pravoj staljinističkoj čistki maknuo sa svojih radnih mjesta 40 (četdeset) urednika HRT-a za

samo pet dana i postavio svoju gardu. Strašno je kakva se sve orkestrirana haranga, laži i neutemeljene optužbe boljševičkoga duha dižu na ministra dr. Hasanbegovića. Bijesni su što je ovaj povjesničar znanstveno posložio u svojim studijama i stajalištima sva komunistička zla i zločine koje su četnici činili Hrvatima i Bošnjacima te što potiče njihovu tješnju suradnju. A slijepci i danas veličaju komunizam i njegove protagoniste iako su bili notorni ubojice stotina tisuća ljudi. Na drugoj strani, nisu se javljali ni za smjene Vučića, Nikolića, Porfirija, Stanimirovića i drugih koji su provodili četničku zločinačku politiku.

VJERSKO SLJEPILO

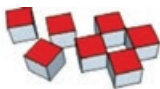
Dokle može ići čak i vjersko sljepilo pokazao je i srpski patrijarh Irinej govoreći na danu RS u BiH:

"Danas Republika Srpska, utemeljena na istini Božjoj, na pravdi Božjoj, slavi svoj rođendan... Slavimo Gospoda, slavimo Republiku Srpsku, Bogom blagoslovenu, blagodaću Božjom osvećenu... Ova Republika je postavljena na krvi i kostima svetih mučenika, a sve što je postavljeno na pravdi, na istini..., to je vечно i neprolazno..." I tko da se ne upita, uz one iz svojih domova protjeranih 140.000 katolika i Hrvata s prostora Republike Srpske, kako je to čak glavi

Najveći prijatelj istine je vrijeme, njezin najveći neprijatelj predrasuda, a stalni pratitelj je poniznost.

Srpske pravoslavne crkve moguće govoriti o pravdi i istini pri stvaranju RS-a? Ali od svih tih pogubnih slijepaca, izgleda, nitko ne misli na sutra. Kao što su stari mudraci govorili, najveći prijatelj istine je vrijeme, njezin najveći neprijatelj predrasuda, a stalni pratitelj je poniznost. I sva ta ogavna sljepila događaju se pred blagdan Uskrsa!

Stoga, želeći svima u svemu dobrom nadahnjujući blagdan Uskrsa, radimo i molimo da sva nadahnuća ove korizme i uskrsnih slavlja potaknu ovaj ludo slijepi svijet u duhu ISIL-a, da se primakne što bliže istini i međusobnom razumijevanju! ■

CROATIAN SCHOOL OF BOSTON, INC.
www.croatianschoolofboston.org

Likovno-literarni natječaj za djecu

U cilju okupljanja i povezivanja
djece hrvatskih korijena u Sjedinjenim
Američkim Državama i Kanadi, Hrvatska
zajednica u Bostonu otvara prvi
likovno-literarni natječaj za djecu
s tematikom "Moja obitelj na dva
kontinenta". Natječaj je otvoren
od 15. veljače do 17. travnja 2016.

Children's Art and Literary Contest

*With the aim of bringing together and
connecting children of Croatian descent
from the United States of America and
Canada, the Boston Croatian Community
invites all interested children to enter our
first Children's Art and Literary Contest
With the theme "My Family on Two
Continents". The contest is open from
February 15 to April 17, 2016.*

Pravila i detalje preuzmite /
You can download rules and details
<http://www.croatianschoolofboston.org>

IN MEMORIAM

Drago Geoheli (Baošić, Boka kotorska, 1939. – Toronto, 2016.)

S velikom tugom primili smo vijest da nas je 14. veljače u 77. godini života u Kanadi zauvijek napustio istaknuti borac za hrvatsku neovisnost i slobodu Drago Geoheli. Ugledni publicist i politički djelatnik, negdašnji pomorac, poduzetnik i marljivi obiteljski čovjek Drago Geoheli rođen je u Baošiću u Boki kotorskoj, 17. VI. 1939. Maturirao je 1958. u IV. zagrebačkoj gimnaziji, a studij filozofije i psihologije započeo je na Filozofskome fakultetu da bi diplomirao 1966. na Višoj pomorskoj školi u Rijeci, telekomunikacijski smjer. Šezdesetih godina, točnije od 1961. do 1967., plovio je na putničkim i teretnim brodovima, a 1968. odlazi u Kanadu, u Vancouver, gdje mu se pridružuje supruga Zagrepčanka Višnja Geoheli. Nakon jednogodišnjeg usavršavanja iz elektronske tehnologije u Kanadi, zaposlen je od 1970. do 1974. kao tehničar u *Canadian Pacific Railways*. Međutim, sedamdesetih ponovno plovi. Od 1977. do 1985. službenik je u *Dominion Daires* u Torontu, a od 1988. vodi vlastitu prodavaonicu. Drago Geoheli u Kanadi se aktivirao u hrvatskoj zajednici na kulturnom i političkom polju zajedno sa suprugom Višnjom - nemjerljivo pridonoseći borbi našega naroda za neovisnost i slobodu. Godine 1974. izabran je za sabornika Hrvatskoga narodnog vijeća na osnivačkoj skupštini u Torontu. Vijeće se pokazalo pouzdanim vjesnikom hrvatske neovisnosti desetljeće uoči pada

Berlinskoga zida. Drago je bio istaknuti član uredništva *Hrvatskoga lista* (Washington), glavni urednik radijskoga programa *Glasa Hrvatske*, a 1993. utemeljuje *Crona Radio*. Članke, eseje, novele i kritičke osvrtne objavljivao je u *Plavim putovima*, *Hrvatskome vjesniku* (Melbourne), *Hrvatskome listu* (Washington),

Hrvatskome putu (Toronto), *Republici Hrvatskoj* (Buenos Aires), *Zajedničaru* (Pittsburgh) i ostalome iseljeničkom tisku. Zanimljive priloge objavljivao je i u našem časopisu *Matici* te inozemnom izdanju *Večernjega lista* i to u tjednom podlistku *Dom i svijet* tijekom Domovinskoga rata. Sudjelovao je u slanju humanitarne pomoći u Domovinskome ratu. Gotovo da nema niti jedne akcije hrvatske zajednice iz Kanade u posljednjih pet desetljeća u kojoj Drago i Višnja nisu dali značajan doprinos – na čemu im iskazujemo veliku zahvalnost. Sveta misa zadušnica održana je u crkvi Hrvatskih mučenika u Mississaugi, 22. veljače. Ožalošćenoj supruzi, također istaknutoj hrvatskoj aktivistici i kulturnoj djelatnici - Višnji, kćerima Melini, Palmini i Hrvojki te sinu Jadonu, kao i unucima Nikoli, Julianu, Michahu, Isaiahu i Enuki – šaljemo u ime svih djelatnika Hrvatske matice iseljenika duboke izraze sućuti. Trajno ćemo čuvati uspomenu na divnoga i požrtvovnoga čovjeka i velikoga domoljuba kakav je bio naš Drago Geoheli. (*Vesna Kukavica*)

Prodaje se unikatna drvena kuća (ručne izrade) cca 50 m², koja se sastoji od dnevne sobe, kuhinje, kupaoone u prizemlju i galerije sa spavaonom. Kuća ima jednu natkrivenu i tri ne natkrivene terase na površini od 5602 m². U ograđenom djelu površine nalazi se veliki kamenjar s ukrasnim raslinjem i veliki voćnjak. Parcela se nalazi u zelenom pojasu, Štefanovec 40f, Markuševac, nedaleko glavne crkve a nekretnina je legalizirana. Pruža veliku mogućnost razvoja u budućnosti kao što je eventualna prenamjena u građevinsko zemljište.

Cijena: 180 000 eura **Kontakt:** 098404042, 014668221, 0995941891

Život ide, pjesma traje

Ova skupina krije pojedine bisere – koje vrijedi istaknuti – jer mnogi mladi pjevaju i sviraju mnogobrojna tradicijska glazbala. Publika je izrazila želju da se ovakvi koncerti češće održavaju

Tekst: Tanja Maleš Krznar

Potkraj siječnja održan je prvi večernji koncert folklorne skupine ADRIA Duisburg i tamburaškoga sastava "Zlatni zvuci" u crkvi sv. Josipa u Duisburgu. Folklorna skupina djeluje intenzivno već 13 godina – do sada je bila samo zapažena po plesnim izvedbama iz raznih hrvatskih krajeva. Prepuna crkva sv. Josipa pažljivo je pratila cjelovečernji program u kojem je nastupilo 30 pjevača i 10 tamburaša.

Publika je pristigla iz cijele Sjeverne Rajne Westfalije na kulturni večernji koncert, čak su došli i gosti iz Belgije. ADRIA je otpjevala skladbe iz svih krajeva Hrvatske, kao i Bosne i Hercegovine, počevši od bračke kolende sve do sevdalinke. U predstavama su sudjelovali mnogi solisti, talenti folklora ADRIE i tamburaša. Program je vodila Gabrijela Galić, koja je i sama sudjelovala u izvedbama. Uz napjeve program je bio ispunjen tradicijskim glazbalima – čuli su se zvuci slavonskih gajdi, dubrovačke lijericice i ličke dangubice. Folklorna skupina i tamburaši ulažu ne samo svoje slobodno vrijeme u kulturno blago, već organiziraju i redovite seminare napjeva i tradicijskih glazbala, kako bi se što više obogatili kulturnim blagom. Tako ih je na prošlom seminaru napjeva posjetio Joško Čalet, istaknuti hrvatski etnomuzikolog.

Tamburaški sastav izveo je intermeco iz Međimurja te međunarodne skladbe kao što su Valcer No. II svjetskoga skladatelja Dimitra Shostakovicha. Gostima je sat i pol prošao kao treptaj oka – jer su bili željni još više pjesama. Razdragani, dirnuti glazbom i sa suzom u oku posjetitelji su zahvalili pjevačima i sviračima velikim pljeskom – što su im u ovaj sivi siječanj donijeli sunce i zvuke naše domovine.

Ova skupina krije pojedine bisere – koje vrijedi istaknuti – jer mnogi mladi pjevaju i sviraju mnogobrojna tradicijska glazbala. Slušatelji su izrazili želju da se ovakvi koncerti češće održavaju kako bi se blago naše kulture uspjelo sačuvati i ovdje u tuđini. Voditeljica folklorne skupine ADRIE i tamburaškoga sastava "Zlatni zvuci" Duisburg, Tanja Maleš-Krznar, zahvalila je na kraju svim članovima, kao i posjetiteljima. Nema ljepšega načina nego u nošnji i s glazbom u crkvi, pred Bogom, dostojanstveno održati ovakav kulturni koncert. Svi izvođači su kao medalje – kojima se jako ponosimo – od najmlađega člana koji ima 12 godina do najstarijega člana koji ima 65 godina.

I ove godine društvo i tamburaši pripremaju se za mnoge projekte: Vinkovačke jeseni, Seminare napjeva i tamburaša, Seminar Bunjevca, Folklorijadu u Heusenstammu, nastup na "Večeri hrvatske pjesme" u Dortmundu.

S riječima i pozivom – *Tko pjeva i svira, taj zlo ne misli – Tko pjeva, duplo Boga moli* – večernji koncert bit će ponovno priređen. ■

ENG The Adria Duisburg folklore ensemble and the Zlatni Zvuci tamburitza ensemble performed before a packed St Joseph's church in Duisburg. The concert featured thirty singers and ten tamburitza players.

SPISATELJICA JAGODA MARINIĆ GOSTOVALA U ZAGREBU

ZAGREB - Njemačka spisateljica hrvatskog podrijetla Jagoda Marinić gostovala je 1. ožujka u Zagrebu, gdje je u klubu *Vinyl* predstavila svoj roman "Restoran Dalmacija", u kojemu na primjeru hrvatskih "gastarbajtera" u Njemačkoj progovara o gubitku identiteta pod pritiskom dvojnosti kultura, nastojeći spojiti dvije perspektive koje teku paralelno, bez mogućnosti prirodnog pronalaska zajedničkih točaka.

Roman je objavljen u izdanju nakladnika *Hena Com* i u prijevodu Romane Perećinec, a o migrantskom životu u Njemačkoj, gubitku i traženju identiteta, gubitku domovine i osjećaju tuđinstva, s autoricom je na tribini "Što je pisac htio reći" razgovarao književnik i urednik Roman Simić Bodrožić. Kazao je kako je riječ o izvrsnom romanu spisateljice koja nije nepoznata hrvatskim čitateljima: na hrvatski joj je 2008. preveden roman "Bezimeni" u izdanju Hrvatske matice iseljenika i Zagrebačkog holdin-
ga d.o.o. – AGM.

"Tada smo imali protagonisticu koja nije imala ime; mladu ženu koja se tražila u jednom velikom gradu u priči koja se mogla smjestiti bilo gdje. U novome romanu ponovno je glavna junakinja mlada žena koja se traži, no njezina je priča o potrazi nešto drugačija, određenija, događa se u Torontu, Berlinu i Dalmaciji", kazao je Simić Bodrožić. Upravo je s temom identiteta sadržanog u imenu – odra-
stanja sa stranim vlastitim imenom u nekoj zemlji – auto-rica započela predstavljanje svoje knjige, istaknuvši kako ju na podsvjesnoj razini ime oduvijek definira, pa je tako pitanje imena u njezinoj književnosti na neki način odraz njezina vlastita života. "Za mene su imena nešto posebno jer sam odrasla u zemlji u kojoj je upravo moje ime signaliziralo da nisam dio tog identiteta, da nisam dio kruga u kojemu se trenutno nalazim", kazala je Marinić. Odrastajući u dvojnosti kultura koje su se u njoj suprotstavljale, "nikada nisam imala mir", kazala je.

Marija Vrljičak de Sutter
(Madrid, 1944. – London, 2016.)

Život Marije Vrljičak de Sutter bio je vrlo raznolik i primjer što to znači živjeti u dijaspori i stalno se prilagođavati na nove sredine. Rodila se 1944. u Madridu kao dijete ugledne obitelji Mire Dugački i Kazimira Vrljičaka, a prve godine života provela je u Buenos Airesu, gdje se školovala, čvrsto vezana uz hrvatsku mladež u Argentini i sve njezine djelatnosti, misleći uvijek na Hrvatsku. Završila je srednju školu u New Jerseyu, SAD, a nakon toga vratila se u Buenos Aires, gdje je studirala arhitekturu.

S mužem Francisom de Sutterom, belgijskim diplomatom, zasnova-
la je sretnu obitelj, koja je godinama bila na putu. Marija je živjela u Madridu, gdje je diplomirala pravo, zatim u Bruxellesu, Južnoafričkoj Republici, Turskoj, New Yorku i Čileu. U različitim trenucima i putovima koje joj je život donosio, uvijek joj je osnovna zaokupljenost bila borba koju je naslijedila od svojih roditelja, borba da u svakom trenutku predstavlja nezavisnu Hrvatsku. Posjedovala je snažnu inteligenciju i neizmjernu velikodušnost te nepokornu energiju, koju je uložila u svoj dom, svoj studij, svoj posao i u humanitarne zadatke, kojih je bilo puno, poput djelatnosti za hrvatsku domovinu u vrijeme Domovinskoga rata. U Čileu je tijekom više godina bila predsjednica udruge za humanitarnu pomoć.

U njezinu životu nije nedostajalo ni umjetničkih trenutaka, bila je velika poznavateljica opere i klasične glazbe općenito. Isticala se i kao slikarica, bila je akvarelistica evokacijskih poteza kistom, poglavito svih onih mjesta koja je vidjela. Bilo je uobičajeno da se na izložbama njezine slike odmah prodaju, kao što je to bilo u Londonu i u Buenos Airesu.

Umrula je u Londonu, 22. veljače 2016. Oplakuju je njezina djeca, Geneviève, Véronique i Adrien, suprug Francis i unučad. Sada počiva u Svetome Lovreču u Hrvatskoj, u svojoj domovini.
(Carmen Verlichak Vrljičak)

Početak velikog projekta raseljenih Mljećana

Ane i njezini suotočani, koji su svesrdno pomagali u organizaciji Feste, željeli su gostima približiti djelić toga prirodnog raja, izdvojenoga, netaknutoga gotovo mističnoga otoka koralja, maslina, vinove loze i bogatih šuma

Ane Mlječka
- Stražić
Rodríguez

Tekst: Irena Ozimec

U toplom i tradicionalnom ozračju restorana "Dubrovnik" u njujorškoj četvrti New Rochelleu, u organizaciji Ane Mlječke (Stražić Rodríguez), Ante Debelića, Novice Sesjaka i Željka Tomića, ujedno i vlasnika restorana Dubrovnik, održana je početkom veljače prva *Mljetska festa* na teritoriju Sjeverne Amerike. Iako daleko od svoga rodnog komina, Ane diše i živi po mljetski. Neumorna je članica mnogobrojnih ovdašnjih hrvatskih udruga i klubova kojima je cilj očuvanje bogate hrvatske kulturne baštine i narodnih običaja, posebice onih koji potječu iz njezina voljenog kraja, Odišejeva otoka. Manje je znana činjenica da su upravo Mljećani među prvima došli u Ameriku. Prvi zapisi o njihovu dolasku datiraju još iz davne 1790. godine. Ponosni na svoje hrvatsko podrijetlo i želeći očuvati staru tradiciju ovdašnji su Mljećani u lipnju 1924. godine osnovali Klub Mljet, koji je ujedno i jedan od najstarijih hrvatskih

društvenih klubova u Americi. Ane i njezini suotočani, koji su svesrdno pomagali u organizaciji Feste, željeli su razdraganim gostima, kao i široj zajednici, približiti djelić toga prirodnog raja, izdvojenoga, netaknutoga, gotovo mističnoga otoka koralja, maslina, vinove loze i bogatih šuma. Festa je samo početak velikoga projekta za koji se Ane i Mljećani diljem svijeta zalažu želeći svoj otok, naše nacionalno blago, uvrstiti na UNESCO-v popis mjesta svjetske baštine u Europi koje mu po svim propisima i pripada. Želja im je da proslava Mljeta uz organizaciju Feste i ostalih kulturnih događaja postane svojevrsna tradicija koja će u sljedećim desetljećima budućim naraštajima prenositi bogatu otočku povijesno-kulturnu baštinu.

Na Festi su restoran Dubrovnik krasili detalji Mljeta, slike otoka, povijesni grbovi, mljetska tradicionalna nošnja i drugi autohtoni ukrasni predmeti. Mnogobrojni su uzvanici i ljubitelji vrhunske gastronomije mogli uživati u

tradicionalno pripremljenim jelima, bogatom izboru ribljih i domaćih mesnih specijaliteta, mljetskom vinu, rakiji, bademima i mnogobrojnim drugim delicijama. Večer su izvođenjem starih, već pomalo zaboravljenih otočkih balada, ali i modernijih napjeva prepoznatljivih za dalmatinsko podneblje dodatno uveselili Klapa "Astoria", Damir Radov na harmonici i DJ Kris Bistre.

OTOČKE DELICIJE I STARE BALADE

Okupljeni su tom prigodom proslavili i Festu sv. Vlaha, zaštitnika grada Dubrovnika kojeg Mljećani slave od 1410. godine otkad je Mljet postao dio Dubrovačke Republike.

Iako su među uzvanicima bili Hrvati iz svih krajeva Lijepe Naše, ovom prigodom svi su oni bili Mljećani: "Bilo je doista veliko zadovoljstvo podružiti se s Mljećanima u New Yorku i čuti nešto više o najzelenijem jadranskom otoku, o nacionalnom parku rajske ljepote.

Uz gurmanske delicije staroga kraja, Lindo i tombolu, domaćini su nas ugostili kao da smo u njihovoj Pomeni, Govedarima, Saplunari Mljetskoj. Nadam se da će organizatori i dogodine uprikladiti slično druženje jer je zavrijedilo postati tradicionalnim", izjavila je naša Sinjanka Gordana Čaćinović. ■

ENG The first ever Mljet Festival in North America was organised by Ana Stražić Rodríguez and her friends in early February at the warm and traditional setting of the Dubrovnik restaurant in New York's New Rochelle city.

Prva hrvatska opera

Ljubav i zloba

Izvedba prve nacionalne opere, u kojoj je nastupila Sidonija Rubido grofica Erdödy kao Velimirova kći Ljubica, bio je praznik hrvatske glazbe i kulture jer je "skladatelj dokučio duh narodnosti naše", napisao je ilirac Stanko Vraz

Piše: **Željko Holjevac**

Prije 170 godina, u subotu 28. ožujka 1846., društvo prijatelja i prijateljica umjetnosti izvelo je u gradskom kazalištu na zagrebačkome Gracu prvi put prvu izvornu hrvatsku narodnu operu *Ljubav i zloba* u dva čina, koju je skladao glazbenik Vatroslav Lisinski, prvak glazbenoga romantizma nacionalnoga smjera, jedan od najistaknutijih skladatelja hrvatskoga narodnog preporoda te utemeljitelj moderne hrvatske solo-pjesme, zborne i orkestralne glazbe. Lisinski je skladao ukupno dvije opere, 70-ak solo-pjesama, 40-ak zborova i 30-ak instrumentalnih skladbi kao što su uvertire, idile i klavirska djela, a

u vokalnoj lirici i nekoliko remek-djela. Godine 1851. skladao je zahtjevnju glazbu, drugu romantičnu operu *Porin*, koja je izvedena tek potkraj 19. stoljeća.

OBLIKOVANJE MODERNE HRVATSKE NACIJE

U prvoj polovici 19. stoljeća hrvatske zemlje su se u sklopu Habsburške Monarhije nalazile u svojevrsnom procjepu između austrijskog apsolutizma i pojačane mađarske prevlasti. U takvim okvirnim uvjetima, a u skladu s procesima u ostatku Europe, počelo je postupno oblikovanje moderne hrvatske nacije. Još u

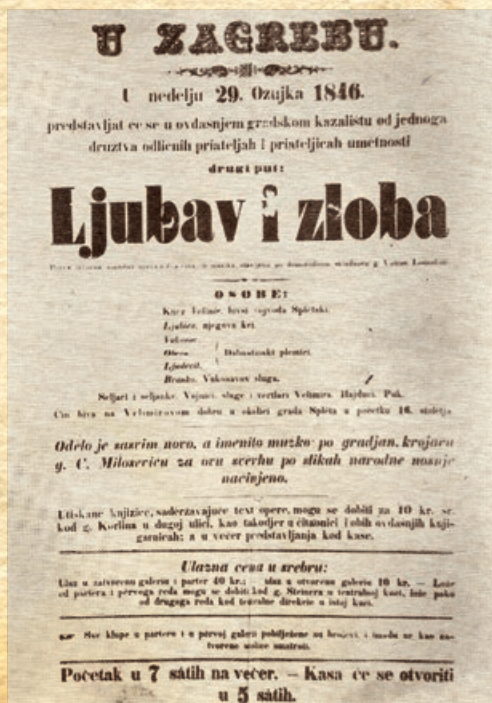
Hrvatski narodni preporod

Spomenik Vatroslavu Lisinskom

vrijeme zagrebačkoga biskupa Maksimilijana Vrhovca, poslije Napoleonova sloma i povratka ilirskih pokrajina pod austrijsku upravu, položeni su temelji narodnome preporodu.

Tridesetih i četrdesetih godina 19. stoljeća hrvatski preporoditelji, poznati kao ilirci, pokrenuli su prve novine na hrvatskome jeziku, osnivali knjižnice i čitaonice, radili na standardizaciji hrvatskoga književnog jezika i poduzimali druge korake koji su polako vodili prema prerastanju tradicionalnih pokrajinskih segmenata hrvatskoga naroda u modernu naciju. Pjesma "Još Hrvatska ni propala" iz pera Ljudevita Gaja, središnje ličnosti preporodnoga pokreta, bila je jedna od nacionalnih budnica koje su u romantičarskim prilikama tijekom prve polovice 19. stoljeća uvelike pridonosile omasovljenu preporodnih strujanja. Pojavila su se prva nacionalna društva i prve političke stranke, a u jesen 1847.

Plakat za izvedbu *Ljubavi i zlobe*

Lisinski je skladao ukupno dvije opere, 70-ak solo-pjesama, 40-ak zborova i 30-ak instrumentalnih skladbi kao što su uvertire, idile i klavirska djela, a u vokalnoj lirici i nekoliko remek-djela.

hrvatski jezik uveden je u službenu uporabu u Hrvatskoj i Slavoniji.

ŽARIŠTA I UPORIŠTA PREPORODNE MISLI

Preporoditelji, uglavnom građani i neki plemići, osnivali su knjižnice i čitaonice u Varaždinu, Karlovcu, Zagrebu i drugdje. Knjižnice i čitaonice bile su žarišta i uporišta preporodne misli. U to vrijeme utemeljena su neka nacionalna društva, a pojavile su se i druge ustanove. U Zagrebu je osnovano Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo. Cilj toga društva bilo je unapređenje poljodjelstva. Utemeljena je i Matica ilirska, kasnije nazvana Maticom hrvatskom. Ona je imala zadaću izdavati znanstvene, poučne i zabavne knjige te tako, po uzoru na srodne matice (srpsku, češku, slovačku, slovensku i dr.), pridonositi širenju kulture i nacionalne ideje. Izražavajući stajalište hrvatskih preporoditelja o slavenstvu kao kulturnom okviru za preporodni pokret i upućujući na njihovu predodžbu o hrvatskim političkim pravima, Ljudevit Vukotinović istaknuo je da je ilirizam "život naš duševni", a kroatizam je "život naš politički".

Dragojla Jarnević, istaknuta preporoditeljica, osnovala je privatnu djevojačku školu u Karlovcu, surađivala je u preporodnim glasilima, a vodila je i dnevnik u kojem je pokušala oblikovati svoju žensku osobnost, neovisno o ograničenjima koja su joj nametali ilirski zahtjevi za domoljubnom književnošću. Hrvatsko kulturno stvaralaštvo u doba romantizma bilo je uglavnom u službi preporodnog pokreta. U Zagrebu je Domorodno teatralno društvo izvelo Kukuljevićevu dramu *Juran i Sofija ili Turci pod Siskom*, Vatroslav Lisinski skladao je prvu hrvatsku operu *Ljubav i zloba*, a Ivan Mažuranić

U Zagrebu je Domorodno teatralno društvo izvelo Kukuljevićevu dramu *Juran i Sofija ili Turci pod Siskom*, Vatroslav Lisinski skladao je prvu hrvatsku operu *Ljubav i zloba*, a Ivan Mažuranić napisao junački ep *Smrt Smail-age Čengića*.

nić napisao junački ep *Smrt Smail-age Čengića*, najuspjelije književno ostvarenje preporodnog razdoblja. Zapažen je bio i slikar Vjekoslav Karas, autor mnogobrojnih portreta i srodnih ostvarenja.

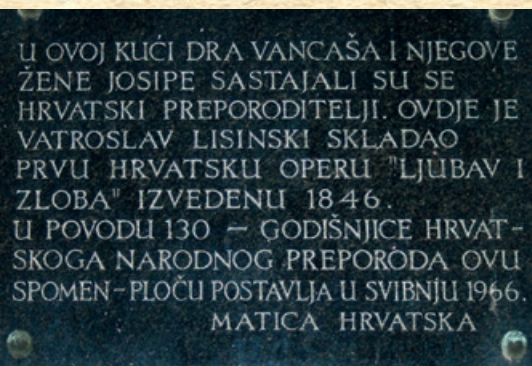
U izvedbi opere *Ljubav i zloba* na daskama zagrebačkoga kazališta, sa zatvorenim i otvorenim galerijom i parterom na Markovu trgu na Gradecu, koje je još 1834. otvorio zagrebački trgovac Kristofor Stanković novcem dobivenim na lutriji, nastupili su glumci u ulogama kneza Velimira, bivšega splitskog vojvode, njegove kćeri Ljubice, dalmatinskih plemića Vukosava, Obrena i Ljudevita, Vukosavova sluga Branka, seljaka i seljanki, vojnika, sluga i vrtlara kneza Velimira, hajduka i puka. Radnja se događa na Velimirovu dobru u okolici Splita početkom 16. stoljeća. Novo odijelo načinio je za svrhu izvedbe građanski krojač Milošević po slikama narodne nošnje. Tiskane su posebne knjižice s tekstom opere, koje su se mogle nabaviti u Dugoj (danas Radićevoj) ulici, zagrebačkoj čitaonici i knjižarama, a na večer prije predstave i na blagajni kazališta. Lože od

partera i prvoga reda mogle su se dobiti u kazališnoj kući, a lože od drugoga reda u kazališnoj upravi. Sve klupe u parteru i prvoj galeriji označene su brojevima i smatrale su se zatvorenim stolicima.

'NAŠA PÀRVA IZVORNA ILIRSKA OPERA'

"Najstariji pohadjaoci zagrebačkoga teatra nemogu se sjetiti, da su na njemu ikada dramatičko kakovo sačinjenje tolikom sjajnostju i tolikim ukusom u obzir pozorišnjega urešenja, razredjenja i oděla predstavljajućih osobah prikazano vidili, kao što je bila na kazalište stavljena naša pàrva izvorna ilirska opera; mi pako, koji smo imali priliku više tako nēmačkih kao talianskih teatrah od pàrvoga reda viditi, moramo iskreno izpovēditi, da smo rēdko kad i na njih što sjajniega opazili", pisala je ilirska *Danica* 11. travnja 1846. u povodu izvedbe prve izvorne hrvatske opere.

Izvedba prve nacionalne opere, u kojoj je nastupila Sidonija Rubido grofica Erdödy kao Velimirova kći Ljubica, bio je praznik hrvatske glazbe i kulture jer je "skladatelj dokućio duh narodnosti naše", napisao je ilirac Stanko Vraz, pravim imenom Jakob Fras iz slovenske Štajerske. On je osvrtno na izvedbu *Ljubavi i zlobe* utemeljio hrvatsku glazbenu kritiku na narodnome jeziku, iako njezini počeci sežu u 1826. kad je u zagrebačkome časopisu *Luna* na njemačkome jeziku objavljena anonimna kritika glazbe J. K. Wisnera Morgensterna. Prema skladatelju Lisinskom nazvana je Koncertna dvorana u Zagrebu, sagrađena 1973. godine. ■

Spomen-ploča prvoj hrvatskoj operi

ENG The first original Croatian opera, Vatroslav Lisinski's *Love and Malice*, was performed 170 years ago, on the 28th of March 1846 at Zagreb's municipal theatre house.

OBLJETNICA HRVATSKOGA KULTURNOG DRUŠTVA VELENJE

SLOVENIJA - Hrvatsko kulturno društvo Velenje proslavilo je drugu obljetnicu svoga postojanja. Središnja proslava započela je svetom misom na hrvatskome jeziku u crkvi Gospe Karmelske u Starome Velenju, koju je predvodio vlč. Marko Zadavec, župni vikar u Župi

sv. Nikole u Varaždinu. Izražaj osobne radosti i zahvalnosti u čast svim tihim zalagateljima u očuvanju vjere u Trojedinog Boga, tj. katoličkog identiteta i kulture življenja, izrekao je u svojim govorima predsjednik HKD Velenje Mijo Dujmović. Posebno

je istaknuo poticaje vlč. Marka Zadravca kao dušobrižnika jer je po principu supsidijarnosti bio, uz ostale, i idejni začetnik te promicatelj osnivanja vjerskoga crkvenog i/ili hrvatskoga kulturnog društva.

Obljetnicu ovoga najmlađega Hrvatskoga kulturnog društva u Sloveniji svojom nazočnošću na misi u Velenju, kao i kasnije na druženju u *Domu krajanov* u Topolšnici, uveličali su i profesori s Instituta za migracije i narodnosti iz Zagreba dr. sc. Marina Perić Kaselj i dr. sc. Aleksandar Vukić.

Velenje je peti grad po veličini u Sloveniji s više od 30.000 stanovnika i poznat je po svojoj multikulturalnosti. U Velenju živi i velik broj Hrvata podrijetlom iz Bosne i Hercegovine, kao i Hrvatske, a posebno s područja Međimurja. "Multikulturalizam Velenja" zasigurno zaslužuje više pažnje u svim mogućim zajedničkim hrvatsko-slovenskim kulturnim i znanstvenim projektima na opće dobro svih nas. (MZ)

CMC TV
TOP 30

1. **Bang Bang** – Ne zaboravi me
2. **Bosutski bečari** – Ovo mora da je ljubav
3. **Antonela Doko** – Onaj dan
4. **Ante Cash & Saša Antić** – Vakula
5. **Adastra** – Nepozvani gost
6. **Pavel** – Poslije nas
7. **Ivana Rushaidat i Rakete** – Ne dam te
8. **Leteći odred & Atomic Dance Factory** – Jedina od svih
9. **Parni valjak** – Prolazi sve, zar ne?
10. **Sanja, Zec i Marinko** – Snovi zaljubljene žene
11. **058** – Vrijeme
12. **Jelena Rozga** – Udam se
13. **Marijan Ban** – Ne voliš me više
14. **Jurica Pađen & Aerodrom** – Od sutra ne pušim
15. **Tamburaši za dušu** – Topli šal
16. **M.O.R.T.** – Plamen što kriješ
17. **Damir Kedžo** – Korižen u pijesku
18. **Lidija Bačić** – Proketo dobro ljubiš
19. **Zaratino** – Zašto bižiš
20. **Lana Jurčević** – Neke se noći ne spavaju
21. **Emir & Frozen Camels** – Flaster
22. **Mejaši** – Idem ja
23. **Tonči & Madre Badessa** – Čemu nervoza
24. **Josipa Lisac** – Tu
25. **Nives Celzijus & Tarapana Band** – Tebi u inat
26. **Ivan Zak** – Ne pitaš za mene
27. **Magazin** – Maskara
28. **Berny** – Pozdravi mi prijatelje
29. **Vranac** – Neću ti lagat, mala
30. **Fran** – Kraljica problema

‘Kad se sjetiš dana kad smo zoru budili...’

"Ono što je specifično za našu glazbu je taj pop-odmak u kojem smo uveli novosti u klasičnu tamburašku glazbu. Gazde su prvi tamburaški bend koji uvodi bubanj, a koji nakon toga uvode mnogobrojni poznati izvođači"

Gazde na australskoj turneji 2016.

Tekst/foto: Suzana Fantov (Hrvatski vjesnik)

Tako je nedjeljnu zoru dočekala još uvijek ispunjena dvorana HKC sv. Leopolda Bogdana Mandića (Sunshine, Melbourne) kada je glazbeni sastav Gazde svojim žestokim nastupom tamburica još jedanput osvojio Hrvate Melbournea. Ponovno dobrodošli, njihova ne prva australska turneja, započela je nastupom u Gold Coastu, a glazbena poslastica nastavila se u Melbourneu.

Zamirisala je i trešnja, raspjevala se i snaša s crnim očima, kraj svih onih hitova koji su posljednjih dvadeset godina obilježili uspješnu glazbenu karijeru ropera u kožnim hlačama, profesionalnih glazbenika koji su svojim osobitim stilom približili tamburicu jednoj noći, zarazno popularnoj noti koja je i ove

noći raspjevala sve prisutne. Prve uvodne note i atmosferu koja nije jenjavala sve do sitnih jutarnjih sati završavala je 'Stara škola', glazbenici iz Sydneya, predgrupa koja je dala svoj upečatljiv uvod s tamburaškim melosom ovome spektakularnom koncertu.

- Zajedno od samog početka, u istom sastavu – ista generacija koja je zajedno išla u školu, prijatelji pa i međusobno kumovi, odrasli i počeli zajedno u zagrebačkome Markuševcu... – rekao nam je Marko Bujanović, frontmen ovoga tamburaškoga profesionalnoga glazbenog sastava koji posjeduje vlastiti studio i svoju izdavačku kuću *Gazde Art* u Zagrebu, a čijih se davnih početaka svi prisjećaju, kad su kao perspektivni mladići svojim žicama osvojili Zlatne žice Slavonije. Dugi niz godina nalazi se iza njih, no jednakim žarom nastavljaju oduševljavati sve zaljubljenike tamburaške glazbe u koju su upravo oni uveli značajne odmake.

DRUŽENJE S ČLANOVIMA KUD-a HRVATSKA ZORA

- Ono što je specifično za našu glazbu je taj pop-odmak u kojem smo uveli novosti u klasičnu tamburašku glazbu. Gazde su prvi tamburaški bend koji uvodi bubanj, a koji nakon toga uvode mnogobrojni poznati, kako domaći tako i strani izvođači – govori nam Marko dok se njihov bubnjar, Tomislav Jurač Belošević pripremao za nastup zajedno s ostalim dečkima koji su srdačno potpisivali svoja popularna glazbena izdanja, među kojima s ponosom i četverostruko izdanje *Gazdi* i njihovih 20 godina. Večer u

Oduševljena publika

kojoj su se radosno slikali sa svojim domaćinima, dijelili njihovo oduševljenje, sparna ljetna večer u kojoj su se i tamburaške žice preznojile, zaista je bila večer za pamćenje te iako je stotinu grla pjevalo 'uzalud vam trud svirači...', njihov trud, srčanost na pozornici i iznimno pozitivna interakcija s publikom učinila je ovu noć nezaboravnom i još jednom potvrdila njihovu kvalitetu. Stečena popularnost zasluženo je održana svih ovih godina, a svoj glazbeni rad nastavljaju u zajedništvu i dalje.

A zbog svojih obožavatelja, svoje vjerne publike, Gazde su nastavile ispunjavati sve njihove glazbene želje. I Damir Popović, basist, nastavio je u istome tonu kad je za nekoliko pjesama preuzeo prvi mikrofon i s jednakim oduševljenjem zadržao prepun plesni podij. Pa onda redom, ponovo hit do hita s *Gazdama* sve do ranih jutarnjih sati.

Iako s prepunim kalendarom obveza tijekom planirane turneje, uspjeli su se družiti i s članovima KUD-a *Hrvatska zora* koja ih je pozvala na zajednički nedjeljni piknik. ■

ENG The hall of the St. Leopold - Bogdan Mandic Croatian Catholic Centre of Sunshine, Melbourne was still packed at dawn Sunday with the Gazda tamburitza band once again winning the hearts of the Croatians of Melbourne with another excellent performance.

Ne propustite publikaciju HMI-ja!

HRVATSKI ISELJENIČKI ZBORNIK 2016.

sa sažecima na engleskome i španjolskome jeziku ima osam tematskih cjelina koje su naslovljene: *Znaci vremena, Kroatistički obzori, Baština, Mostovi, Povjesnica, Duhovnost, Znanost te Nove knjige*, a koje se sastoje od 32 samostalna autorska priloga. Građa je raspoređena na 356 stranica i ilustrirana sa 65 fotografija, zrcaleći autentično iseljeničko stvaralaštvo u mnogobrojnim granama ljudske djelatnosti, koje su fantastično opisali ugledni stručnjaci iz zemlje i inozemstva. Prilozi povezuju, s više ili manje informacija, dvadesetak zemalja svijeta s udaljenih meridijana.

Autori Matičina godišnjaka činjenično ruše stereotipe u javnosti o našoj dijaspori i pružaju nam vjerodostojan mozaik hrvatskog iseljeništva 21. stoljeća, čiji naraštaji stasaju izvan Republike Hrvatske u višejezičnim i višekulturnim sredinama razvijenoga svijeta. To je slika inovativne dijaspore, čiji su glavni akteri prepoznatljivi u bogatstvu različitosti međunarodne zajednice – pretvorivši egzodus svojih djedova u blagodatni slobode kretanja i socijalne pokretljivosti obrazovanih i marljivih ljudi.

Školske sestre franjevke iz Sarajeva

Nakon II. vatikanskog koncila sestre se osposobljavaju za katehizaciju, vođenje crkvenog pjevanja, a postupno odlaze u Njemačku, Austriju, u sjemeništa, u staračke domove, u hrvatske katoličke misije

Piše: fra Jozo Župić

Zahvaljujući dvjema časnim sestrama: s. Zvezdani i s. Gordani (obje rade u bolnicama), saznadoh malo više o sestrama franjevkama Bosansko-hrvatske provincije Prečistog Srca Marijina. Jedne djeluju u Münchenu, a druge su u Mainzu. A do Münchena i Mainza provincija je trebala proći mukotrpan put. Na poziv franjevaca Bosne Srebrene prve sestre njihove kongregacije došle su u Bosnu 1929. godine iz Maribora. U Sjemeništu Franjevačke provincije Bosne Sreberene u Visokom i u Bogosloviji u Sarajevu, dakle u oba ova zavoda sestre vode kućanstvo. Sestre su 1936. godine otvorile dječji vrtić i nižu stručnu školu u Varešu i Novome Šeheru.

MUKOTRPAN PUT SESTARA

Sama provincija osnovana je 1942. godine u vrlo teškim okolnostima. Prva provincijalka bila je s. M. Verena Dijković. Sjedište je bilo smješteno u Visokom (1942. - 1954.), zatim u Virovitici (1954. - 1958.), a od 1958. provincijsko sjedište je u Sarajevu. Od tada se ova zajednica zove Bosansko-hrvatska provin-

cija Prečistog Srca Marijina. Od 1949. Provincija ima svoj novicijat, najprije u Fojnici (do 1951.), zatim u Virovitici (1953. - 1957.), a od 1957. u Kloštru Ivaniću i neko vrijeme zbog ratnih prilika bio je u Remetama (1993. - 1995.). Nakon završetka II. svjetskog rata sestre su oduzeti dječji vrtići i škole, i tada sestre traže nove putove i načine opstanka obavljaju domaćinske poslove u župama i franjevačkim samostanima. Nakon II. vatikanskog koncila sestre se osposobljavaju za katehizaciju, vođenje crkvenog pjevanja, a postupno odlaze u Njemačku, Austriju, u sjemeništa, u staračke domove, u hrvatske katoličke misije i tako djeluju na pastoralnom i karitativnom području. Ujedno pomažu svojoj zajednici u izgradnji novih kuća. Na žalost, u Domovinskom ratu mnoge su im kuće stradale. Sestre su morale poći u progonstvo. I samo provincijsko sjedište moralo je privremeno biti preseljeno iz Sarajeva u Zagreb, (Držićeva 31) jer je komunikacija bila nemoguća. Od ožujka 1997. sjedište je ponovno u Sarajevu, (Bjelave 43). Nakon povratka u Bosnu sestre obnavljaju porušene samostane i kuće. Prema dostupnim podacima sestre danas djeluju u Bosni i Hercegovini, u Hrvatskoj, u Njemačkoj i u Austriji. Provincija danas ima više od 250 sestara.

DOLAZAK U MÜNCHEN

Sestre su došle u München 1967. godine. Radile su u staračkome domu St. Elisabeth sve do 1974. godine. Radilo je između 10 do 12 sestara. Vodile su kuhinju i brinule se za oko 100 starijih osoba.

Nakon napuštanja staračkoga doma, sestre dolaze u Thalkirchen u Münchenu 14. rujna 1974. godine. Najzaslužniji za dolazak sestara bio je prelat Karlo Baier, koji je obavljao službu direktora međunarodnoga karitasa, a sve je to išlo dobro zahvaljujući gospođi Hanni Steichele, koja je bila predsjedavajuća u župskom vijeću za vrijeme župnika Josefa Grabmaiera. Dakle, sestre su djelovale preko župske ambulante do 1992., a od 1992. godine djeluju preko karitasa. Prve sestre koje su došle u Thalkirchen bile su s. Tavelina Koščec i s. Leonila Brkić. Poslala ih je provincijalna oberica s. Klara Turalija.

Sestre su došle u München 1967. godine, a radile su u staračkome domu St. Elisabeth sve do 1974. godine.

50. obljetnica s kardinalom, biskupom Mainza, Karlom Lehmannom

Sjemenište u Mainzu

Od dolaska sestara do danas promijenio se velik broj sestara. U navođenju tih sestara stoga se može dogoditi da neku od sestara preskočimo. Nadamo se da će nam oprostiti taj previd. Spominjemo se sestara: Tavelina (prva je došla i prva je umrla), Leonila, Veseljka, Benjamina, Veronika, Celestina, Monika Knežević, Monika Martić, Paula, Tarzicija, Patricija, Luja, Milena, Rozalija, Jela, Justina, Gabrijela, Animira, Mirja, Zvezdana, Mara, Blanka, Amalija, Brigita. Svaka od njih ugradila je sebe u brizi za bolesnike i u odgovornoj ljubavi prema svojoj zajednici. Posebice su bile aktivne u vrijeme Domovinskoga rata šaljući odjeću, hranu, lijekove i udomivši mnoge izbjeglice. Bila ih je puna kuća. Kroz njihovu kuću u Münchnerstr. 26 prošlo je mnogo svećenika. Dolazile su mlade sestre radi tečaja jezika. U toj kući su održavane duhovne obnove. Mlade sestre obnavljale su zavjete u toj kući. Tu kuću i kapelu u njoj, posvećenu sv. Franji, blagoslovio je 30. lipnja 1990. pomoćni Münchenski biskup Engelbert Siebler. U toj kapeli sestre crpe snagu u svetoj misi, u molitvi i meditaciji, za svoje naporno djelovanje i nadahnuća u brizi za bolesne i potrebite. S bolesnicima slave rođendane, Božić, misna slavlja itd. U razgovoru sa sestrama saznadoh da su njihove sestre djelovale 24 godine,

počevši od 1984. godine u Bad Wöreshofenu, poznatom lječilištu. Isto tako, sestre njihove zajednice vodile su dječji vrtić u Hrvatskoj katoličkoj misiji (HKM) u Berlinu od 1974. do 2004. i pastoralno djelovale u toj misiji. Zahvalivši sestrama: Zvezdani, Moniki (djeluje i u župi), Patriciji, Mileni i Luji na gostoprimstvu, vraćao sam se noću kući pod pahuljama snijega. Bila je nedjelja 31. siječnja 2016. godine.

U SVEUČILIŠNOME GRADU MAINZU

U Velikom tjednu 1996. godine došao sam iz Splita na ispomoć u HKM Mainz. Pozvao me moj školski kolega fra Petar Vučemilo, koji je tada bio voditelj misije Mainz. Slobodno vrijeme iskoristio sam u razgledavanju grada koji nije samo biskupijsko sjedište, nego i sveučilišni grad. Zahvaljujući č. s. Gordani Stanić dobio sam uvid u djelovanje sestara u Mainzu.

Briga za teško bolesne

S. Tavelina Koščec

Na poziv uprave biskupijske bogoslovije u Mainzu, provincijska uprava šalje pet sestara 1. travnja 1965. u Mainz kako bi preuzele rad u kućanstvu. Sestre su zamijenile njemačke sestre "Božje Provindosti" jer su ove već bile starije i nisu imale podmlatka. Mogli bismo reći da se očitovala "Božja providnost" u pet mladih sestara koje poimence spominjemo: s. Blaženka Marinčić, s. Augustina Suša, s. Monika Martić, s. Marina Radošević i s. Roza Jozić. One su preuzele rad u sakristiji, kuhinji, blagovaonici, svećeničkim stanovima i kućnoj bolnici. Najstarija sestra tada je imala 24 godine. Dvije sestre, njemačke redovnice, rekle su: "Pa, to je dječji vrtić. Kako će ta djeca preuzeti odgovornost i voditi rad?" Nije bilo nimalo lako mladim sestrama

Na poziv uprave biskupijske bogoslovije u Mainzu provincijska uprava šalje pet sestara 1965. u Mainz kako bi preuzele rad u kućanstvu.

krenuti u strani svijet. Strani jezik, sve je nepoznato. Sestra Gordana reče da je to bio Božji zov prema knjizi Postanka. Pokazalo se da Bogu nije ništa nemoguće. Tako su mlade sestre s povjerenjem u Boga i u svoje poglavare krenule u nepoznato. Sestre su se trudile i davale sve od sebe, a s druge strane bile su prihvaćene i cijenjene. Nastojale su biti sestre franjevske, jednostavne i radosne u služanju. Danas ovdje živi i djeluje 12 sestara u raznim djelatnostima kućanstva u bogosloviji: s. Regina Marjanović, s. Anđelka Jakovljević, s. Dara Zekić, s. Mirja Kepić, s. Nevenka Jelica i s. Petra Jozić. S. Karla Mlakić radila je u bogosloviji više od 30 godina i bila duša svima u kući. Otišla je doma prije nekoliko mjeseci, ali njezin duh „miriše“ – kako nedavno reče jedan bogoslov. Dvije sestre: s. Ruža Kasalo i s. Animira Jakovljević vode kućanstvo u biskupskoj kući kod kardinala Karla Lehmana. S. Blaženka Marinčić punih je 28 godina djelovala u biskupskoj kući (bila je među prvim), vratila se u domovinu.

PASTORALNO DJELOVANJE SESTARA

U hrvatskim katoličkim misijama djeluju tri sestre: u Mainzu s. Dionizija Tomas. U misijskoj monografiji piše da su sestre počele raditi u Mainzu 1979. godine. Tako se spominju: s. Dionizija Tomas koja 20. studenoga preuzima vođenje zbora, katehiziranje, posjet bolesnicima i slične poslove. Početkom kolovoza 1980. u misiju dolazi č. s. Donata Jelec i počinje raditi kao tajnica. Još se spominju s. Ambrozija Bernatović, Kre-

S. Klara Turalija, provincijalka

Sestre u predahu

Svakako treba spomenuti da su sestre, od samog dolaska u Mainz, bile pri ruci našim radnicima koji nisu razumjeli njemački te su s njima išle u policijske urede, bolnice, pa i u prodavaonice.

šimira Skopljaković i Dragica Ljubos. Svakako treba spomenuti da su sestre od samog dolaska u Mainz bile pri ruci našim radnicima koji nisu razumjeli njemački te su s njima išle u policijske urede, bolnice, pa i u prodavaonice. U Wiesbadenu djeluje s. Aukilija Milić, a u Rüsselsheimu s. Estera Marijić. Njezina prethodnica bila je s. Mirjam Kolar. S. Gordana Stanić dugi niz godina radi u katoličkoj klinici Mainz. S. Gordana priznaje da je svaki početak težak, a posebice je to vrijedilo za sestre u stranome svijetu. Na prvome mjestu je nepoznavanje njemačkoga jezika. Tako mi ispriča jednu zgodu ili nezgodu jedne sestre. Svećenik je trebao slaviti jutarnju misu s bogoslovima i dogodilo mu se da je zaspao. Probudivši se, nazove kuhinju i zamoli sestru da pođe do kapele i kaže da je zaspao, ali da će brzo doći. Sestra je pošla i rekla na njemačkome da je velečasni nazvao, da je "preminuo, ali je uskrsnuo i ubrzo dolazi". Svi su prasnuli u smijeh, a sestra pobježe, pa stade razmišljati - što sam opet krivo rekla?

VRT DUHOVNIH PLODOVA

Sestra se ponosno spominje 50. obljetnice dolaska sestara u Bogosloviju u Mainzu, koju su svečano proslavile 1. svib-

nja 2015. godine. Na toj proslavi bili su prisutni kardinal Karl Lehmann, zatim regent bogoslovije, pomoćni biskup Udo Markus Bentz. Došlo je 25 sestara, a neke su bile spriječene. U svome pozdravnom govoru rektor dr. Bentz je rekao: "Sestre su za Bogosloviju neprocjenjiv dar. Svojim življenjem i spontanošću odgajaju, daju snagu i hrabrost mladim studentima koji se spremaju za svećenički poziv." Na kraju je rekao: "Od dječjeg vrtića razvio se vrt duhovnih plodova." Kardinal Karl Lehmann koji je predvodio euharistijsko slavlje, slavlje molitve i duboke zahvalnosti, zahvalio je sestrama koje su se ohrabrile krenuti u Njemačku u vrijeme kada je u bivšoj Jugoslaviji vladao komunistički sustav. Nije bilo lako ostaviti svoj zavičaj i krenuti u nepoznato. Zahvalio je za povjerenje, za dragocjeno djelovanje, a posebice za molitvu i duhovne vrednote koje zrače preko sestara. Tako se ostvaruje ono što stoji u konstitucijama sestara, "po nauku i primjeru božanskog Učitelja i našega svetoga oca Franje", i jer je karizma njihove kongregacije: živjeti Evanđelje u redovničkoj zajednici iz ljubavi prema Bogu u Franjinu duhu pokore, veselja i jednostavnosti; odgajati mladež; obavljati druga apostolska djela u službi Crkve. ■

Fotografije Davora Rostuhara iz knjige
"National Geographic – Hrvatska iz zraka"

Varaždin

Varaždinska županija

Barokni grad na desnoj obali rijeke Drave devet je godina obnašao funkciju glavnoga grada Hrvatske. Marija Terezija, kraljica Habsburške Monarhije, 1767. godine osnovala je prvu modernu hrvatsku vladu – Hrvatsko kraljevsko vijeće – čije je sjedište bilo u Varaždinu. Kad su dvije trećine grada izgorjele u požaru 1776. godine, prijestolnica je preseljena u Zagreb. Varaždin već nekoliko godina zaredom nosi titulu najuređenijega turističkog mjesta u kontinentalnoj Hrvatskoj.

Naručite hit-fotomonografiju sa svih
200 unikatnih fotografija

Hrvatske iz zraka, velikog formata
(48x32 cm, tvrdi uvez).

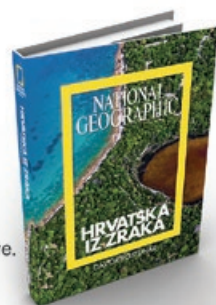
Cijena **200,00 kn** + poštarina.

Više informacija na:

www.hrvatskaizzraka.com/shop.

Za veće narudžbe nudimo dodatne popuste.

Kontakt: asistent@rostuhar.com

Jedna od triju najvećih balerina 20. stoljeća

Premda je u svijetu postigla golemi uspjeh, o njoj se u domovini malo ili uopće nije govorilo. Dokaz da domovina ipak nije zaboravila svoju baletnu zvijezdu međunarodno je baletno natjecanje u Zagrebu koje nosi njezino ime

Tekst: **Diana Šimurina-Šoufek**

Prošle godine u Los Angelesu - u kategoriji Umjetnost i kultura/povijest - premijerno je prikazan film "Mia, a Dancer's Journey", koji govori o životnom i umjetničkom putu Mije Čorak Slavske. Dokumentarac o slavnoj Brodanki, nakon deset godina snimanja, oživio je na velikom platnu mastralnu Mijinu plesnu umjetnost. I ne samo to, nagrađen je u spomenutoj kategoriji na 67. dodjeli Emmyja. Nagradu su primili producenti Ted Sprague, Kate Johnson i Brenda Brkusic u ime umjetničke kćeri, Marije Ramas. Kći, rođena u braku s austrijskim politologom Kurom Neumannom, film o majci temelji na Mijinoj (neobjavljenoj) autobiografiji. Film je ove godine dobio i nagradu na 66. godišnjem natjecanju "Golden Mike" koju

dodjeljuje Udruga radijskih i televizijskih novosti, a osvojio ju je u kategoriji najboljega dokumentarnog filma.

DOKUMENTARNI FILM O SLAVNOJ BROĐANKI

Iz rodnoga Broda na Savi Mia Teodora Dragica, kći mr. Milana Čorka i Hedvige Čorak rođ. Palmer, preselila se 1917. u Zagreb. U brodske Hrvatskom domu 1929. nastupala je kao već afirmirana balerina, a 1934. postala je primabalerina. Bila je prva primabalerina Hrvatica u zagrebačkome Hrvatskom narodnom kazalištu. Novine su sredinom tridesetih o njoj pisale hvalospjeve. Slavska se u svijetu baleta probila na plesnoj olimpijadi u Berlinu 1936., no svoj pravi međunarodni debi imala je u Parizu 1938. Poznata je i po nastupu u filmu "La Mort du Cygne" (Smrt labuda) iz 1937., koji je postigao veliki uspjeh u SAD-u pod naslovom "Ballerina". U Ameriku je došla s Ballet Russe de Monte Carlo, pedesetih je imala i svoju trupu (*Slavska-Franklin Ballet*). Plesala je sve poznate baletne uloge, no zauvijek će biti zapamćena njezina interpretacija Blanche DuBois u "Tramvaju zvanom žudnja". Otvorila je u New Yorku vlastiti plesni studio 1960. Godine 1969. preselila se u Los Angeles i predavala balet na Kalifornijskom institutu za umjetnost pri *University of California* u Los Angelesu. Jedna od triju najvećih balerina 20. stoljeća, i svaka-

Godinu 2016. osječka Umjetnička akademija proglasila je Godinom Mije Čorak Slavske, čemu se priključio i njezin rodni grad Slavonski Brod.

ko najveća među hrvatskima, umrla je 2002. u Kaliforniji. Urna s njezinim posmrtnim ostacima prenesena je na zagrebačko groblje Mirogoj 2005. godine.

Premda je u svijetu postigla golemi uspjeh, o njoj se u domovini malo ili uopće nije govorilo. Dokaz da domovina ipak nije zaboravila svoju baletnu zvijezdu međunarodno je baletno natjecanje koje nosi njezino ime i koje se bijenalno, od 2008., održava u Zagrebu u organizaciji Hrvatskog društva profesionalnih baletnih umjetnika. Na natjecanju se dodjeljuje i Nagrada "Slavska Dance Preservation" pod pokroviteljstvom Marije Ramas. Godine 2004. premijerno je prikazan u zagrebačkome HNK i prvi hrvatski dokumentarni film o Miji Čorak Slavenskoj "Slavska nostra", koji je režirao Jakov Sedlar. Dokumentarac u trajanju od 45 minuta Sedlar je snimao četiri mjeseca prije smrti umjetnice, u Los Angelesu. Iste godine predstavljena je i monografska knjiga "Mia Čorak Slavska" dvoje autora - Maje Đurinović i Zvonimira Podkovca, u izdanju "Naklade MD" i ogranka Matice hrvatske Slavonski Brod. Plesna publicistkinja Đurinović najbolja je domaća poznavateljica imena i djela Slavske.

Desetljeće nakon toga "Mia Čorak Slavenska – mjesta i putovi", fotomonografija u elektroničkom obliku poznatoga broskog novinara i publicista Stribora Uzelca Schwendemanna, predstavljena je u sklopu manifestacije "Dani plesa" 2014. Ovo natjecanje posvećeno velikoj umjetnici ove godine održat će se 13. put u Slavonskome Brodu.

Godinu 2016. osječka Umjetnička akademija proglasila je *Godinom Mije Čorak Slavenske*, čemu se priključio i njezin rodni grad. Program je započeo 20.

veljače, na rođendan Slavenske. Dvodnevni znanstveni skup, u Osijeku i Brodu, okupio je znalce iz teorije i prakse: plesa, kazališta, povijesti, povijesti umjetnosti, književnosti, filma, kulturologije i pedagogije, a ljubitelji plesne umjetnosti mogli su tjedan dana uživati u programima raznih plesnih skupina. ■

ENG This year would have marked the one-hundredth birthday of Mia Čorak Slavenska (Brod na Savi, 1916 – Los Angeles 2002), the greatest Croatian ballerina of all time and one of the most influential artists of her time.

G O V O R I M O H R V A T S K I

O JEZIČNOJ NEKULTURI IZNOVA

Budući da su od crkvenih redova u Hrvatskoj najbrojniji *franjevci*, bilo bi logično očekivati da novinari koji donose vijesti o događanjima u Crkvi, znaju barem osnovno nazivlje koje se odnosi na taj red. Ali, nije tako

Pri popisu stanovništva u Republici Hrvatskoj redovito se veliki dio stanovništva izjašnjava da su katolici. Na temelju te činjenice bilo bi logično zaključiti da stanovnici takve zemlje znaju osnovno nazivlje koje se odnosi na Katoličku crkvu, npr. osnovno nazivlje koje se odnosi na crkvene redove i družbe. Budući da su u Hrvatskoj najbrojniji *franjevci*, tj. pripadnici Reda male braće, koji je početkom 13. stoljeća osnovao sv. Franjo Asiški, bilo bi logično očekivati da većina, a posebice novinari koji donose vijesti o događanjima u Crkvi, znaju barem osnovno nazivlje koje se odnosi na taj red. Ali, nije tako. Nedavno smo npr. mogli pročitati vijest kako je u gradiću Baču (u dijelu Bačke koji je danas u Srbiji) napadnut opat franjevačkoga samostana vlč. Josip Špehar. Sramotno je što pojedini novinari ne znaju da poglavar franjevačkoga samostana nije opat nego *gvardijan* (prema lat. *guardianus* u značenju: čuvar). Kada se sa sigurnošću ne zna, onda je bolje upotrijebiti samo riječ *po-*

Piše: **Sanja Vulić**

glavar i ne će se pogriješiti.

Naziv *opat* rabi se za poglavara *opatije*, a *opatije* su kod nas bile velike benediktinske zajednice. *Benediktinci* su pripadnici reda koji je g. 529. osnovao sv. Benedikt, a u Hrvatskoj su živjeli od g. 852. Danas u Hrvatskoj nema benediktinskih opatija, ali ima manja benediktinska zajednica na brežuljku Čokovcu porv

vrh Tkona na otoku Pašmanu koja je *priorat*, a poglavar joj je *prior* (prema lat. *prior* u značenju: prvi). Poglavarci cistercijskih opatija također su opati, a *cistercijski* su reformirani benediktinski red koji je osnovao sv. Robert g. 1098.

Budući da su *dominikanci* nazočni u Hrvatskoj od samih početaka svoga djelovanja na razmeđu 12. i 13. stoljeća, svaki bi intelektualac trebao znati da su to pripadnici Reda braće propovjednika koji je osnovao sv. Dominik. Također bi trebao znati da se poglavar dominikanskoga samostana zove *prior*. Osim navedenih, ima još redova koji imaju priore. Tako se npr. i poglavar karmelićanskoga samostana zove *prior*, a *karmelićani* su pripadnici reda koji je u 12. st. utemeljen

na gori Karmelu u Palestini. Poglavar pavlinskoga samostana također je *prior*, a *pavlini* su pripadnici Reda. sv. Pavla, prvoga pustinjaka (a ne sv. Pavlu, apostola). Pavlini su osnovani u 13. st. i od toga stoljeća nazočni u Hrvatskoj.

Isusovci su nazočni u Hrvatskoj od 16. stoljeća, pa bi valjalo znati da se tako zovu pripadnici Družbe Isusove koju je osnovao sv. Ignacije Lojolski. Poglavar isusovačke kuće zove se *superior* (prema lat. *superior* u značenju: nadređeni).

Na kraju ovoga kratkoga pregleda jasno je da je onima koji ne znaju razliku između franjevaca, dominikanaca, benediktinaca i isusovaca teško objasniti da se franjevci dijele na nekoliko grana: mala braća (*opervanti*), mala braća *konventualci*, trećoredci ili treći samostanski red sv. Franje te mala braća *kapucini*. Neznanje i pomanjkanje ikakvoga interesa da se nauči barem osnovno nazivlje odraz je čudnih predrasuda jer su redovničke zajednice, među inim, odigrale i veliku ulogu u razvoju hrvatske kulture u cjelini. Nedvojbeno je to s jedne strane neslavna baština komunističkoga razdoblja, dok je s druge strane današnja nezainteresiranost rezultat novoga materijalističkoga poretka koji negira stoljetne duhovne i kulturne vrijednosti. ■

Krenulo odbrojanje do početka Europskih sveučilišnih igara

Na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu te ispred Gradske knjižnice Rijeka postavljeni su i predstavljeni prigodni sati kojima je započelo službeno odbrojanje do početka Europskih sveučilišnih igara, koje će se održati od 12. do 26. srpnja u Zagrebu i Rijeci. Nezaobilaznu ulogu u motivaciji građana imao je i hrčak Hrki, službena maskota Igara, a za dobru atmosferu pobrinuli su se riječki zbor Sempre allegro i plesna skupina Flame. Na slici su Hrki i gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel tijekom predstavljanja sata u Rijeci.

Varaždin: Premijera "Balada Petrice Kerempuha"

Na Velikoj sceni Hrvatskoga narodnog kazališta u Varaždinu premijerno su izvedene "Balade Petrice Kerempuha" Miroslava Krleža u režiji Georgija Para. – Varaždinsko kazalište jedino sustavno njeguje kajkavsku riječ te zbog toga ima značajno mjesto u Hrvatskoj – riječi su redatelja Georgija Para koji je predstavu pokušao približiti današnjem vremenu, a da "Krleža ostane Krleža, netaknut u svojoj poetici i idejama". Poveznica između Krležina teksta i suvremenosti pronađena je u siromaštvu, nekad su siromašni bili kmetovi, danas su to građani. – Građani su obespravljeni i bez novaca, a tu su neki novi velmože – rekao je Paro.

Humanitarni koncert Parnog valjka

U Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog zagrebački pop rock band Parni valjak održao je koncert u sklopu humanitarne akcije 'Korak u život'. Puna dva sata pred više od 1.500 posjetitelja Parni valjak još jednom je dokazao su s godinama sve bolji, a publika je uživala u odličnoj atmosferi i nezaboravnim hitovima ovoga zagrebačkog sastava. Uz odličan koncert, veseli i činjenica da su svi prisutni kupnjom ulaznice pokazali veliko srce te dali potporu djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi iz dječjih domova i udomiteljskih obitelji koji su bili gosti na koncertu te koji su s puno emocija doživjeli još jednu uspješnu akciju 'Korak u život'.

Gospić: Svečanost obilježavanja Dana civilne zaštite

Središnja proslava Međunarodnoga dana civilne zaštite održana je u Gospiću, u organizaciji Državne uprave za zaštitu i spašavanje Ličko-senjske županije i Grada Gospića, a na prigodnoj akademiji najzaslužnijima su dodijeljene nagrade i priznanja, među ostalima i tri za "naročiti pothvat u zaštiti i spašavanju za 2015. godinu". U sklopu obilježavanja održana je i smotra žurnih službi Grada Gospića, a na gradskom groblju Svete Marije Magdalene položen je vijenac i zapaljena svijeća za sve poginule pripadnike sustava Zaštite i spašavanja.

Održano osmo izdanje manifestacije 'Seljačka buna, Bitka kod Stubice 1573.'

Ovogodišnje, osmo po redu izdanje "Seljačke bune – bitke kod Stubice 1573.", prikaz završne bitke Seljačke bune kojom se u Gupčevu kraju tradicionalno obilježava godišnjica bune, održano je u Donjoj Stubici. Manifestacijom koja je lani proglašena najboljim turističkim događajem nastoji se oživjeti vrijeme 16. stoljeća te prikazati spektakularna "bitka nad bitkama" u kojoj sudjeluje 250 stalista u srednjovjekovnim kostimima. Od velike je važnosti ne samo za Gupčev kraj, nego i za cijelu Krapinsko-zagorsku županiju.

Američka veleposlanica posjetila Hrvatsku kuću

Veleposlanica SAD-a Julieta Valls Noyes posjetila je, sa svojim suprugom i grupom od tridesetak djelatnika i dužnosnika američkog veleposlanstva, Hrvatsku kuću MATERINA PRIČA u sklopu programa upoznavanja hrvatske kulturne baštine, narodnih običaja i stvaralaštva temeljenog na tradiciji. Program pod nazivom PRIČA O LICITARSKOM SRCU, s radionicama i prezentacijama zagrebačkoga licitara, tradicijskih etno frizura, etno odjeće i suvenira, vrhunskih zagrebačkih vina i delicija zagrebačkog Prigorja, oduševio je američke goste. Poruka i ocjena - Hrvatska kuća je pravo otkriće za nas! Bilo je lijepo i po- učno, doći ćemo opet!

Teletina ispod peke

Pečenje ispod peke (sač, čripnja) je starinski način termičke obrade i pripreme mesa, kruha, pita, povrća, ribe... koji se najdulje očuvao u Dalmaciji, Hercegovini i srednjoj Bosni. Uvođenjem suvremenijih pećnica brzo je nestajao stari kulinarški običaj i činilo se da će jela ispod peke izumrijeti. Međutim, u posljednje vrijeme peka doživljava svojevrsnu renesansu. Tako pripremljena jela omiljena su među kuharima kojima je to hobi, kao i među kulinarским znalcima i gastronomima diljem Hrvatske koji cijene jedinstven okus hrane koja se na taj način priprema.

Mnogi sada prilikom nabave ili izgradnje kamina za roštilj žele imati i tu mogućnost pripremanja jela ispod peke. Najosnovnije upute o pripremanju jela ispod peke su da se hrana stavlja u nisku, okruglu posudu za pečenje (tepsiju, padelu), zatim poklopi pekom/sačom, metalnim ili glinenim "zvonom" - poklopcem kupolastog oblika, preko kojeg se lopaticom nanese sloj žara i na kraju se peka sasvim prekrije žarom. Kad je jelo pečeno, žar se uklanja, peka se diže i hrana se obično servira u posudi u kojoj se pekla.

Ovom prigodom imamo jednostavan recept za pripremu teletine ispod peke.

Vrijeme pripreme:

90 min

Sastojci :

1 - 1,5 kg teletine
2 dd maslinova ulja
1 kg krumpira
2 tikvice

1 luk
4 - 5 mrkvi
2 paprike
1 dd bijelog vina
sol

papar
grančica svježega
ružmarina

PRIPREMA: Sve sastojke osim vina staviti u tepsiju i pokriti pekom. Peći pod žarom sat vremena, zatim otkriti, promiješati meso i povrće, dodati vino te ponovno poklopiti i peći još pola sata.

ISELJENIČKA VIJEST

ODRŽANO 45. SKIJAŠKO NATJECANJE HBZ-a

SAD - Prošlog vikenda na zimskim igrama i skijaškom natjecanju Hrvatske bratske zajednice našlo se na okupu nekoliko stotina članova i prijatelja. Ovaj tradicionalni okup, koji je poznat pod nazivom *SkiFest*, privlači sve više i više pažnje mlađih naraštaja i zaljubljenika u zimske sportove i hrvatsku kulturnu baštinu.

SkiFest utemeljen je 1971. godine u pennsylvanijskom Seven Springs Ski Resortu, a nekoliko puta selio se u obližnja skijališta te konačno našao svoj dom u Hidden Valleyju. Na početku, kako to obično biva, neki su strahovali da ovakvo okupljanje djece, mladeži i roditelja nije potrebno zbog sigurnosnih razloga. Posebno imajući u vidu zimu i zimske uvjete na koje utječe kanadski sjever, ali i američki topao jug. Međutim, *SkiFest* je izrastao u jednu snažnu sportsku i kulturnu manifestaciju HBZ-a na nacionalnoj razini. Dolaze ne samo ljubitelji zimskih sportova, već i tamburaške glazbe, folklor i hrvatske kulturne baštine. Posebno godi činjenica da pojedinci i skupine dolaze iz Kanade, Pensylvanije, Ohia i drugih susjednih američkih država.

Na ovogodišnjem natjecanju sudjelovalo je 38 skijaša koji su odmjerili snage u veleslalomu i snowboardingu. Zadivljuje činjenica da je u natjecanju sudjelovalo dosta djece i mladih, ali i odraslih - roditelja. Tako je to bilo pravo obiteljsko i bratsko druženje. U subotu na večer služena je i sveta misa koju je predvodio vlč. Pierre Falkenhan, uz pjevački i tamburaški zbor "Skijaši".

Već prema tradiciji odlična tamburaška glazba, ovoga puta Tamburaškoga sastava "Ekipa Kirin" iz Chicaga, u petak i u subotu na večer razveselila je prisutne u prepunoj dvorani Ski Resorta. Uz odličnu glazbu, folklor i plesače drukčije i nije moglo biti, komentirala je Kate Stepić i njezino društvo "Kordunaša" iz Clevelanda. (F. Bertović; I. Begg)

Nogometni defile novih Kovača, Klasnića, Šimunića...

"Ponosan sam što su u prvoj selekciji HNSKNj-a igrali Dominik Martinović i Patrik Džalto koji danas nastupaju za Bayern München i Bayer Leverkusen i pred kojima je sasvim sigurno sjajna profesionalna karijera"

Tekst: **Mario Kolmanić** Foto: **Petar Čosić**

Pod pokroviteljstvom Hrvatskoga svjetskog kongresa u Njemačkoj (HNSKNj) i u organizaciji FC Croatije Ludwigshafen na stadionu "Südweststadion" u Ludwigshafenu pred oko 300 gledatelja održana je prijateljska nogometna utakmica između mlade hrvatske nogometne U 16 reprezentacije i odgovarajuće momčadi 1.FC Kaiserslauterna. Hrvatska reprezentacija pobijedila je juniore poznatoga bundesligaškog kluba rezultatom 1 : 0 prekrasnim golom Krekovića, a još više od rezultata veseli nastavak kontakta i suradnje između HSKNj-a i HNS-a.

"Suradnja između HNS-a i HSKNj odlična je i iznimno plodonosna. Imali smo priliku u Ludwigshafenu izbornika Milivoja Bračuna upoznati s nekoliko vrlo talentiranih igrača iz Njemačke. Oni su pozvani u skorašnji kamp HNS-a i vjerujem da bi uskoro mogli konkurirati i za nastup u hrvatskome dresu", rekao nam je Danijel Lučić, predsjednik HSKNj-a koji je prije nekoliko godina udario temelje suradnji s HNS-om i za-

počeo svojevrсни *scouting* naših mladih talenata u Njemačkoj. "Ponosan sam što su u prvoj selekciji HNSKNj-a na turniru u Hamburgu igrali Dominik Martinović i Patrik Džalto koji danas nastupaju za Bayern München i Bayer Leverkusen i pred kojima je sasvim sigurno sjajna profesionalna karijera. Vjerujemo da će se njih dvojica, ali i mnogi drugi Hrvati iz Njemačke, nametnuti i u dresu hrvatske reprezentacije", rekao je Lučić.

Utakmica u Ludwigshafenu mogla bi, na primjer, biti odskočna daska za mladog Davida Kajinića, igrača VfB Stuttgarta koji se uspio pokazati kao vrstan obrambeni igrač. U sastav hrvatske U 16 reprezentacije za nedavne utakmice protiv Slovačke pozvan je i Marijo Šuver iz Stuttgarter Kickersa. "Velike su šanse da naši igrači iz Njemačke i u budućnosti budu nositelji igre u kockastome dresu", zaključio je Danijel Lučić.

Zašto je tako važna suradnja HNS-a i HSK na području nogometa? "Zahvaljujući tehničkom direktoru HNS-a Romeo Jozaku i tajniku za mlade reprezentacije Josipu Tomasku, suradnja se učvrstila. Trenutačni plan za Njemačku je da napravimo izbor za sve generacije od U

13 do U 16. Najbolje igrače bismo pozivali na službene ljetne i zimske kampove HNS-a. Kao u Njemačkoj, tako je *scouting* i u Austriji odlično organiziran zahvaljujući Darku Kovačeviću. Suradnja sa Švicarskom je započela, a sada su na popisu želja Benelux i Skandinavija", kaže nam Lučić.

"Želimo li nekoga talentiranog dječaka pridobiti za igranje za Hrvatsku, ključno ga je dobiti u dobi do 16 godina. Zaigra li za selekciju U 17 ili U 18 zemlje u kojoj je rođen, onda se stvari jako kompliciraju i teže ga je nagovoriti da igra za nas. Upravo stoga unazad nekoliko godina uvelike smo intenzivirali skautsku službu, koja nam daje prave i potrebne informacije, te smo organizirali i mnogobrojne prijateljske utakmice i kampove kako bismo uključili sve više naših mladih Hrvata iz dijaspor. Daka, Njemačka u tome realno prednjači", kaže Romeo Jozak. ■

David Kajinić, Stuttgart

ENG A friendly football (soccer) match was held in Ludwigshafen between the U16 Croatian national team and the 1FC Kaiserslautern under sixteen side. The match was sponsored by the German chapter of the Croatian World Congress and organised by FC Croatia Ludwigshafen.

KOŠARKAŠICE OSTVARILE CILJ PROTIV NIZOZEMKI

Hrvatska ženska košarkaška reprezentacija pobijedila je u Osijeku Nizozemsku sa 71 : 57 u dvoboju četvrtoga kola skupine B kvalifikacija za Europsko prvenstvo, koje će se sljedeće godine održati u Češkoj. Hrvatske košarkašice tako su ostvarile cilj jer su trebale pobijediti s najmanje deset koševa prednosti kako bi ostale u igri za drugo mjesto u skupini. Hrvatske košarkašice predvodile su Shavonte Zellous s 20 koševa i pet skokova te Marija Režan sa 16 koševa i deset skokova. Najbolja u redovima Nizozemki bila je Loyce Bettonvil s 14 koševa i deset skokova. Hrvatska je tako ostala u igri za plasman na Eurobasket jer su pobijedile Nizozemke s 14 koševa razlike i u međusobnom će natjecanju biti bolje od njih s obzirom na poraz iz prve utakmice od devet koševa razlike. Iz ukupno devet skupina plasman na EP izborit će pobjednice skupina te šest najboljih drugoplasiranih reprezentacija.

CEDEVITA TREĆU GODINU UZASTOPCE OSVOJILA KUP

U finalu hrvatskoga Kupa Krešimira Ćosića košarkaši Cedevice su pred 9.000 gledatelja u dvorani na Višnjiku pobijedili Zadar sa 74 : 70 i treću godinu uzastopce slavili u ovome natjecanju. Bila je to repriza prošlogodišnjega finala Kupa, kad je Cedevisa u Vukovaru Zadrane svladala u napetoj završnici. I ove godine vidjeli smo dramatičnu završnicu u kojoj je momčad Veljka Mršića bila smirenija i preciznija. Cedevisi je to bilo peto uzastopno finale Kupa, pri čemu i četvrti naslov, dok je Zadar u svome 13. finalu doživio sedmi poraz. Zadrani su posljednji put osvojili Kup 2007. godine. Cedevisu su do pobjede predvodili Fran Pilepić sa 17 koševa, pri čemu pet trica, Marko Arapović je dodao 11 koševa, a Miro Bilan i James William White po 10 koševa i sedam skokova. Za Zadrane je najefikasniji bio Marinković s 22 koša, dok je Ante Delaš dodao 13 koševa.

PPD ZAGREB PROTIV RHEIN-NECKAR LÖWENA

Bio je to susret bez rezultatske važnosti jer se i prije dvoboja u Sparkassen Areni znalo da će Kiel ostati na četvrtome, a hrvatski prvak na petome mjestu koje vodi u osminu finala najelitnijega klupskoga europskog natjecanja. Kiel su do pobjede predvodili Duvnjak s deset i Dominik Klein sa sedam golova, dok je hrvatski rukometaš Ilija Brozović zabio dva gola. Za Zagreb najefikasniji su bili Šebetić s osam golova, Stipe Mandalić sa šest te Dobrivoje Marković s četiri gola. Hrvatski prvak igrat će u osmini finala protiv njemačkoga Rhein-Neckar Löwena. Prva utakmica igra se u Zagrebu, a uzvrat je u Mannheimu. Termini prvih utakmica osmine finala su od 16. do 20. ožujka, a uzvrat od 23. do 27. ožujka. U slučaju plasmana u četvrtfinale momčad Veselina Vujovića odmjerila bi snage protiv PSG-a, a pobjednik iz tog ogleda izborio bi plasman na 'Final Four' koji će se 28. i 29. svibnja održati u Kölnu.

RODEŠ SVJETSKI JUNIORSKI PRVAK U SLALOMU, KOLEGA BRONČANI

Hrvatski skijaški reprezentativac Istok Rodeš postao je svjetski juniorski prvak u slalomu, a Elias Kolega osvojio je brončano odličje u utrci održanoj na olimpijskoj stazi u Sočiju. Rodeš je tako postao prvi hrvatski skijaš koji je osvojio naslov svjetskog prvaka, a slavlju Hrvata u Sočiju pridonio je i Elias Kolega. Naši su reprezentativci bili na prve dvije pozicije nakon prve vožnje u kojoj je Istok Rodeš briljirao. Od Eliasa Kolege bio je brži za 1,17 sekundi, a trećeplasirani Slovenac Stefan Hadalin zaostao je 1,42 sekunde. Iako je u drugoj vožnji imao deveto vrijeme, Rodeš je uspio obraniti prednost iz prve vožnje i s ukupnim vremenom 1.36,84 osvojio naslov svjetskoga prvaka.

FANTELA I MARENIĆ SVJETSKI PRVACI U KLASI 470

Hrvatski jedriličari Šime Fantela i Igor Marenić postali su u argentinskome San Isidru svjetski prvaci u klasi 470! Do svojega Drugoga svjetskog zlata zadarska posada stigla je s pet bodova prednosti ispred drugoplasiranih Novozelance Willcoxa i Snow-Hansena, pobjednika zadnjeg plova. Treće mjesto zauzeli su nakon korekcije rezultata višestruki svjetski i olimpijski prvaci, Australci Belcher i Ryan. Ovo je već sedma svjetska medalja za Fantelu i Marenića, a osim dva zlata (2009., 2016.) osvojili su još i dva srebra (Santander 2014., Haifa 2015.) te tri bronce (Haag 2010., Perth 2011., Barcelona 2012.).

Zadrani su bili svjetski i europski prvaci 2009. godine, a do novog zlata došli su nakon dramatičnoga finalnog jedrenja. U jedrenju prema trećoj oznaci bili su ometeni travom na regatnom polju, gdje su izgubili prednost, ali do cilja su uspjeli doći peti i obraniti bodovnu prednost.

HRVATSKA U ČETVRTFINALU DAVIS CUPA

Prvi put nakon četiri godine hrvatska reprezentacija je u četvrtfinalu Davis Cupa, nakon što je u susretu prvoga kola Svjetske skupine u Liegeu svladala Belgiju rezultatom 3 : 2, i to nakon što je u petom, odlučujućem meču Borna Ćorić sa 7 : 6 (5), 6 : 2, 6 : 2 svladao Kimmera Coppejansa. Ćoriću je ovo bilo prvi put da je igrao pri rezultatu 2 : 2, a na pitanje je li osjećao pritisak, odgovorio je: "Bilo je i mislim da je skroz normalno da pri takvom rezultatu osjetim pritisak i da mi nije svejedno, pogotovo zato što igram za cijeli tim i za cijelu Hrvatsku. Mislim da se s tim znam nositi, da to mogu iskoristiti u pozitivnom smislu", izjavio je Ćorić.

U četvrtfinalu (od 15. do 17. srpnja) Hrvatska će igrati u gostima u SAD-u, nakon što su John Isner, Jack Sock, Bob i Mike Bryan u Melbourneu svladali Australiju 3 : 1. Mjesto domaćinstva bit će naknadno određeno. Pobjednik tog susreta igrat će u rujanskom polufinalu s boljim iz okršaja Francuska – Češka.

OTKRIJTE SVOJU PRIČU NA hrvatska.hr

Puna života

Ne ispunjavajte život danima, ispunite dane životom.

HRVATSKA